

Korps for alle?

En kvantitativ studie om sammenhengen mellom sosial ulikhet og foreldreinvolvering i organisert fritidsaktivitet

Ragnhild Sandbakk Nordberg

VID vitenskapelige høyskole

Oslo

Masteroppgave

Master i Verdibasert ledelse

Antall ord: 22 666

Dato: 16. mai 2022

Opphavsrettigheter

Forfatteren har opphavsrettighetene til rapporten.
Nedlasting for privat bruk er tillatt.

Forord

Denne oppgaven markerer slutten på flere år med deltidsstudier ved siden av jobb, og jeg er takknemlig for å ha fått være en del av et inspirerende miljø ved VID vitenskapelige høyskole i Oslo. Jeg har lært mye av både ansatte og medstudenter i en tverrfaglig studentgruppe ved masterstudiet i verdibasert ledelse.

Først og fremst vil jeg nå rette en stor takk til min veileder, Arild Wæraas, for motiverende og lærerik veiledning. Takk for god oppfølging i prosessen med denne oppgaven.

Tusen takk også til alle skolekorpsforeldre som stilte som respondenter. Uten respondentene hadde det ikke blitt noe resultat fra spørreundersøkelsen, og heller ingen oppgave. En stor takk også til ledelsen i Norges Musikkorps Forbund som la til rette for at studien kunne gjennomføres, og ikke minst tusen takk til Erlend V. Thorsen som var til stor hjelp både med teknisk støtte og ved å finne frem til nyttig bakgrunnsinformasjon.

Takk også til familie og venner som har stilt opp og bidratt med alt fra ekstra barnepass til korrekturlesing av oppgaven. En spesielt stor takk går til min nærmeste familie, som har vært tålmodige og hatt flere familieaktiviteter uten mamma i det siste. Nå gleder jeg meg til å være med gutta mine på mange eventyr på fritiden fremover!

Drøbak, 12. september 2022

Ragnhild Sandbakk Nordberg

Sammendrag

Formålet med undersøkelsen er å finne ut i hvilken grad familiens sosiale, kulturelle og økonomiske bakgrunn spiller inn på foreldrenes involvering i organisert fritidsaktivitet for barn og unge. I denne oppgaven undersøkes skolekorpsaktiviteten.

Problemstilling i denne oppgaven er: I hvilken grad kan sosioøkonomiske ressurser forklare foreldreinvolvering i barns organiserte fritidsaktiviteter?

Studien tar utgangspunkt i teori knyttet til ideell sektor, frivillige organisasjoner og sosial ulikhet.

For å finne svar på problemstillingen, ble det utarbeidet en forskningsmodell med tilhørende hypoteser. For å samle inn data ble det gjennomført en tverrsnittsundersøkelse blant skolekorpsforeldre. Av svar fra 2319 respondenter, gav utvalget 2220 gyldige svar som ble brukt i analyser. Dataene ble undersøkt gjennom deskriptiv statistikk, korrelasjonsanalyse og tre multivariate regresjonsanalyser.

Studien indikerer at foreldre med egen korps erfaring in ad i husstanden er mer involverte i korpsaktiviteten enn andre foreldre. Avhengig variabel foreldreinvolvering, ble også undersøkt gjennom to underkategorier, nemlig involvering «foreldre-barn» og involvering «foreldre-aktivitet». Ved å analysere underkategoriene til avhengig variabel hver for seg, viser også fødeland og utdanning en effekt på grad av foreldreinvolvering.

Abstract

The purpose of this thesis is to find out to what extent social, cultural and economic resources in the family have an impact on parental involvement in children's organized leisure activities.

The research question in this thesis is: To what extent can socio-economic resources explain parental involvement in children's organized leisure activities?

The study is based on theory related to the non-profit sector, volunteering and social inequality.

To answer the research question, I conducted a cross-sectional survey. A questionnaire was distributed to school band parents all over Norway, and 2319 parents responded. I used multiple regression to analyze the relationship between a single dependent variable (parental involvement) and several independent variables measuring indicators on socio-economic resources.

Through the study I found that parents with own experience from the banding activity have a higher level of parental involvement than parents without this experience within the household. By analysing parental involvement through the two different categories «parent-child» and «parent-activity» I found an indication that education and country of birth also are associated with the level of parental involvement.

Innholdsfortegnelse

Forord	iii
Sammendrag	iv
Abstract	v
1 Innledning.....	1
1.1 Formål og problemstilling	1
1.2 Bakgrunn for valg av tema	1
1.3 Norges Musikkorps Forbund og korpsaktiviteten	3
1.4 Forskerens bakgrunn og ståsted.....	4
1.5 Avgrensning og begrepsavklaring	4
1.5.1 Sosioøkonomiske ressurser	4
1.5.2 Ferdighetsfremmende organisert kulturaktivitet	5
1.5.3 Foreldreinvolvering	6
1.6 Oppgavens struktur og oppbygging.....	7
2 Teori	8
2.1 Ideell sektor	8
2.1.1 Institusjonalisering og menneskene i frivillige organisasjoner	9
2.1.2 Frivillig foreldreinnsats	11
2.2 Ulikhet i samfunnet	12
2.2.1 Reproduksjon av ulikhet.....	14
2.2.2 Foreldre og familie – ressurser og involvering	14
2.3 Tidligere forskning	17
2.3.1 Sosial ulikhet i frivilligheten og i fritidsaktiviteter	17
2.3.2 Forskning om skolekorps	20
2.3.3 Forelderollen og involvering.....	22
2.4 Forskningsmodell	24
3 Metode.....	29
3.1 Valg av metode og metoderefleksjon	29
3.2 Utforming av spørreskjema	30
3.3 Enheter og utsendelse av spørreskjema	31
3.4 Måleapparater og operasjonalisering.....	32
3.4.1 Operasjonalisering av uavhengig variabel «sosioøkonomiske ressurser»	32

3.4.2	Operasjonalisering av avhengig variabel «foreldreinvolvering»	33
3.4.3	Kontrollvariabler	35
3.5	Statistisk analyse.....	35
3.5.1	Forberedelser til analyse.....	35
3.5.2	Deskriptiv statistikk.....	36
3.5.3	Korrelasjon, korrelasjonskoeffisient og signifikans.....	37
3.5.4	Multivariat regresjonsanalyse	38
3.5.5	Regresjonsforutsetninger.....	39
3.6	Forskningsetiske og metodiske betraktninger	43
3.6.1	Meldeskjema til NSD	43
3.6.2	Reliabilitet og validitet	44
4	Resultater.....	46
4.4	Respondentene.....	46
4.5	Bortfallsanalyse	47
4.6	Deskriptiv statistikk.....	49
4.6.1	Sosioøkonomiske ressurser	49
4.6.2	Sosioøkonomisk status og musikantenes ulike aldersgrupper	50
4.6.3	Foreldreinvolvering.....	52
4.7	Korrelasjonsanalyse.....	53
4.8	Multivariate regresjonsanalyser.....	54
4.8.1	Foreldreinvolvering og sosioøkonomiske ressurser.....	54
4.8.2	Foreldre-barn og foreldre-aktivitet.....	57
4.8.3	Oppsummering – resultater fra regresjonsanalyser	60
5	Diskusjon.....	63
5.1	Oppsummering av hovedfunn	63
5.2	Drøfting av resultater.....	64
5.2.1	Hypotese 1	64
5.2.2	Hypotese 2.....	65
5.2.3	Hypotese 3.....	66
5.2.4	Hypotese 4.....	67
5.2.5	Hypotese 5.....	67
5.2.6	Hypotese 6.....	68
5.3	Konklusjon.....	69

5.4	Refleksjon over studiens begrensninger	70
5.5	Anbefalinger for fremtidig forskning	71
	Litteraturliste	73
	Vedlegg	76
	Vedlegg 1: Mal for spørreskjema.....	76
	Vedlegg 2: Informasjon og invitasjon til respondenter	79
	Vedlegg 3: Godkjenning fra NSD	81
	Vedlegg 4: Deskriptiv statistikk – tabeller	84
	Figur 1- Forskningsmodell	24
	Figur 2- Avhengig variabel foreldreinvolvering; histogram og Q-Q-plott.....	40
	Figur 3- Avhengig variabel delt inn i "Foreldre-barn"; histogram og Q-Q-plott	40
	Figur 4- Avhengig variabel delt inn i "Foreldre-aktivitet"; histogram og Q-Q-plott	40
	Figur 5 - Foreldreinvolvering: Q-Q-plottet for standardiserte residualer og residualenes avstand til regresjonslinje	42
	Figur 6 - Foreldreinvolvering (foreldre-barn): Q-Q-plottet for standardiserte residualer og residualenes avstand til regresjonslinje.....	42
	Figur 7- Foreldreinvolvering (foreldre - aktivitet): Q-Q-plottet for standardiserte residualer og residualenes avstand til regresjonslinje	42
	Figur 8- Foreldreinvolvering: forskningsmodell med resultater fra regresjonsanalyse, markert ved p-verdi på hver variabel.....	61
	Figur 9- Involvering underkategori "foreldre-barn": forskningsmodell med resultater fra regresjonsanalyse, markert ved p-verdi på hver variabel	61
	Figur 10 - Involvering underkategori "Foreldre - aktivitet": forskningsmodell med resultater fra regresjonsanalyse, markert ved p-verdi på hver variabel	62
	Tabell 1- Prosentvis svarprosent per fylke	47
	Tabell 2 - Korrelasjoner (Pearsons r) mellom variabler i forskningsmodellen (figur 1)	53
	Tabell 3 – Betydningen av sosioøkonomiske ressurser for foreldreinvolvering (21-105, jo høyere, jo mer involvert), kontrollert for alder, musikantens alder, kjønn, fylke og om man har verv. Lineær regresjon. N=2220	54
	Tabell 4 – Betydningen av sosioøkonomiske ressurser for foreldreinvolvering, delt inn i underkategorier Foreldre-barn og Foreldre – aktivitet. Kontrollert for alder, musikantens alder, kjønn, fylke og om man har verv. Lineær regresjon. N= 2220.....	57
	Tabell 5- Respondentenes husholdningsinntekt, delt etter barnas alder	84
	Tabell 6 - Respondentenes utdanningsnivå, delt etter barnas aldersgruppe.....	84
	Tabell 7- Respondentenes arbeidsstatus, delt etter barnas aldersgruppe	85
	Tabell 8 - Sosial arv: Respondent eller annen foresattes egen korpserfaring, delt etter barnas aldersgruppe	85
	Tabell 9 - Respondentenes fødeland, delt etter barnas aldersgruppe	85

1 Innledning

1.1 Formål og problemstilling

Formålet med undersøkelsen er å finne ut i hvilken grad familiens sosiale, kulturelle og økonomiske bakgrunn virker inn på foreldrenes involvering i organisert fritidsaktivitet blant barn og unge. Med denne studien undersøker jeg om det er sosial ulikhet i norske skolekorps, og hva foreldrenes bakgrunn og ressurser har å si for foreldrenes involvering i korpsaktiviteten. Jeg ønsker med dette å bidra med mer kunnskap om hvorvidt ulikhet i samfunnet påvirker foreldres involvering i barnas organiserte fritidstilbud.

Problemstillingen i denne oppgaven er derfor: «I hvilken grad kan sosioøkonomiske ressurser forklare foreldreinvolvering i barns organiserte fritidsaktiviteter?»

1.2 Bakgrunn for valg av tema

Mange som skriver oppgaver i forbindelse med studier, har arbeid ved siden av, eller de har arbeidet et sted over tid (D. I. Jacobsen, 2015, s. 56; Midtbø, 2016). Mange har da selvfølgelig lyst til å undersøke det stedet de selv kjenner og er en del av. Dette gjelder også undertegnede, og jeg er ansatt i Norges Musikkorps Forbund (NMF), som er musikk- og drillkorpsets interesseorganisasjon. I korps lærer man å spille eller drille i samspill med andre, og ifølge sist publiserte årsrapport hadde NMF per 31. desember 2020 totalt 56 052 medlemmer, fordelt på 1625 medlemskorps (Norges Musikkorps Forbund, 2020). Inkludering har i lengre tid vært et viktig fokusområde for Norges Musikkorps Forbund (NMF), og i handlingsplanen for 2018-2022 er inkludering en av tre verdier. NMF skal være en inkluderende organisasjon, og en del av formålet for organisasjonen er å gjøre korps til en attraktiv fritidsinteresse for ALLE barn, unge og voksne. (Norges Musikkorps Forbund, 2022b). På sitt landsmøte i april 2022 vedtok NMF også en ny visjon som lyder: «Korpsglede for alle» (Norges Musikkorps Forbund, 2022c).

Senter for forskning på sivilsamfunn & frivillig sektor skriver i en rapport fra 2021 at ungdom som har mest ressurser i hjemmet, er de som i høyest grad deltar i organiserte

fritidsaktiviteter (S. E. Jacobsen, Andersen, Nordø, Sletten & Arnesen, 2021). Forskjellene er betydelige, og er knyttet til foreldrenes økonomiske og sosiale bakgrunn, som ofte blir kalt "socioøkonomisk status". Ungdom fra hjem med høyest socioøkonomisk status har ifølge denne rapporten nesten dobbelt så høy sannsynlighet for å delta i organiserte fritidsaktiviteter sammenlignet med de som kommer fra hjem med lavest socioøkonomisk status (S. E. Jacobsen et al., 2021). I hvor stor grad socioøkonomiske ressurser påvirker ungdommenes deltakelse, avhenger av hvilken type fritidsaktivitet vi studerer. Når vi skiller mellom ulike typer organiserte aktiviteter, ser vi at foreldrenes socioøkonomiske bakgrunn slår ut for ungdommenes deltakelse i idrett, for kulturorganisasjoner (som musikkskole og korps) og for regelmessig deltakelse i andre organisasjoner. Funnene i analysene kan også vitne om en viss sosial sortering i fritidsaktivitetene, og det ser ut til å være en kanalisering av ungdom med ulike typer ressurser inn i ulike fritidsaktiviteter. For eksempel ser et høyt økonomisk ressursnivå i hjemmet ut til å kanalisere ungdommene inn i idrett. For deltakelse i kulturorienterte fritidsaktiviteter er det kulturelle ressurser som særlig øker sannsynligheten for deltakelse (S. E. Jacobsen et al., 2021). Dette gjør meg nysgjerrig på å finne ut om deltakelse i korps er en reell mulighet for alle som vil, eller om det er en viss sosial sortering i hvilke familier barn i korps kommer fra. Videre vekker det også en interesse for å finne ut mer om foreldrene, og hva ulike ressurser hjemme har å si for både å starte med aktivitet, være involvert og bli værende.

Funnene i nevnte rapport fra Senter for forskning på sivilsamfunn & frivillig sektor (S. E. Jacobsen et al., 2021) reiser et viktig spørsmål: Hva kan vi gjøre for å redusere strukturell ulikhet i barn og unges deltakelse i fritidsaktiviteter? Dette er bakgrunnen for at jeg ønsker å undersøke i hvilken grad familiens socioøkonomiske bakgrunn virker inn på foreldrenes involvering i barn og unges skolekorpsaktivitet. Jeg brenner for at det i korpset skal være plass for alle og at alle skal kjenne seg velkommen, og undres over om det er barrierer for foreldreinvolvering som kan forklares ut fra familiens socioøkonomiske bakgrunn. Det er ikke slik at alle barn og unge ønsker å delta i korps eller andre organiserte fritidsaktiviteter, men alle bør ha lik mulighet. Deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter skjer i de fleste tilfeller i et miljø der den enkelte må forholde seg til andre, samt til de normer og regler som gjelder i det spesifikke fellesskapet (Saglie & Seggaard, 2013). Det er på bakgrunn av dette at flere tar til orde for at deltakelse i organisert aktivitet innebærer en skole i demokrati og skaper

tillitsrelasjoner mellom mennesker. Det kan derfor oppfattes som problematisk hvis det eksisterer seleksjonsmekanismer som skaper systematiske forskjeller mellom dem som deltar og dem som ikke deltar (Saglie & Seggaard, 2013).

2022 er frivillighetens år, og frivillighetens år skal ifølge Frivillighet Norge (2022) være en lyskaster på frivillig sektor og føre til økt deltakelse, økt mangfold, økt synlighet og økt kunnskap om merverdien av frivillighet. I skolekorpset spiller foreldre en viktig rolle som frivillige støttespillere for at barna skal få lære å spille og drille sammen med andre. Jeg ønsker derfor å sette søkelys på foreldreinvolvering, i forbindelse med viktigheten av å skape en reell mulighet for deltakelse i fellesskapet og spillegleden for alle familier som har barn som deltar eller vil delta i korps!

1.3 Norges Musikkorps Forbund og korpsaktiviteten

Korps er organisert som frivillige organisasjoner som drives av medlemmene, og skolekorps for barn og unge har som regel et foreldredrevet styre som har ansvar for å blant annet organisere aktiviteter og skaffe penger til drift (Norges Musikkorps Forbund, 2022a).

Norges Musikkorps Forbund (NMF) er musikkorpssenes interesseorganisasjon, som jobber for korpssene i Norge og vil legge til rette for at hvert enkelt korps skal styrkes (Norges Musikkorps Forbund, 2022c). Dette skjer gjennom å stimulere til faglig kvalitet, målrettet arbeid og vekst i hvert enkelt korps. Det blir særlig jobbet innenfor kjerneområdene kompetanseutvikling, medlemservice og rammevilkår. Formålet til NMF er å gjøre musikkorps til en attraktiv fritidsinteresse for alle barn, unge og voksne. Dette gjør organisasjonen ved å jobbe for å sikre gode vekstvilkår for korpssene, tilby aktiviteter av høy kvalitet og synliggjøre korpssenes betydning, og NMF skriver videre i sin strategiplan: «Gjennom vårt arbeid er vi en sentral bidragsyter til livslang læring, økt livskvalitet og kulturbygging i hele landet» (Norges Musikkorps Forbund, 2022c).

Ifølge Norges Musikkorps Forbunds medlemsstatistikk er det pr. 31.12.21 totalt 1590 korps som er medlemmer. 990 av disse korpssene er skolekorps, altså korps for barn og unge under 19 år. Det er registrert 56 385 enkeltmedlemmer, hvorav 26 899 er barn og unge som spiller i skolekorps.

1.4 Forskerens bakgrunn og ståsted

Ry Nielsen og Repstad (1993) tar opp noen momenter man bør passe på når man forsker «i egen bakgård», altså når man slik som meg har en tilknytning til den organisasjonen man forsker på. I eldre, tradisjonell metodelitteratur nøyde man seg ofte med å advare mot en slik rolleblending, men Nielsen og Repstad peker derimot på fordeler med en slik forskerposisjon, og skriver at man da har kunnskap om organisasjonen, eller i hvert fall vet hvor man kan finne den. Da slipper man å tilegne seg kunnskap om eksempelvis språk, fenomener, kritiske hendelser og den uformelle organisasjonen. På den annen side kan man kanskje overse noe som kan være viktig fordi man kun ser det fra eget perspektiv (Ry Nielsen & Repstad, 1993). Siden dette er en kvantitativ studie med web-basert spørreundersøkelse, har jeg imidlertid en avstand til respondenter gjennom min forskerposisjon. Jeg ser derfor ikke på egen tilknytning til Norges Musikkorps Forbund som av betydning for studien.

I denne studien tester jeg hypoteser, og derfor sorterer denne oppgaven under en positivistisk epistemologi. Dette kan blant annet oppsummeres med at min tilnærming er som nøytral forsker som kan studere en objektiv virkelighet gjennom objektive metoder og mål (D. I. Jacobsen, 2015, s. 31).

1.5 Avgrensning og begrepsavklaring

Problemstillingen i denne oppgaven er altså: «I hvilken grad kan sosioøkonomiske ressurser forklare foreldreinvolvering i barns organiserte fritidsaktiviteter?»

Denne studien er avgrenset til å undersøke foreldre og foresatte i fritidsaktiviteten skolekorps. Derfor vil jeg først avklare tre begreper som blir brukt videre i oppgaven med tanke på undersøkelsens kontekst, nemlig sosioøkonomiske ressurser, ferdighetsfremmende organisert kulturaktivitet og foreldreinvolvering.

1.5.1 Sosioøkonomiske ressurser

Selv om Norge i internasjonal sammenheng er kjennetegnet av relativt små sosiale forskjeller i befolkningen, har sosioøkonomiske familieforhold også betydning i Norge (S. E.

Jacobsen et al., 2021). «Sosioøkonomisk status» eller «sosioøkonomiske ressurser» brukes ofte som en samlebetegnelse på økonomiske, kulturelle og sosiale ressurser i familien. De økonomiske ressursene omfatter for eksempel inntekt, eierskap og formue, mens kulturelle ressurser handler om utdanning, kunnskap og kompetanse og sosiale ressurser om sosiale nettverk, vennskap og tilknytninger. Når man snakker om sosial ulikhet i deltakelse, handler det som oftest om hvordan de økonomiske, kulturelle og sosiale ressursene har betydning for hvem som deltar i hvilke aktiviteter (S. E. Jacobsen et al., 2021).

Studier viser at foreldrenes sosioøkonomiske status har sammenheng med blant annet barn og unges trivsel, skoleprestasjoner, utdanningsvalg, helse, mobbing og også bruk av fritiden. Mange av de sosiale forskjellene i Norge lar seg typisk beskrive som en «gradient» av forskjeller, der avstanden øker for hvert trinn vi beveger oss oppover i et sosioøkonomisk hierarki. Sosioøkonomisk bakgrunn måles da gjerne gjennom en kombinasjon av opplysninger om foreldres inntekt, utdanning, yrke eller tilgang til ulike materielle og kulturelle ressurser (Bakken, Frøyland & Sletten, 2016).

I denne studien har jeg spurt etter ulike opplysninger om sosioøkonomisk bakgrunn for å operasjonalisere uavhengige variabler som skal måle ulike ressurser i hjemmet. Operasjonaliseringen i spørreundersøkelsen kommer jeg nærmere tilbake til i kapittelet om metode, men når det gjelder sosioøkonomiske ressurser har jeg i denne studien spurt etter foresattes utdanning, inntekt, arbeidsstatus, fødeland, samt om de selv har korpserfaring.

1.5.2 Ferdighetsfremmende organisert kulturaktivitet

Organiserte fritidsaktiviteter kan beskrives som fritidsaktiviteter som har det til felles at de er ledet eller initiert av voksne, at de samler en gruppe barn og unge, at de er strukturerte og at det holdes regelmessige møter. Det kan være et vidt spekter av type aktiviteter, som for eksempel sport, musikk, fritidsklubber og religiøse foreninger, og aktivitetene kan bli differensiert ved forskjellig innhold og ulike aktivitetsrelaterte mål (Mahoney, Eccles & Larson, 2004). Ofte har aktivitetene en inngangsbillett i form av kontingent eller treningsavgift, og i mange tilfeller innebærer deltakelsen betydelig frivillig innsats fra foreldre (S. E. Jacobsen et al., 2021). Noen fritidsaktiviteter har til hensikt å utvikle spesielle ferdigheter, som for eksempel musikkaktiviteter og idrett, og en sosialt skjev rekruttering er

særlig tydelig for disse ferdighetsfremmende aktivitetene. I fritidsklubber og ungdomshus, som er organiserte aktiviteter, men uten en såkalt ferdighetsutviklende aktivitet, finner vi flest ungdom fra familier med lav sosioøkonomisk status (Bakken et al., 2016).

Korps er en organisert fritidsaktivitet hvor deltakerne lærer ferdigheter innen musikk og drill, til forskjell fra eksempelvis uorganisert lek eller organisert fritidsklubb. Når det ser ut til å være en kanalisering av ungdom med ulike ressurstyper inn i ulike typer fritidsaktiviteter, blir det relevant å spesifisere at denne studien undersøker korps som er en organisert og ferdighetsfremmende kulturaktivitet (S. E. Jacobsen et al., 2021).

1.5.3 Foreldreinvolvering

Foreldreinvolvering kan være og innebære mye forskjellig, og i frivillige organisasjoner kan det for eksempel handle om ulønnet innsats som en omsorgsperson gjør i forbindelse med barns deltakelse i organisert fritidsaktivitet (Saglie & Seggaard, 2013). Videre i oppgaven vil både begrepene foreldre og foresatte brukes, og jeg vil gjøre oppmerksom på at begge begrepene da viser til aktuelle omsorgspersoner siden vi ikke har oversikt i datamaterialet om respondentene er foreldre, foresatte eller andre omsorgspersoner.

I denne studien har jeg basert begrepet foreldreinvolvering på et rammeverk opprinnelig laget for skole- og foreldresamarbeid, presentert av Joyce Epstein (2010). Dette begrepet er bredere og handler om mer enn den konkrete innsatsen foreldre legger ned som frivillige i form av arbeidsoppgaver. Epstein presenterer seks hovedtyper av involvering, nemlig foreldreskap, kommunikasjon, frivillig engasjement, hjemmearbeid, avgjørelser og engasjement i lokalsamfunnet. De seks ulike punktene representerer hvordan man i praksis får til foreldreinvolvering i skolen, noe som jeg drar en parallell til i fritidsaktiviteter.

Ved å oversette Epstein (2010) sine punkter fra engelsk, samt bruke ordlyd ment for korpskonteksten, så kan foreldreskap for eksempel bety hvordan familien støtter barnet og legger til rette for læring og deltakelse. Kommunikasjon er god dialog mellom foreldre og korps. Frivillig engasjement kan være at foreldre deltar i organisert dugnad og støtter aktiviteten. Hjemmearbeid kan være å tilrettelegge for øving hjemme, mens punktet om avgjørelser handler om at foreldre er involvert i beslutninger i korpset, deltar på møter og er

med i verv eller komitéer. Engasjement i lokalsamfunnet handler om at korpset knyttes i naturlig kontakt med ressurser i lokalsamfunnet, for å støtte både musikanter og familier som er involvert.

Med tanke på å operasjonalisere begrepet, vil jeg i metodekapitlet presentere nærmere hvordan jeg har blitt inspirert av «Parent and School Survey»; en spørreundersøkelse som måler foreldreinvolvering i skolen og som er basert på Epstein sine seks hovedtyper av foreldreinvolvering.

1.6 Oppgavens struktur og oppbygging

Denne oppgaven er delt inn i fem hovedkapitler.

Kapittel 1 er en innledning som inneholder bakgrunn for valg av tema, formål med oppgaven, samt presentasjon av problemstilling og begrepsavklaring for sentrale begreper knyttet til avgrensning av oppgaven i tråd med problemstillingen.

Kapittel 2 inneholder teoretisk rammeverk for oppgaven med gjennomgang av aktuell teori, litteratur og tidligere forskning. Kapitlet avsluttes med en presentasjon av en forskningsmodell med tilhørende hypoteser, som er laget for å utforske oppgavens problemstilling.

Kapittel 3 inneholder redegjørelse og drøfting av metoden som er benyttet i prosjektet. I kapitlet presenteres spørreskjemaet med variabler og måleinstrumenter, fremgangsmåte for analyse, samt studiens validitet, reliabilitet og forskningsetiske hensyn.

Kapittel 4 inneholder funn og resultater av analysen som er gjennomført.

Kapittel 5 inneholder drøfting av resultater og oppgavens hypoteser. Kapitlet avsluttes med en oppsummering og konklusjon, samt refleksjon over oppgavens begrensninger og anbefalinger for videre forskning.

2 Teori

Denne oppgaven handler om i hvilken grad sosial ulikhet kan forklare foreldreinvolvering i barns fritidsaktivitet. Den teoretiske gjennomgangen starter derfor med en presentasjon av ideell sektor og frivillige organisasjoner ut fra institusjonell teori. Videre vil jeg redegjøre for hva ulikhet er, hvordan utviklingen av ulikhet er i det norske samfunnet, samt hva ulikhet har å si for barn og unges muligheter både i fritidsaktiviteter og i samfunnet generelt.

2.1 Ideell sektor

En organisasjon kan sies å være et sosialt system som er bevisst konstruert for å løse spesielle oppgaver og realisere bestemte mål. Organisasjoners fellestrekk er at de er bygget opp av en formell struktur, en kultur og noen uformelle maktforhold, samtidig som de inngår i et sett omgivelser. Samtidig er også organisasjoner forskjellige, og det er mange ulike måter å skille mellom ulike organisasjoner på, som for eksempel ulike typer oppgaver eller om de er offentlige eller private (D. I. Jacobsen & Thorsvik, 2013, s. 18-27). For å skille mellom ulike typer organisasjoner, er det en vanlig tre-delt modell å skille ideell sektor fra offentlig og privat sektor. Ideell sektor kalles også sivilsamfunnet eller frivillig sektor (Morris, 2000). Salamon og Anheier (1992) har utviklet en definisjon av ideell sektor, laget for å kunne undersøke og sammenligne ideelle organisasjoner på internasjonal basis, og i denne definisjonen tar de utgangspunkt i strukturer og funksjoner. De definerer følgende fem grunnleggende karakteristikk for organisasjoner i ideell sektor; formelt organisert, privat, ikke til formål å tjene penger, selvstyrende og frivillig.

Ifølge Morris (2000) kan det diskuteres hvordan og hvorfor man beskriver og definerer ideell sektor. I tillegg til å undersøke hvordan struktur og funksjon er ulikt fra offentlige og private organisasjoner, kan en annen måte å karakterisere ideelle organisasjoner være de ulike positive gevinstene de skaper for samfunnet. Et eksempel på dette er Putnam (1993, s. 173) som trekker frem sammenhengen mellom sivilsamfunnet og sosial kapital, og skriver at horisontale nettverk i sivilsamfunnet påvirker hvorvidt innbyggere vil være i stand til å samarbeide for gjensidig nytte. Frivillige organisasjoner kan være eksempler på slike horisontale nettverk uten særlig hierarkisk oppbygning, som da kan være med på å skape

sosial kapital. Dette beskriver Putnam som tillit, normer og nettverk som kan forbedre samfunnets effektivitet ved å legge til rette for koordinerte handlinger (Putnam et al., 1993, s. 167). Ifølge Selle (2008) har det store komparative prosjektet Johns Hopkins Comparative Nonprofit Sector Project, der alle de nordiske landene er med, vært svært viktig for å få frem nye data som har økt kunnskapen om de nordiske organisasjonssamfunnene. Det samme har fremveksten av tradisjonen med å se på sosial kapital i sivilsamfunnet. Han argumenterer også for at det er vanskelig å komme til andre konklusjoner enn at Skandinavia er på topp når det gjelder sivilsamfunnets størrelse og graden av sosial kapital og deltakelse (Selle, 2008). Selv om man ifølge Selle & Wollebæk (2005) kan diskutere Putnams fremstilling av samhandling ansikt til ansikt i disse organisasjonene som hovedmekanismen i dannelsen av sosial kapital, viser de likevel til en sammenheng hvor organisasjonsliv, sosial kapital og demokrati er nært knyttet sammen. De skandinaviske landene er samfunn med uvanlig mange organisasjonsmedlemskap per person og et svært høyt nivå for sosial tillit og andre indikatorer på sosial kapital. Frivillige organisasjoner kan institusjonalisere og dermed vedlikeholde sosial kapital, ved å gi anledninger for folk til å få til noe i fellesskap. Allment understreker det betydningen av sterke mellomliggende institusjoner i et demokrati (Selle & Wollebæk, 2005).

2.1.1 Institusjonalisering og menneskene i frivillige organisasjoner

Selznick (1997) legger til grunn en betydning i begrepet «institusjon», til forskjell fra organisasjon. Han beskriver organisasjoner som tekniske instrument som vektlegger å følge offentlig godkjente mønstre for hvordan arbeidet skal utføres, enten det gjelder produksjon, opplæring eller ideell virksomhet. En organisasjon er et uttrykk for nøkternhet og saklighet, og representerer et utskiftbart redskap eller et instrument, skapt for å utføre en jobb. I motsetning til dette, sier han at organisasjoner blir institusjoner når de gjennomføres av verdier, og dermed ikke bare vurderes som redskaper, men en sosial integrering som strekker seg langt utover formell samordning og kommandostruktur. Selznick beskriver institusjonalisering som en prosess, og når en organisasjon får et «jag», en klar identitet, blir den en institusjon. Dette omfatter å godta verdier, handlemåter og oppfatninger som ansees for å være viktige i seg selv (Selznick et al., 1997). Selznick preget i stor grad den tidlige institusjonelle teorien om organisasjoner og ledelse, som videre har påvirket utviklingen av

forståelsen av organisasjonskultur og meningsdanning (Aadland & Askeland, 2017, s. 56). Selznick (1997) uttrykker at noe kan sees som en institusjon når det er blitt innført verdier som ligger utenfor de tekniske kravene som de aktuelle oppgavene stiller, og vektlegger altså at organisasjoner består av mennesker og slik er en sosial organisme som må ivaretas.

Noe som skiller organisasjoner i ideell sektor fra privat og offentlig sektor, er altså karakteristikken frivillig, noe som innebærer at det også er mennesker involvert som kan karakteriseres som frivillige. Det å være frivillig kan defineres på ulike måter, og kan blant annet innebære å være medlem i en frivillig organisasjon eller å gjøre ulønnet arbeid (Musick & Wilson, 2008). Det ser ut til at det frivillige organisasjonssamfunnet i Norge er i endring (Enjolras, Steen-Johnsen & Ødegård, 2012, s. 5). For det første ser det ut til at et nytt organisasjonslandskap er i framvekst, hvor de tradisjonelle sosiale massebevegelsene med samfunnsnyttig formål taper terreng, mens organisasjoner med stor grad av spesialisering, egenorganisering og profesjonalisering vinner frem. For det andre ser det ut til at individers tilknytning til frivillige organisasjoner endres. Medlemskapets posisjon svekkes til fordel for løsere tilknytningsformer, som ad-hoc-engasjement og kortsiktig frivillig arbeid. Disse endringene synes å ha bidratt til at organisasjonssamfunnet i økende grad rekrutterer fra den ressurssterke delen av befolkningen, noe som gir et sosialt skjevfordelt deltakelsesmønster (Enjolras et al., 2012)

Med tanke på hvem som gjør en frivillig innsats, så er det å bli spurt om å delta veldig viktig (Musick & Wilson, 2008, s. 55). Alt som øker sjansen for å bli spurt, slik som sosiale kontakter og nettverk, vil derfor spille en avgjørende rolle. Ifølge Musick & Wilson (2008) vil veldig motiverte mennesker ha mindre sjanse for å bli frivillige dersom ingen spør, og mennesker med lite motivasjon vil mer sannsynlig bli det hvis de blir spurt en eller flere ganger om å gi litt av tiden sin. En norsk studie viser også at sosialt nettverk er svært viktig for rekruttering til frivillig arbeid (Wollebæk, Sætrang & Fladmoe, 2015). Om innsatsen skjer egeninitiert eller på oppfordring varierer en del mellom ulike organisasjonstyper og arbeidsoppgaver, men innsats i kultur- og fritidsaktiviteter er blant de som oftere skjer på oppfordring. Studien viser også en tendens til at personer med høy utdanning og høy inntekt har noe større sannsynlighet for å bli spurt, noe som kan reflektere to forhold, nemlig at høystatusgrupper har bredere sosiale nettverk enn lavstatusgrupper, og tendensen at personer eller

organisasjoner som rekrutterer til frivillig arbeid i større grad vender seg til høystatusgrupper enn lavstatusgrupper. Det kan også ha sammenheng med at personer med like verdier eller lik sosial status har en tendens til å knytte sosiale bånd oftere enn personer med ulike bakgrunn, og slik kan grupper som allerede er overrepresentert innenfor frivillig arbeid, som for eksempel personer med høy utdanning og inntekt, i større grad få forespørsler om å bidra enn personer med lavere sosial status (Wollebæk et al., 2015).

Siden denne studien ikke handler om generelle betingelser for frivillig innsats, men derimot sosial ulikhet blant familier i frivilligheten, går vi ikke videre inn på teori om motivasjon, motiver eller generelle barrierer for frivillige, men beveger oss videre til en konkret rolle som er aktuell i denne oppgavens kontekst av frivillige, nemlig foreldrerollen.

2.1.2 Frivillig foreldreinnsats

Siden denne studien handler om foreldreinvolvering, så er perspektivet på frivilligheten videre særlig rettet mot frivillig foreldreinnsats og involvering i barnas aktivitet. Frivillig foreldreinnsats kan defineres som ulønnet arbeid som en omsorgsperson gjør i forbindelse med barns deltagelse i organiserte fritidsaktiviteter (Saglie & Seggaard, 2013). Utbredelsen av frivillig arbeid i Norge er generelt meget stor i internasjonal målestokk, og ifølge en undersøkelse fra 2009 er foreldre den mest aktive gruppen, og utgjør kjernetroppene til idretten, kultur- og musikkaktiviteter og nærmiljøarbeid (Wollebæk & Sivesind, 2010). Dette er interessant når vi også finner at foreldrefrivillige generelt oppgir lavere motivasjon enn andre frivillige (Wollebæk et al., 2015, s. 89). Likevel ser frivillig foreldreinnsats ut til å oppfattes som en naturlig del av foreldrerollen, hvor involveringen styres av et ønske om å stille opp for egne barns aktiviteter (Saglie & Seggaard, 2013). Saglie og Seegard (2013) har undersøkt holdninger og motiver for frivillig foreldreinnsats, og viser at det sosiale aspektet i fritidsaktiviteter også spiller inn, som å bli kjent med andre foreldre og ha det morsomt. Imidlertid ser det i stor grad ut til at foreldre som gjør en innsats gjør det rett og slett fordi det er en del av det å være forelder. Med tanke på hvem som har gjort frivillig foreldreinnsats og hvem som ikke har gjort det, ser det ut som det kan være et skille ut ifra utdanningsnivå, samt frivillig engasjement også utenfor rollen som foreldre. Med tanke på

involvering i barnas aktivitet er det heller ikke alle foreldre som er like fleksible, for eksempel med hensyn til om arbeidssituasjonen gjør det vanskelig å stille opp (Saglie & Seggaard, 2013).

Siden denne studien handler om sosial ulikhet i foreldreinvolvering, går veien nå videre til aktuell teori om ulikhet og hvilke utslag skjevfordeling av ressurser kan gjøre i både samfunnet generelt og for involvering i fritidsaktiviteter spesielt.

2.2 Ulikhet i samfunnet

Ulikhet kan defineres som systematisk skjevfordeling av ressurser, goder, status og makt mellom individer, grupper, områder eller land. Skjevfordelingen handler ikke bare om hva ulike grupper eller land faktisk har av alt dette, men omfatter også mulighetene til å oppnå ressurser, goder, status og makt. Skjevheten er systematisk, fordi den i stor grad er basert på stabile og varige strukturelle og institusjonelle forhold i samfunnet (Christensen, Nilsen & Grønmo, 2021).

Skjevfordelinger i samfunnet er knyttet til forskjellige egenskapen ved individer eller grupper. Noen av disse egenskapene er naturlig bestemt, sånn som kjønn, alder og etnisitet. Andre egenskaper er ervervede, sånn som utdanning og yrke. Disse er i større grad avhengig av den enkeltes valg og innsats, selv om dette skjer innenfor strukturelle og institusjonelle rammer. Det sosiologiske begrepet ulikhet, innebærer at ressurser, goder, status og makt er skjevfordelt mellom personer med ulike naturlige og ervervede egenskaper. Slik finnes det systematisk ulikhet mellom kvinner og menn, unge og gamle, mellom ulike yrkesgrupper og mellom folk med høy utdanning og lav utdanning (Christensen et al., 2021).

Begrepet ulikhet kan forstås og brukes på litt forskjellige måter, og for eksempel kan man presisere hva slags ressurser, goder, status eller makt som er skjevfordelt. Mye av den samfunnsvitenskapelige litteraturen omtaler alle skjevfordelinger i samfunnet som sosial ulikhet, men man kan også skille mellom forskjellige dimensjoner av ulikhet i samfunnet, som for eksempel økonomisk, kulturell, politisk, miljømessig, geografisk, kunnskapsmessig og sosial ulikhet. Den franske sosiologen Pierre Bourdieu utviklet et klasseperspektiv der han skiller mellom ulike former for kapital, særlig økonomisk, sosial og kulturell kapital. Økonomisk kapital omfatter penger og materielle verdier. Sosial kapital dreier seg om sosiale

relasjoner og nettverk. Kulturell kapital er ressurser i form av kunnskaper, idéer, språkbruk og vaner. Alle tre kapitaltypene gir grunnlag for ulikhet. Ut fra hvor mye økonomisk, sosial og kulturell kapital ulike individer har, kan man ifølge Bourdieu plassere individer i forhold til andre i samfunnet. Enten kan man skille mellom høyt og lavt volum av alle kapitaltypene samlet sett, eller så kan man ha ulike dimensjoner, hvor man kan skille mellom grupper som for eksempel har til felles at de har mye økonomisk og lite kulturell kapital, eller mye kulturell og lite økonomisk kapital. (Christensen et al., 2021)

Ulikhet langs én dimensjon kan ha sammenheng med ulikhet langs andre dimensjoner. I mange tilfeller er det de samme individene som er sterke langs flere av dimensjonene, mens de individene eller gruppene som er svake langs én dimensjon, også er svak langs andre dimensjoner. I andre tilfeller kan ulikhet langs én dimensjon motvirkes av ulikheten langs andre dimensjoner, og for eksempel kan en person være kunnskapsrik, men likevel ha en svak økonomisk situasjon (Christensen et al., 2021).

Historisk har det utviklet seg en grunnleggende ulikhet mellom samfunnsmessige klasser og også mellom forskjellige verdensdeler. Denne grunnleggende ulikheten innebærer at de ulike skjevfordelingene faller samme og forsterker hverandre, slik at de ressurssterke og rike også har høy status og mye makt, mens de ressursvake og fattige også har lav status og lite makt (Christensen et al., 2021). Det er viktig å understreke at de sosiale ulikhetene generelt sett er relativt lave i Norge sammenlignet med de fleste andre land, særlig når vi snakker om økonomi. I et land med relativt lav inntektsulikhet, slik som Norge, vil det være få personer med svært lave inntekter og få personer med veldig høye inntekter. De fleste befinner seg i midten av fordelingen med et relativt høyt inntektsnivå. Norge plasserer seg på 6. plass på listen over landene med minst ulikhet når man ved hjelp av gini-koeffisienten sier noe om hvor stor avstand det er mellom fattig og rik i et land, og hvordan inntektene er fordelt (Statistisk Sentralbyrå, 2019). Samtidig skaper beholdningen av utdanningsressurser og sosiale ressurser ulikheter også i Norge og i norsk frivillighet (Eimhjellen & Fladmoe, 2020). Det kan også se ut som at organisasjonssamfunnet i Norge har økende forskjeller. Man har gjerne en idé om at sosiale klasser er avskaffet i velferds-Norge, men en longitudinell studie fra 1997 til 2009 viser en systematisk marginalisering av svake grupper også i sivilsamfunnet (Wollebæk & Sivesind, 2010). Dette gjør at de som er på innsiden av organisasjonssamfunnet øker sine sosiale ressurser, kontaktnettverk, kvalifikasjoner og livskvalitet, mens de som står

utenfor ikke får tilgang på dette. Dermed kan det se ut som organisasjonssamfunnet forsterker forskjellene i samfunnet istedenfor å utjevne dem (Wollebæk & Sivesind, 2010).

2.2.1 Reproduksjon av ulikhet

I større eller mindre grad er det enkelte individs ressurser, goder, status og makt avhengig av foreldrenes situasjon. Rikdom og makt videreføres gjerne fra en generasjon til den neste, og for den enkelte kan det være vanskelig å komme ut av en situasjon preget av fattigdom og avmakt. Et eksempel på reproduksjon av ulikhet er utdanningsnivå. Kort sagt har familien man vokser opp i innvirkning på utdanningen man oppnår, mens utdanningsnivået har følger for den enkeltes seinere yrkesposisjon og økonomisk utkomme. Utdanningens rolle som formidler av ulikhet mellom generasjonene vil trolig også være betydningsfull i framtiden (Christensen et al., 2021, s. 150) Likevel kan individenes ressurser, goder, status og makt også endres. Dette kalles sosial mobilitet, og endringene kan være både mellom generasjoner, eller skje gjennom en persons eget livsløp (Christensen et al., 2021).

Familiens sosioøkonomiske ressurser kan altså på ulike måter få konsekvenser for livskvaliteten og det handlingsrommet barn og unge har til rådighet. På den ene siden kan tilgang på ressurser i seg selv ha betydning, fordi penger og kunnskap fungerer som betingelser for å realisere muligheter. På den andre siden kan knapphet i ressurser også gå ut over sosiale relasjoner, noe man kan kalle familiestressforklaringen. Knappe ressurser kan være en kilde til stress innad i familiene, og dette kan øke konfliktnivået og redusere foreldrenes evne til å fungere som ressurspersoner i barnas liv. Hovedpoenget er at knappe økonomiske ressurser kan ha indirekte betydning for barn- og ungdoms liv gjennom de belastningene som påføres familielivet. Uansett hvordan sammenhengene kan forklares, er det grunn til å tro at familiens ressursituasjon og sosiale status bidrar til å begrense muligheter for de som mangler ressurser og åpne muligheter for de som har mange (Bakken et al., 2016).

2.2.2 Foreldre og familie – ressurser og involvering

Det er flere måter familiens ressursnivå kan tenkes å påvirke deltakelsen og involveringen i fritidsaktiviteter. Med tanke på familiens økonomi, er den mest åpenbare sammenhengen

hvorvidt foreldre kan betale for at barna deltar, og har det de trenger av nødvendig utstyr (S. E. Jacobsen et al., 2021). Eimhjellen og Fladmoe (2020) har undersøkt sammenhengen mellom sosial ulikhet og deltakelse i ulike former for frivillig arbeid, og fant at personer som tjener godt og er i arbeid, samt personer med høyere utdanning, gjerne også har større sannsynlighet for å delta i frivillig arbeid enn andre. Det er særlig nettverk og eget utdanningsnivå som peker seg ut som de sterkeste forklaringene på frivillig deltakelse. Foreldre med erfaring fra frivillig organisasjonsliv har sannsynligvis også mer kompetanse når det gjelder å støtte opp under og følge opp barnas deltakelse. Særlig kan det siste bli viktig utover i ungdomsårene etter hvert som fritidsaktivitetene blir mer seriøse. (Eimhjellen & Fladmoe, 2020).

Ulikheten i deltakelse kan imidlertid også handle om kulturelle forskjeller i oppdragelsespraksis og at familier prioriterer ulikt (S. E. Jacobsen et al., 2021). Den amerikanske sosiologen Annette Lareau (2011) har gjort en studie av sosiale ulikheter i oppdragelsespraksiser, gjennom å følge tolv ulike amerikanske barnefamilier i hverdagslivet. Hun finner store forskjeller i måten foreldres sosiale klasse påvirker barnas erfaringer og opplevelser i livet. Med tanke på hva dette har å si for fritiden og aktiviteter, argumenterer hun for at foreldre fra høyere sosiale lag har et ideal om «concerted cultivation» i oppdragelsen, som kan oversettes til noe sånt som koordinert vekst, altså en foreldrestil hvor foreldrene ønsker å fostre barnas talenter ved å innlemme mye organisert aktivitet i barnas liv. Disse barna lærer mange ferdigheter på fritiden som kan være verdifulle i fremtidig arbeidsliv. I familier med mindre sosioøkonomiske ressurser følger oppdragelsesstilen i større grad en idé om naturlig utvikling, som blant annet innebærer mye frilek på barnas eget initiativ. Selv om alle familier ønsker det beste for sine barn, så har dermed familiens ressurser påvirkning på hvordan man oppdrar barn, også med tanke på om fritiden er foreldrestyrt eller ikke (Lareau, 2011). I tillegg til oppdragelsesstil, så kan andre amerikanske studier vise til at barn som har fattigere og mindre utdanna foreldre, også opplever direkte ulemper ved å vokse opp i familier med mindre økonomiske ressurser. Dårlig ernæring og mindre helsehjelp kan på lang sikt gå utover intellektuell og emosjonell utvikling. Kort sagt, så betyr penger noe. En omsorgsfull oppdragelse kan ikke kompensere

for en barndom med fattigdom, og dårlig oppfølging fra foreldre nuller ikke ut fordelene ved å ha økonomiske ressurser i hjemmet (Putnam, 2015).

USA sies ofte å være mulighetenes land, men det er også et land med store ulikheter (Lareau, 2011). Det er mange grunner til at ulike land på mange måter er forskjellige, og Doepke & Zilibotti (2019) har undersøkt hvordan foreldrestil påvirkes av økonomisk ulikhet i forskjellige land. Foreldre overalt ønsker generelt at barna deres er glade og gjør det bra i livet, men hvordan foreldre prøver å oppnå denne ambisjonen varierer veldig. Kort fortalt, så er det slik at jo større ulikhet det er i et land, jo mer autoritære blir foreldrene (Zilibotti, 2019). En autoritær oppdragelse bygger på prinsippet om at barn skal lystre uten nærmere forklaring, og godta den voksnes påbud og meninger som riktige (Store norske leksikon, 2022). For eksempel er amerikanske og kinesiske foreldre mer autoritære enn skandinaviske foreldre som er mindre restriktive (Zilibotti, 2019). Denne teorien innebærer ikke at noen foreldre er bedre enn andre, men at det er fordeler og ulemper med ulike foreldrestiler, som igjen da varierer med blant annet økonomisk kontekst.

En rapport om norske Ungdata-undersøkelser fra 2014 og 2015 viser at uansett bakgrunn, så har det store flertallet av norske ungdommer et åpent forhold til foreldrene (Bakken et al., 2016). Samtidig er det en tendens til en sosial gradient, der ungdom fra lavere sosioøkonomiske lag rapporterer om at foreldrene har mindre innsyn i livene deres sammenliknet med ungdom fra høyere sosiale lag. Det er færre av foreldrene med lav sosioøkonomisk status som vet hvor ungdommene er på fritiden og hvem de er sammen med, og de kjenner sjeldnere vennene og foreldrene til vennene deres. Analysen peker også på at det er tydelige sosioøkonomiske forskjeller i relasjonene mellom ungdom og foreldre. De sosioøkonomiske forskjellene er imidlertid ikke dramatisk store, og uansett hva slags bakgrunn ungdommene har, opplever de fleste at foreldrene er positive, støttende og engasjerte. Også når det gjelder konflikter i relasjonen mellom foreldre og ungdom, og konfliktnivået i familien generelt, finner vi noe mer problematiske familieforhold i lavere sosiale lag. Unge fra lavere sosiale lag oppgir oftere at de holder fritiden sin skjult for foreldrene. Samtidig rapporterer flere om krangling, både mellom foreldrene og mellom dem selv og foreldrene. Ungdom med bakgrunn fra lavere sosiale lag bruker dessuten i noe

større grad enn andre voksenpersoner utenfor familien og andre familiemedlemmer enn foreldre når de trenger hjelp til et personlig problem. (Bakken et al., 2016).

2.3 Tidligere forskning

2.3.1 Sosial ulikhet i frivilligheten og i fritidsaktiviteter

Det finnes etter hvert mye forskning på deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter, og blant annet om hvem som deltar i frivilligheten og hva som kan være barrierer. Rapporten «Frivillighet, klasse og sosial ulikhet i Norge» viser at sosial ulikhet også setter sitt preg på det frivillige engasjementet. Om man er frivillig, og hva slags typer frivillighet man engasjerer seg i, henger blant annet sammen med sosialt nettverk, hvor mye og hva slags utdanning du har, og hvilken tilknytning man har til arbeidsmarkedet (Eimhjellen & Fladmoe, 2020).

Deltakelse i frivillige organisasjoner er ulikt fordelt mellom sosiale grupper og lag i befolkningen. Høy inntekt, høy utdanning og å være i arbeid øker sannsynligheten for å delta, og det gjelder både medlemskap, aktiv deltakelse og frivillig arbeid (Enjolras et al., 2012)

Institutt for samfunnsforskning (2022) skriver at deltakelse i frivillighet og fritidsaktiviteter er en viktig kilde til fellesskap, tilhørighet og mestring for barn og unge, og aktiv deltakelse kan bidra til bedre oppvekstvilkår, demokratilæring og å motvirke fattigdom, utenforskap og ensomhet. I samme rapport kommer det frem at personer som engasjerer seg i frivillighet som unge, engasjerer seg oftere som voksne. Derfor er det viktig å få kunnskap om ulikheter i barn og unges deltakelse. Instituttet har et pågående prosjekt kalt «Inkludering av barn og unge i frivilligheten» hvor de undersøker hvor godt ulike grupper av unge inkluderes i frivilligheten, og hvilke virkemidler organisasjoner og myndigheter bruker for å oppnå bedre inkludering.

Som del av prosjektet «Inkludering av barn og unge i frivilligheten» har Institutt for samfunnsforskning publisert rapporten «Sosial ulikhet i barn og unges deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter» (S. E. Jacobsen et al., 2021), og som nevnt i innledningen fanget denne rapporten min interesse for teamet, og var en stor del av motivasjonen for

temavalget i denne oppgaven. Analysene i denne rapporten peker på at det fortsatt er en betydelig sosial ulikhet i ungdommenes deltakelse i fritidsaktiviteter. På noen områder ser utviklingen ut til å gå i «feil retning» og det kan vitne om en viss sosial sortering i fritidsaktivitetene. Denne studien viser altså at det er store økonomiske og sosiale forskjeller i ungdoms deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter. Samtidig er det viktig å understreke at det også er mye aktivitet som ikke fanges opp av dette begrepet. Mange driver med egenorganiserte fritidsaktiviteter sammen med andre unge, som fotball på løkka, spille i band og gaming – aktiviteter som er både meningsfulle og sosiale. Det er ikke slik at alle barn og unge ønsker å delta i organiserte fritidsaktiviteter, men alle bør ha lik mulighet. Sannsynligvis er det derfor ifølge denne rapportens forfattere behov for en mer helhetlig inkluderingspolitikk, både fra det offentlige og i organisasjonene, hvis alle barn og unge - uavhengig av foreldres økonomiske og sosiale bakgrunn - skal ha lik mulighet til å delta (S. E. Jacobsen et al., 2021).

Ungdata-undersøkelser fra 2014 og 2015 viser også at ungdom fra høyere sosiale lag deltar oftere enn andre i organiserte fritidsaktiviteter (Bakken et al., 2016). At ungdom fra ulike sosiale lag deltar i forskjellige typer fritidsaktiviteter, medfører at de også lærer forskjellige ting og gjør seg ulike erfaringer. De organiserte fritidsaktivitetene tilbyr en arena der de treffer andre ungdommer og får mulighet til å utvikle ferdigheter. Ofte er det voksne til stede som setter rammene for aktivitetene og bidrar med hjelp og støtte. Organisasjonene kan dessuten fungere som læringsarena for ungdoms identitetsutvikling og demokratiforståelse (Bakken et al., 2016). Å delta i organiserte aktiviteter, kan gi muligheter til unge mennesker til å utvikle personlige interesser og kompetanse, men kan også bidra til positiv utvikling i livet generelt. En rekke studier finner at deltakelse i organisert aktivitet er gunstig for unge, og noen suksessfaktorer kan være mulighetene til å utvikle seg sammen med støttende voksne som er tilstede i aktiviteten og med positive relasjoner til jevnaldrende (Mahoney et al., 2004). Når barn og unge fra lavere sosiale lag i mindre grad enn andre deltar på denne arenaen, betyr det mindre tilgang til denne typen lærings- og samværsaktiviteter (Bakken et al., 2016).

Dette er altså studier som sier noe om sosial ulikhet generelt i frivilligheten og fritidsaktiviteter. Det finnes også noen studier om spesifikke aktiviteter.

Therese Olsen Svenning (2020) har skrevet en masteroppgave hvor hun har studert ferdighetsutviklende organiserte fritidsaktiviteter som en samla gruppe fritidsaktiviteter, delt inn i tre kategorier med henholdsvis idrettslag, korps/kor/orkester og kulturskole/musikkskole. Studien inkluderer altså også korps, selv om korps i undersøkelsen er i samlebegrep sammen med kor og orkester. I oppgaven finner hun at familiens sosioøkonomiske status hadde betydning for deltakelse i ferdighetsutviklende organiserte fritidsaktiviteter blant ungdom i Tromsø kommune. Hun skriver at organiserte fritidsaktiviteter er en verdifull mestringsarena for barn og unge, men kostnader forbundet med deltakelse kan føre til at enkelte grupper ekskluderes. Hun konkluderer med at det er sosiale ulikheter i ungdommens deltakelse i ferdighetsutviklende organiserte fritidsaktiviteter i Tromsø (Svenning, 2020).

Det finnes en rekke studier om sosial ulikhet i idrett. Siden jeg ikke har funnet noe eksisterende litteratur om sosial ulikhet i korps spesielt, trekker jeg her frem noen relevante studier om sosial ulikhet innen sport og idrett som eksempel på tematikken i en annen ferdighetsfremmende organisert fritidsaktivitet.

I rapporten «Social class differences in youths' participation in organized sports: What are the mechanisms?» konkluderer Andersen og Bakken (2018) med at det er stor sosial ulikhet når det gjelder deltakelse i organisert sport, og at økonomiske ressurser er spesielt avgjørende. Videre viser rapporten «Idrettens posisjon i ungdomstida» tydelige sosiale forskjeller både i deltakelse i og frafallet fra den organiserte ungdomsidretten. Selv om ungdomsidretten står sterkt i alle sosiale lag, er det store og systematiske forskjeller både i andelen som rekrutteres til idretten, i andelen som slutter i barneårene, og i andelen som slutter i ungdomsårene. Rapporten viser at sammenliknet med ungdom fra høyere sosiale lag er det fem ganger så mange fra lavere sosiale lag som aldri har vært med i organisert idrett, og dobbelt så mange som har sluttet før de begynner med ungdomsidrett (Bakken, 2019).

En svensk, longitudinell studie har undersøkt hvem som fortsetter med ungdomsidrett (Jakobsson, Lundvall, Redelius & Engström, 2012). Denne undersøkelsen viser ingen signifikant sammenheng mellom deltakelse og foreldrenes utdanningsnivå eller økonomiske

kapital, men derimot at ungdommer som fortsetter har spesifikke egenskaper og erfaringer som eksempelvis kulturell kapital og en særlig interesse for sport. Konklusjonen taler dermed litt mot mye tidligere forskning som vektlegger betydningen av familiens ressurser for deltakelse, og forskerne selv har noen forslag til forklaringer på dette. En forklaring på dette er at idrett er lett å delta i for mange i Sverige, og i mange tilfeller koster det ikke så mye, slik at utslag av økonomisk og sosial kapital ikke er så stor. En annen måte å tolke dette på kan være at Sverige har en stor middelklasse hvor mange av deltakerne i studien er fra, slik at utslagene av de som er i sosiale grupper med høyere eller lavere sosial status ikke gjør store utslag i resultatene. Det er også mulig at barna som har svart ikke har inngående kjennskap til foreldrenes bakgrunn. Uansett, så viser analysen i studien at for å fortsette med idrett videre i tenårene (fra 13 til 16 år), så må du like sport, samt gjøre mye av det, både alene, med foreldre og i organiserte klubber. Individuell interesse er ikke nok, men man må også tilpasse seg kulturen i organisasjonen man deltar i (Jakobsson et al., 2012).

Nå skal vi videre se på litteratur som handler mer spesifikt om konteksten for denne studien, nemlig skolekorps.

2.3.2 Forskning om skolekorps

Det finnes en rekke masteroppgaver skrevet om skolekorps. Her trekker jeg frem noen som har temaer som kan være relevante for min studie.

Anne Oksfjellelv (2015) har skrevet masteroppgave med tittelen «Skolekorps – en inkluderende fritidsaktivitet?» Dette var en casestudie med mål om å belyse hvordan et skolekorps kan legge til rette for inkludering av barn, unge og foreldre med innvandrerbakgrunn, og handler altså om foreldre med innvandrerbakgrunn spesielt. Oksfjellelv så på både organisatoriske og musikkpedagogiske utfordringer knyttet til å drive skolekorps, og i korpset som er med i casestudien hadde flesteparten av medlemmene innvandrerbakgrunn, slik situasjonen også er blant elevene på den lokale skolen. Med tanke på foreldre og involvering, trekker hun frem viktigheten av samarbeid med foreldre og poengterer at det var en utfordring å rekruttere foreldre til å være med på aktiviteter. Et funn er at ustabil foreldredeltakelse førte til at de planla færre utflukter og aktiviteter. Hun trekker også frem økonomi i hjemmet som en barriere. Selv om de opplevde tilstrekkelig

rekruttering og stor interesse for korpset blant elevene på skolen, er det sannsynlig at økonomi kan ha vært et hinder for deltakelse blant flere. Oksfjellelev fant at sosioøkonomiske ressurser blant elevene og deres familier er svært relevante for deltakelse i frivillige aktiviteter som skolekorpset. Flere av barna i korpset kommer fra husholdninger som hadde en lavinntekt, altså betydelig lavere inntekt enn resten av befolkningen. Kontingenten, som var lav og tenkt som en symbolsk sum, ble oppfattet som høy blant medlemmene. Denne oppfattelsen og foreldregruppens økonomi viser at dette kan være et hinder for deltakelse i korpset blant flere elever på skolen (Oksfjellelv, 2015).

Det er også skrevet masteroppgaver om foreldremedvirkning i skolekorps.

I en kvalitativ intervjustudie om foreldremedvirkning i begynneropplæringen i skolekorps, undersøker Torunn E. Bachmann (2020) hvordan foreldre til unge skolekorpsmusikanter medvirker i barnas musikalske læring hjemme, og fokuset har vært hvordan foreldrene forholder seg til motivasjon, mestringstro og øving. Funnene viser at foreldrene synes det er viktig å støtte opp om barnas øving hjemme, og ønsker å tilrettelegge for at barna skal få oppleve mestring. Et annet funn er at musikkkompetanse er nyttig for en forelder som skal hjelpe barnet sitt med å øve, men at det ikke er en forutsetning for å klare å hjelpe. Å oppmuntre og å vise interesse for barnets musikalske læring, er også til stor hjelp for de unge musikantene (Bachmann, 2020).

I en masteroppgave i musikkpedagogikk om foreldrerollen i norske skolekorps, undersøker Edward A. Snyder (2014) skolekorpsforeldre og dirigenter sitt syn på foreldreinvolvering og mulige effekter i tre ulike skolekorps i Buskerud. Snyder tar blant annet opp at det er interessant i et internasjonalt perspektiv at norske skolekorps ikke er knyttet til skolen, men derimot er drevet av foreldre på frivillig basis. En del norske skolekorps har tilknytning til den lokale kulturskolen når det gjelder musikkopplæring, men det er uansett foreldre som er i styret og leder daglig drift. Han har et fokus på musikkopplæringen i korpset, og undersøker også foreldremedvirkningens mulige effekter på instrumentalopplæringen for å finne frem til områder med potensiale for forbedring. Problemstillingen handler særlig om musikkopplæringen som foregår i korpset, men oppgaven har også funn om hvordan korpset er organisert på en slik måte at foreldre må være involverte (Snyder, 2014).

Jeg fant også to studier som handler om det å hindre frafall fra skolekorps i ungdomstiden, og har lest studiene med interesse for om det kommer frem noe om sosial ulikhet i deltakelsen. Det er skrevet en masteroppgave om prosjektet Ungdom og medbestemmelse, mestring og motivasjon – et nasjonalt samarbeidsprosjekt mellom Norges Musikkorps Forbund og Norsk Kulturskoleråd. Masteroppgaven heter «Jeg skal aldri slutte!» og er skrevet av Elisabeth Steen Fors (2014). Studien undersøker altså effekten av økt medbestemmelse og motivasjon blant de eldste i skolekorpset, men den sier ingenting om bakgrunnen til disse ungdommene, eller involvering fra hjemmet. Telemarksforskning leverte i 2010 rapporten «Når hornet er lagt på hylla», en studie om frafall blant tenåringer i musikkorps. Rapporten ble levert på oppdrag fra Norges Musikkorps Forbund. Gjennom arbeidet kom forskerne fram til ni tiltak som kanskje kunne motvirke frafallet, men ingen av disse handler om foreldreinvolvering, sosioøkonomisk status eller ungdommenes ulike bakgrunner (Hjelmbrekke & Berge, 2010).

Det finnes altså en del litteratur om skolekorps, med ulike innfallsvinkler. Selv om noen av disse nevnte studiene har tematikk, problemstillinger eller funn som er av interesse for meg, så er det ingen som direkte undersøker det jeg ønsker å finne ut.

Videre vil jeg presentere aktuell litteratur om foreldrerollen og involvering, uten å spesifikt begrense det til kun fritidsaktiviteter eller skolekorps-konteksten.

2.3.3 Foreldrerollen og involvering

Det at foreldre har oversikt over hva barna gjør på fritiden, er assosiert med positiv effekt på flere områder, som blant annet selvfølelse, akademiske resultater og forebygging mot rusmiddelbruk (Dishion & McMahon, 1998). Foreldre som engasjerer seg i barnas fritid, regulerer skjermtiden og gjør aktiviteter sammen med barna, de ser også ut til å i større grad påvirke sine barn til å delta i og fortsette i organiserte fritidsaktiviteter (Badura et al., 2017). En studie om foreldreinvolvering i idrett sett fra de unges perspektiv, viser at tenåringer gjerne vil ha støtte og oppfølging fra foreldrene sine, men at de også vil ha muligheten til å sette grenser, særlig med tanke på å kunne ha sin egen sfære med venner i aktiviteten (Strandbu, Stefansen, Smette & Sandvik, 2017).

En svensk studie har undersøkt sammenhengen mellom synet på organiserte aktiviteter blant foreldre fra såkalt arbeiderklasse og middelklasse. Studien finner en del likheter mellom foreldre, som indikerer at foreldrestil og kultur til en viss grad krysser skillelinjene mellom sosiale klasser. De fleste foreldre mente at fritidsaktiviteter bidrar til å utvikle barnas kunnskap og ferdigheter. Likevel finner de at foreldre i middelklassen typisk finner organiserte aktiviteter som viktigere, og at deres barn deltar i flere fritidsaktiviteter enn barn av foreldre i arbeiderklassen. En mulig årsak til dette er at i tillegg til at kulturelle eller finansielle ressurser kan begrense mulighetene til arbeiderklasseforeldre, så kan det også blant dem være begrenset kontroll over arbeidstid og fritid (Sjödin & Roman, 2018).

Det finnes også en rekke studier gjort på foreldreinvolvering i musikkaktivitet, og foreldres rolle i musikkopplæring spesielt.

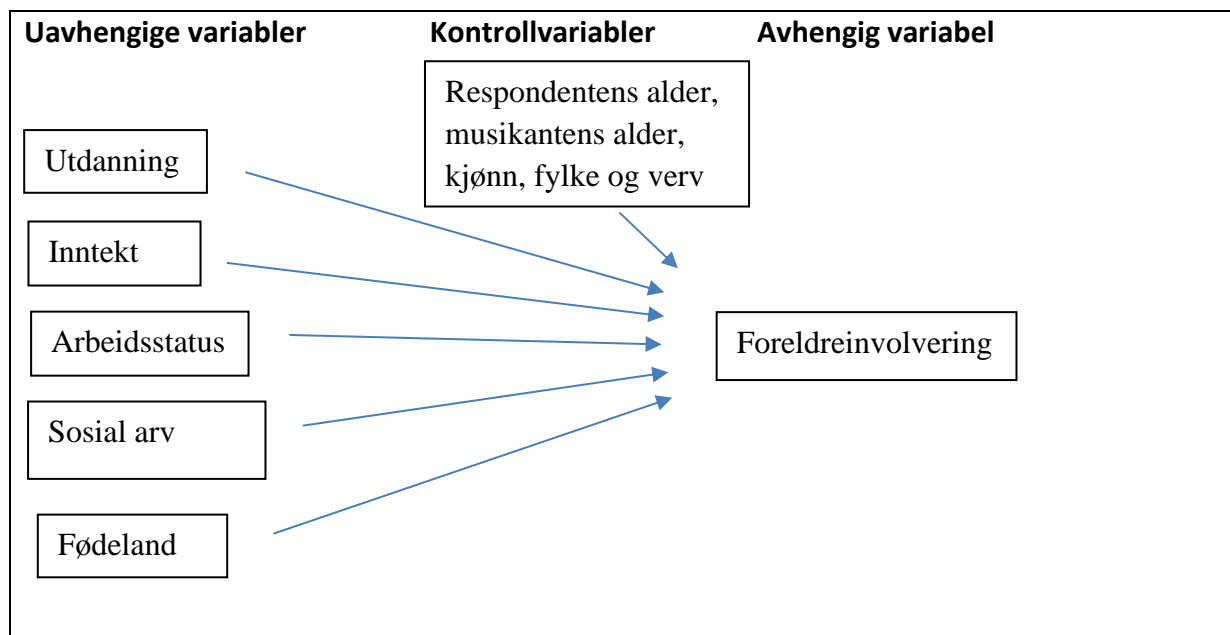
Davidson (1996) slår fast at støtte fra foreldre er viktig for at barna blir værende i aktiviteten, og utvikler seg musikalsk. De som slutter, har opplevd mindre støtte fra foreldre og lærer i nybegynneropplæringen. Studien antyder at støtte og oppmuntring fra foreldrene er viktigere enn foreldres musikalske kunnskaper. Creech (2010) har undersøkt på hvilke måter foreldre kan gi mest mulig konstruktiv støtte for deres barns musikalske utvikling, og konkluderer med at det er viktig for foreldre å finne en balanse mellom å være støttende, og det å la barna være autonome. Noen suksessfaktorer som trekkes frem er å tilrettelegge for øving hjemme, kommunisere med læreren og å være interessert. McPherson (2009) presenterer en studie av samspillet mellom foreldre og barn i barnets musikalske utvikling, med bakgrunn i at foreldre spiller en viktig rolle. McPherson foreslår at en ideell foreldrestil for barnets utvikling er autoritativ, som betyr myndig på en saklig måte. Dette kan blant annet innebære at foreldre strukturerer læring og bidrar til støtte, men at det skjer på barnets premisser. Med tanke på foreldreinvolvering trekker han blant annet frem praktiske måter foreldre kan medvirke for å legge til rette for barns musikalske læring, som det å vise interesse, å sitte sammen med barnet når det øver og uttrykke begeistring over det barnet klarer å mestre. Andre praktiske måter å legge til rette for økt læring kan være å sørge for innkjøp av nødvendig utstyr som notestativ og notemateriell. Han skriver også om betydningen av å holde seg oppdatert på hva som skjer i undervisningen, å ta barnet med på konserter, og å vise generell interesse for barnets liv som faktorer som legger til rette for

barns musikalske læring. I tillegg trekker han frem at det trengs mer forskning på hvilke mekanismer i hjemmet som påvirker ulikhet i foreldreoppfølging, og kommer med konkrete eksempler som økonomiske utfordringer og skilsmisser (McPherson, 2009).

2.4 Forskningsmodell

Problemstillingen i denne oppgaven er altså:» I hvilken grad kan sosioøkonomiske ressurser forklare foreldreinvolvering i barns organiserte fritidsaktiviteter?»

Ut fra problemstillingen har jeg laget følgende modell (se figur 1) hvor ulike uavhengige variabler som sier noe om sosioøkonomiske ressurser knyttes til foreldreinvolvering som er modellens avhengige variabel. Under følger også en presentasjon av foreløpige forklarende hypoteser for studien.

Figur 1- Forskningsmodell

Med bakgrunn i teorien og den tidligere forskningen som er presentert, vil studien gå videre med å teste seks hypoteser. Ettersom jeg i denne oppgaven ønsker å undersøke om ulike sosioøkonomiske ressurser har effekt på foreldreinvolvering, var det naturlig å danne hypoteser knyttet til dette. Siden utvalget i denne studien er foreldre i skolekorps, så er ordlyden i hypotesene spesifikt for korpsaktiviteten.

Den første hypotesen er dannet for å undersøke hvorvidt de uavhengige variablene knyttet til sosioøkonomiske ressurser er ulike ut ifra alder på barnet til respondentene. De neste fem hypotesene er direkte knyttet til modellen, og handler om i hvilken grad hver av de uavhengige variablene kan forklare den avhengige variabelen, som er foreldreinvolvering. Det er flere måter familiens ressursnivå kan tenkes å påvirke deltakelsen og foreldreinvolveringen i fritidsaktiviteter, men alle disse fem hypotesene har en positiv retning, som viser en antagelse om at høy sosioøkonomisk bakgrunn har sammenheng med høy foreldreinvolvering.

Videre vil jeg begrunne hver av de seks hypotesene som følger forskningsmodellen (figur 1):

Hypotese 1: Foreldrene til de eldste musikantene har mer sosiale, kulturelle og økonomiske ressurser enn foreldrene til de yngste musikantene

Bakgrunnen for denne hypotesene er tidligere funn om at personer som tjener godt og er i arbeid, samt personer med høyere utdanning, gjerne har større sannsynlighet for å delta i frivillig arbeid enn andre (Eimhjellen & Fladmoe, 2020). Foreldre med erfaring fra frivillig organisasjonsliv har sannsynligvis også mer kompetanse når det gjelder å støtte opp under og følge opp barnas deltakelse. Dette kan særlig bli viktig utover i ungdomsårene etter hvert som fritidsaktivitetene blir mer seriøse (Eimhjellen & Fladmoe, 2020).

Derfor begrunner jeg denne hypotesen med at foreldre med større sosioøkonomiske ressurser ser ut til å støtte barna mer i aktivitetene. Hvis de barna som har mest ressurser i hjemmet blir værende lengre i aktiviteten, så kan også forskjeller mellom sosioøkonomiske ressurser gi utslag i at foresatte til de eldste har mer sosioøkonomiske ressurser enn foresatte til de yngste.

En norsk rapport om frivillig foreldreinnsats viser også en tendens til at foreldre med lav husholdningsinntekt i større grad opplever kostnader som barriere for deltakelse, enn de med høyere inntekt (Saglie & Seggaard, 2013). Økonomiske barrierer kan også være en grunn til at noen begynner i korpset, men ikke blir værende, noe som også støtter denne hypotesen om at forskjellene øker i takt med alder på musikanten.

Hypotese 2: Jo høyere utdanning foreldre har, jo mer involvert er de i barnas korpsaktivitet

Eget utdanningsnivå peker seg ut som en sterk forklaring på frivillig deltakelse (Eimhjellen & Fladmoe, 2020). Om man er frivillig, og hva slags typer frivillighet man engasjerer seg i, henger blant annet sammen med hvor mye og hva slags utdanning en har (Eimhjellen & Fladmoe, 2020). En longitudinell studie fra 1997 til 2009 viste også en tendens til at forskjellen mellom lav og høyt utdannede var økende med tanke på frivillig innsats (Wollebæk & Sivesind, 2010).

Lareau (2011) argumenterer også for at foreldre fra høyere sosiale lag har et ideal om en foreldrestil hvor foreldrene ønsker å fostre barnas talenter ved å innlemme organiserte aktiviteter i barnas liv. Slik sett kan det tenkes at personer med høyere utdanning har større sannsynlighet for å oppfordre og støtte barnets utvikling, og det er bakgrunnen for denne hypotesen med en antagelse om at høyere utdanning hos foresatte har en positiv effekt på grad av foreldreinvolvering.

Hypotese 3: Jo høyere inntekt husholdningen har, jo mer involvert er foreldre i barnas korpsaktivitet

Bakgrunnen for denne hypotesen er blant annet tidligere funn om at personer som tjener godt og er i arbeid, gjerne har større sannsynlighet for å delta i frivillig arbeid enn andre (Eimhjellen & Fladmoe, 2020). Det ser også ut som organisasjonslandskapet i Norge er i ferd med å endres, og at organisasjoner med stor grad av spesialisering, egenorganisering og profesjonalisering vinner frem. Disse endringene synes å ha bidratt til at organisasjonssamfunnet i økende grad rekrutterer fra den ressurssterke delen av befolkningen, noe som gir et sosialt skjevfordelt deltakelsesmønster (Enjolras et al., 2012). Knapphet i ressurser kan også redusere foreldrenes evne til å fungere som ressurspersoner i de unges liv (Bakken et al., 2016), og familiens ressurser kan påvirke hvordan man oppdrar barn, også med tanke på hvordan fritiden er foreldrestyrt eller ikke (Lareau, 2011).

Derfor begrunnes denne hypotesen med at mer økonomiske ressurser i familien kan ha positiv sammenheng med hvordan foreldre involverer seg i barnas organiserte aktiviteter.

Hypotese 4: Foreldre med Norge som fødeland, er mer involvert i barnas korpsaktivitet enn foreldre med annet fødeland enn Norge

Denne hypotesen begrunnes med en antagelse om at den norske måten å gjøre frivillig innsats og dugnad på er særegen, og at også personer med familiebakgrunn fra land som på mange måter ligner Norge kan møte en ny kultur når det gjelder frivillig innsats og dugnad i praksis (Saglie & Seggaard, 2013). Noen foreldre med innvandrerbakgrunn kan trolig også ha dårligere forutsetninger for å støtte opp under barnas organisasjonsdeltakelse, både ved at de mangler sosiale nettverk, og ved at de er mindre kjent med det norske organisatoriske landskapet så vel som det politiske systemet (S. E. Jacobsen et al., 2021)

Hypotese 5: Foreldre som er i arbeid er mer involvert i barnas korpsaktivitet enn foreldre som ikke er i arbeid

Høy inntekt, høy utdanning og å være i arbeid øker sannsynligheten for å delta i frivillig arbeid (Enjolras et al., 2012). Om man er frivillig, og hva slags typer frivillighet man engasjerer seg i, kan også henge sammen med hvilken tilknytning man har til arbeidsmarkedet (Eimhjellen & Fladmoe, 2020). Foreldre i såkalt middelklasse kan også typisk finne organiserte aktiviteter som viktigere, og i tillegg til at kulturelle eller finansielle ressurser kan begrense mulighetene til arbeiderklasseforeldre, så kan det også være begrenset kontroll over arbeidstid og fritid (Sjödin & Roman, 2018). Det kan tenkes at en lite fleksibel arbeidssituasjon gjør det krevende å stille opp (Saglie & Seggaard, 2013), men det ser også ut til å være en tendens at personer eller organisasjoner som rekrutterer til frivillig arbeid i større grad vender seg til høystatusgrupper enn lavstatusgrupper (Wollebæk et al., 2015). Dermed er denne hypotesen formulert med utgangspunkt i at foresatte som er i arbeid, og dermed også kanskje innehar spesielle kvalifikasjoner eller kompetanser, kan ha større sannsynlighet til å få forespørsler om å bidra.

Hypotese 6: Foreldre med korpserfaring in ad i husstanden er mer involvert i barnas korpsaktivitet enn foreldre som ikke har erfaring fra korps selv

Foreldre med erfaring fra frivillig organisasjonsliv har sannsynligvis mer kompetanse når det gjelder å støtte opp under og følge opp barnas deltakelse. Nettverk peker seg ut som en forklaring på frivillig deltakelse (Eimhjellen & Fladmoe, 2020). I tillegg har sosiale kontakter

og nettverk en avgjørende rolle med tanke på tilknytning til kultur- og fritidsaktiviteter, noe som gjør at sosiale relasjoner er svært viktig for rekruttering til denne organisasjonstypen (Musick & Wilson, 2008; Wollebæk et al., 2015). Det kan også tenkes at egen korpserfaring og musikkompetanse er nyttig for en forelder som skal hjelpe barnet sitt med å øve til korpset, selv om det ikke er en forutsetning for å klare å hjelpe og støtte (Bachmann, 2020). Denne hypotesen er med bakgrunn i dette formulert som at egen korpserfaring har positiv effekt på foreldreinvolvering i korpset, noe som kan komme av både egen kunnskap og kompetanse, sosiale kontakter og erfaring fra organisasjonsliv.

3 Metode

Hensikten med studien er å finne ut i hvilken grad familiens sosioøkonomiske ressurser forklarer foreldrenes involvering i barnas deltakelse i fritidsaktiviteter, og i dette tilfellet undersøker jeg korpsaktiviteten. Denne studien er en tverrsnittstudie med kvantitative data og analysemetoder. Jeg vil i dette kapitlet presentere og drøfte valg av metode for studien. Videre vil jeg presentere spørreundersøkelsen som er brukt, samt enheter, operasjonaliseringer og måleinstrumenter knyttet til denne. Deretter vil jeg belyse fremgangsmåten i analyseringsprosessen av datamaterialet, før kapitlet avsluttes med forskningsetiske betraktninger.

3.1 Valg av metode og metoderefleksjon

I dette prosjektet velger jeg å bruke spørreundersøkelse for å finne svar på problemstillingen, noe som gjør at jeg lager et kvantitativt forskningsdesign. Kvantitative metoder kjennetegnes ved at de tar for seg mange enheter, mens informasjonen som skal samles inn er predefinert av forskeren, slik at de altså er relativt lukkede. Jeg ønsker en metode som undersøker relativt få nyanser, nærmere bestemt sosioøkonomisk bakgrunn og foreldreinvolvering, men som rekker over mange enheter, siden jeg ønsker å undersøke gruppen foresatte i norske skolekorps. I slike testende problemstillinger som denne undersøkelsen har, velges ofte en kvantitativ tilnærming. Dette i motsetning til kvalitative metoder som ofte får frem flere nyanser, men som krever konsentrasjon om noen få enheter. Hensikten med å bruke kvantitative metoder er å få inn informasjon som lett kan systematiseres, og som kan legges inn på datamaskiner i standardisert form slik at vi kan analysere mange enheter samlet (D. I. Jacobsen, 2015; Johannessen, Christoffersen & Tufte, 2016)

En av grunnene bak mitt valg av kvantitativ metode er at jeg vil standardisere informasjonen, slik at enheter og informasjon behandles i forhåndsdefinerte kategorier og båser. Her ligger ifølge Jacobsen (2015, s. 251) både styrkene og svakhetene til kvantitative metoder. En fordel med standardiseringen, er at det kan gi rom for å generalisere resultater. Man kan også samle inn mye data på kort tid fra mange respondenter. På den andre siden gjør dette

også at problemet med begrepsmessig gyldighet blir svært sentralt. Det kreves derfor et stort forarbeid å lage et godt spørreskjema, og det er små muligheter for å justere opplegget når man først har sendt ut et spørreskjema (D. I. Jacobsen, 2015).

Jeg ønsker altså å undersøke om sosioøkonomiske ressurser virker inn på og kan forklare foreldreinvolvering. Dette gjør at jeg ønsker å finne ut om, og eventuelt i hvilken grad, ulike sosiale, økonomiske og kulturelle ressurser har en effekt på grad av foreldreinvolvering. Ved statistiske analyser kan en undersøke sammenhenger mellom fenomener, hvilket jeg har bruk for når jeg skal undersøke om det er sammenheng mellom sosioøkonomiske ressurser og foreldreinvolvering (Johannessen et al., 2016). Dette kommer jeg nærmere tilbake til senere i kapitlet, når jeg redegjør for analyse.

3.2 Utforming av spørreskjema

Denne spørreundersøkelsen gjennomføres på ett bestemt tidspunkt, noe som gjør at det betegnes som en tverrsnittsundersøkelse. I dag tilbys det en rekke programmer for å lage spørreskjemaer som distribueres via nettet, og jeg har valgt å bruke Nettskjema.no, som er Universitetet i Oslo sin løsning for innsamling av data fra web. Denne ble valgt fordi VID vitenskapelige høyskole har avtale om bruk.

Sterke sider ved web-basert datainnsamling er blant annet lave kostnader og at det er arbeidsbesparende. Man slipper kostnader ved utsendelse eller gjennomføring av undersøkelsen, og data blir automatisk lagret i en database som er klare for analyse. I tillegg kan undersøkelsen sendes raskt ut til mange, og den kan besvares når som helst. Siden respondenten ikke møter en intervjuer så oppnår man både liten påvirkning fra intervjuer, samt sterkere opplevd anonymitet. Når det gjelder svake sider, så er det aller største problemet svarprosent. Svarprosenten i denne undersøkelsen presenteres nærmere i bortfallsanalysen i kapittel 3.5.1. Selv om de aller fleste i Norge har tilgang til nettet, er bruken skjevt fordelt. Derfor kan man si at web-baserte spørreundersøkelser passer best for respondenter som er ganske ressurssterke og relativt interesserte i problemstillingen. Andre utfordringer kan være å skape interesse for å svare, samt manglende interaksjon, som gjør at

man ikke kan utdype og forklare. I tillegg kan det ta tid å få inn svar, selv om selve utsendelsen av skjemaet kan gå svært fort. (D. I. Jacobsen, 2015, s. 280).

Selve spørreundersøkelsen består av 12 ulike spørsmål, samt 21 påstander som man skal ta stilling til. Det tar ca. 3-5 minutter å besvare undersøkelsen. Jeg la vekt på å lage et kort spørreskjema, med tanke på at respondentene ikke skulle føle det som et ork å fylle ut. Dette igjen for å øke sjansene for at flere skulle svare. I Nettskjema ble oppsettet av spørreskjemaet på to sider, og anslått tidsbruk ble også skrevet i invitasjonen.

Vanligvis anbefales det å begynne et spørreskjema med forholdsvis nøytrale spørsmål, og heller avslutte med de mer følsomme spørsmålene (D. I. Jacobsen, 2015, s. 274). Derfor starter spørreundersøkelsen med noen spørsmål om respondentens bakgrunn, som kjønn og alder. Deretter er det spørsmål knyttet til sosioøkonomisk bakgrunn. Til slutt er det spørsmål som måler grad av foreldreinvolvering.

3.3 Enheter og utsendelse av spørreskjema

Målgruppen for spørreundersøkelsen er foresatte i skolekorps, og jeg ønsket å invitere så mange som mulig fra populasjonen. Invitasjon ble derfor sendt ut til alle foresatte til skolekorpsmusikanter i Norge som er medlem i Norges Musikkorps Forbund (NMF). Det finnes også noen skolekorps som ikke er medlem av noen interesseorganisasjon, eller som er medlemmer av andre medlemsorganisasjoner, men Norges Musikkorps Forbund er den klart største medlemsorganisasjonen for korps, og har totalt 990 medlemskorps i kategorien skolekorps. Det var på tidspunktet for utsendelse totalt 24 056 barn og unge registrert som medlemmer i et skolekorps i NMF. Det var 29.551 foresatte registrert på disse medlemmene i skolekorps, hvorav 29.212 var registrert med epostadresse. Tallet på unike e-postadresser var 22.117, blant annet fordi noen er foresatt til flere og noen har flere foresatte registrert, men på samme e-postadresse. Totalt var det dermed 22.117 foresatte som mottok invitasjon til å delta i spørreundersøkelsen. I invitasjonen var det en lenke som førte videre til samtykkeskjema som var laget i Nettskjema. De som samtykket i Nettskjema, ble sendt direkte videre til selve spørreundersøkelsen.

Det ble avklart i forkant med ledelsen i Norges Musikkorps Forbund at de kunne sende ut invitasjon til spørreundersøkelsen på mine vegne til registrerte foresatte, og slik kunne alle aktuelle respondenter nåes. En ansatt i administrasjonen i NMF bistod med å sende ut invitasjonen, samt finne frem til relevant medlemsstatistikk.

3.4 Måleapparater og operasjonalisering

Kvantitative studier baserer seg på at kategorisering og presisering av sentrale begreper gjøres før den empiriske undersøkelsen kan gjennomføres. Dette innebærer at jeg har lagt vekt på forhåndskategorisering av begreper som jeg benytter i spørreundersøkelsen, slik at disse kan måles i form av tall. Å gjøre et begrep målbart, kalles operasjonalisering, og vi har ikke operasjonalisert et begrep tilstrekkelig før vi har stilt et konkret spørsmål med tilhørende svaralternativer. Selve spørsmålene vi stiller i et spørreskjema kalles måleapparater, og er nettopp de praktiske apparatene vi bruker for å måle mer teoretiske begreper (D. I. Jacobsen, 2015, s. 252-255).

For å konkretisere det jeg ønsker å måle, må jeg operasjonalisere noen begreper fra problemstillingen, og lage måleapparater for «socioøkonomiske ressurser» og «foreldreinvolvering». Videre presenteres nå operasjonalisering og måleapparater for begrepene brukt i problemstillingen i denne oppgaven.

3.4.1 Operasjonalisering av uavhengig variabel «socioøkonomiske ressurser»

Med tanke på socioøkonomiske ressurser, så er det altså en samlebetegnelse på økonomiske, kulturelle og sosiale ressurser i familien. Her har jeg valgt å spørre om respondentens utdanning, fødeland og arbeidsstatus, samt husholdningens samlede inntekt. I tillegg har jeg tatt med spørsmål om foresattes egen korpsbakgrunn, da det kan si noe om sosial arv. På hvert av spørsmålene om socioøkonomiske ressurser har jeg ulike målenivå på svaralternativene, og målenivået sier noe om hvor mye informasjon de inneholder (D. I. Jacobsen, 2015).

Spørsmålet om foresatte har egen korpsbakgrunn er et ja/nei-spørsmål, altså et kategorisk spørsmål som kan deles inn i to grupper, alt etter om de har krysset av det samme eller ulike svaralternativer. Spørsmålet om korpsbakgrunn ble kodet til 1 – ja og 2 – nei, og måler sosial arv. For arbeidsstatus er det også kategoriske svar, hvor «annet» er et siste svaralternativ, for å være sikker på at kategoriene er utfyllende. Arbeidsstatus ble kodet med kategorier fra 1 – 8.

Med tanke på fødeland er alternativene «i Norge», «i Europa» eller «utenfor Europa»; altså tre kategorier hvor man kan gruppere svarene. De nevnte variablene fungerer kun som merkelapper som sorterer verdiene inn i gjensidig utelukkende kategorier. Spørsmålet er ikke om noe er større eller mindre enn noe annet, bare om noe er ulikt (Midtbø, 2016). Alternativene for fødeland ble kodet 1 for Norge, 2 for Europa og 3 for utenfor Europa.

Med tanke på utdanning og husholdningsinntekt, kan begge svarkategoriene brukes til å rangere grupper i forhold til hverandre (D. I. Jacobsen, 2015, s. 256-257). For utdanning kan svaralternativene rangeres fra lav til høy utdanning etter antall års utdanning.

Utdanningsnivå ble kodet 1 for ingen utdanning og videre på en skala til 11 for høyere utdanning på mer enn 5 år. For inntekten har jeg spurt etter en sum, som i likhet med utdanning kan rangeres fra lavest til høyest. Vi kan si noe om forholdet mellom kategoriene, for eksempel at de som svarer at de har høy inntekt, tjener mer enn de som svarer at de har middels inntekt. Inntekt ble kodet i intervaller på kr. 200.000, der kategori 1 var «under 200.000» og kategori 11 var «mer enn kr. 2 millioner».

Se hele spørreundersøkelsen i vedlegg 1.

3.4.2 Operasjonalisering av avhengig variabel «foreldreinvolvering»

Å operasjonalisere komplekse begreper kan ofte være en lang prosess, og ifølge Jacobsen (2015, s. 252-255) er det ingen skam å låne gode spørsmål fra andre. Det kan være et viktig hjelpemiddel å se hvordan andre har gått fram for å konkretisere det begrepet vi selv er interessert i. Derfor har jeg lett etter dette i annen forskning, og funnet frem til en spørreundersøkelse som heter «Parent And School Survey».

Parent And School Survey (PASS) er utviklet for å raskt og enkelt kunne måle foreldreinvolvering i barns utdanning (Matthew, Vanessa, Kacy, Amy & Jessica, 2005). Det er basert på Joyce Epstein sine seks hovedtyper av involvering, nemlig foreldreskap, kommunikasjon, frivillig engasjement, hjemmearbeid, avgjørelser og engasjement i lokalsamfunnet (Epstein, 2010). De ulike seks punktene representerer hvordan man i praksis får til foreldreinvolvering i skolen, noe som jeg drar en parallell til i fritidsaktiviteter. Disse seks punktene har jeg forklart nærmere i kapittel 1.6.3 som er begrepsavklaring av foreldreinvolvering.

PASS-spørreskjemaet inneholder opprinnelig 30 spørsmål, hvorav de siste seks måler barrierer for deltakelse. De siste seks har jeg sett bort i fra, siden denne studien fokuserer på grad av foreldreinvolvering, og problemstillingen ikke utforsker konkrete barrierer. Derfor tok jeg utgangspunkt i de første 24 spørsmålene og oversatte disse fra engelsk til norsk, samt endret ordlyden så det skulle passe til en korpskontekst i stedet for skolen. Jeg kuttet også ut 3 av spørsmålene som handlet om involvering i lokalsamfunnet, som jeg mente ikke passet inn i konteksten for foresatte i skolekorps, og endte derfor med et skjema på 21 spørsmål for å måle graden av foreldreinvolvering.

Siden foreldreinvolvering kan sies å være et abstrakt og komplekst fenomen, måles det altså gjennom flere spørsmål hvor respondentene tvinges til å ta stilling til påstander. I spørreskjemaet brukes som i den originale «Parent and school survey» en såkalt «Likert-skala», slik at alle spørsmålene har de samme fem svaralternativene, som går fra sterkt enig til sterkt uenig. Når man bruker påstander som er enten positivt eller negativt ladet, bør man være bevisst på å endre retningen, så derfor blandes positive og negative påstander som respondentene skal ta stilling til (D. I. Jacobsen, 2015, s. 275). Svaralternativene var en 5-punkts Likert-skala. Det finnes ulike skalaer og man kan variere antall svaralternativer, hvilke svar og hvorvidt man vil tvinge frem svar uansett eller ha et mer åpent svaralternativ (D. I. Jacobsen, 2015, s. 275). I dette skjemaet med påstander har jeg valgt 5 punkter for å være lik den originale PASS-survey, så da er svaralternativene: Sterkt uenig, uenig, verken enig eller uenig, enig, sterkt enig. Se hele spørreundersøkelsen i vedlegg 1.

Den avhengige variabelen «foreldreinvolvering» ble kodet i Nettskjema med verdier fra 1 – 5 (svært uenig – svært enig på likert-skala), og siden det var totalt 21 påstander i måleapparatet kunne verdiene dermed måles på en totalskala fra 21 – 105. Dermed har vi for foreldreinvolvering en metrisk variabel (Midtbø, 2016, s. 35).

I denne studien har brukt jeg brukt tre ulike versjoner av avhengig variabel i regresjonsanalyse. I tillegg til å bruke avhengig variabel foreldreinvolvering, målt i totalskala for måleapparatet for foreldreinvolvering, har jeg også delt avhengig variabel opp i to underkategorier; «foreldre – barn» og «foreldre – aktivitet». Kategorien foreldre-barn består av ti påstander i måleapparatet for foreldreinvolvering knyttet til foreldreskap og hjemmearbeid. Avhengig variabel spesifisert for foreldre - barn måles dermed på en metrisk totalskala fra 10 – 50. Kategorien foreldre-aktivitet består av elleve påstander fra måleapparatet for foreldreinvolvering som er knyttet til kommunikasjon, frivillig engasjement og avgjørelser. Foreldre-aktivitet måles dermed på en metrisk totalskala fra 11 – 55.

3.4.3 Kontrollvariabler

Kontrollvariablene er ikke uviktig for å kartlegge og forklare eventuelle ulikheter i foreldrenes involvering, men behandles i denne studien som underordnet som illustrert i forskningsmodellen (figur 1). Kontrollvariablene sier noe om respondentenes bakgrunn, og er kjønn, respondentens alder, musikantens alder, bosted og om de har verv i korpsset.

3.5 Statistisk analyse

Programmet JASP ble brukt til å gjøre en rekke analyser av innsamlet datamateriale fra spørreundersøkelsen. I følgende punkter belyses fremgangsmåten i analyseringsprosessen av datamaterialet.

3.5.1 Forberedelser til analyse

Data ble samlet inn via programmet Nettskjema, og før analysene kunne gjennomføres i JASP måtte tallmaterialet kategoriseres i en datamatrise. Jeg brukte Nettskjema sin kodebok

til å legge inn verdiene som skulle måle de ulike variablene, og hentet deretter ut datamatriksen. Variablene fungerer som sorteringsmekanismer i den forstand at de tillegger hver enhet en bestemt verdi, og verdien angir alternative utfall på en variabel. Jo mer informative disse verdiene er, desto høyere målenivå befinner variabelen seg på (Midtbø, 2016, s. 31-33). Selve kodingen av variablene er presentert nærmere under operasjonalisering i kapittel 3.4.

Med tanke på forberedelser av variabler i datamatriksen, måtte jeg snu skalaen for koding på de påstandene i likert-skalaen som var negativt ladet, slik at tallene for kodingen stemte med de positivt ladede påstandene. Slik endte jeg med at skalaen fra 1 – 5 målte grad av foreldreinvolvering, og ikke bare fra uenig til enig. Ellers var datamatriksen klar til å tas i bruk med kodingen som skjedde gjennom Nettskjema.

3.5.2 Deskriptiv statistikk

Datamatriksen gir informasjon om både antall variabler og enheter som skal analyseres, samt målenivået variablene befinner seg på. For å sammenfatte egenskaper ved de ulike variablene, og for å gjøre tallmengdene håndterbare for forskeren og begripelige for en interessert leser, kan man benytte beskrivende statistikk, som også kalles deskriptiv statistikk (Midtbø, 2016, s. 41). Den enkleste form for statistisk analyse er ifølge Johannessen (2016, s. 279) hvordan enheter fordeler seg på én variabel, og slik kan man for eksempel se på kjønnsfordeling eller aldersfordeling i en undersøkelse. For variablene på lavt målenivå kan disse dataene fremstilles i frekvenstabeller. For variablene på høyt målenivå kan man i deskriptiv statistikk også presentere eksempelvis gjennomsnittet, median og standardavviket (Johannessen et al., 2016, s. 279 - 294).

I resultatkapittelet i denne oppgaven blir deskriptiv statistikk benyttet for å først presentere bakgrunnsinformasjon i form av frekvenstabeller om respondentene med alder, kjønn, bosted (fylke) og om de har verv i korpset. Deretter presenteres de sosioøkonomiske ressursene hos respondentene i frekvenstabeller, og her beskrives alle de uavhengige variablene inntekt, utdanning, fødeland, arbeidsstatus og sosial arv (korpserfaring). Deretter beskrives også sosioøkonomiske ressurser i hjemmet, delt inn etter musikantenes aldersgruppe 5 – 12 år og 13 – 21 år, for å undersøke potensielle forskjeller mellom

aldersgruppene. Deretter undersøkes fordelingen og resultatet av måling av foreldreinvolvering.

3.5.3 Korrelasjon, korrelasjonskoeffisient og signifikans

I denne studien gjennomføres korrelasjonsanalyse for å undersøke sammenhengen mellom flere variabler, og korrelasjonsanalyse kan brukes siden avhengig variabel foreldreinvolvering har høyt målenivå. Korrelasjonsanalysen gir altså svar på om det forekommer statistiske sammenhenger (Johannessen et al., 2016, s. 295).

Korrelasjon betyr samsvar eller samvariasjon, og er et statistisk mål på samsvar mellom variabler. Et mye anvendt korrelasjonsmål er Pearsons produktmomentkorrelasjon, kalt Pearsons r . Pearsons r blir i denne studien også brukt med forkortelse r , og angir hvor sterk lineær sammenheng det er mellom to variabler, samt om samvariasjonen er positiv, negativ eller fraværende. Dette er en standardisert koeffisient som varierer mellom -1 og $+1$, og en korrelasjon på 0 er et uttrykk for at det ikke eksisterer en lineær sammenheng, mens 1 og -1 henholdsvis angir et fullstendig positivt eller negativt sammenfall mellom verdiene på variablene (Johannessen et al., 2016, s. 302-306).

Det finnes ikke noe fasitsvar på hva som er en sterk eller svak korrelasjon, og oppfatningen kan også variere mellom vitenskaper og faggrupper, samt ut ifra forventninger på forhånd (D. I. Jacobsen, 2015, s. 344). I denne studien vil det bli brukt betegnelser fra en tommelfingerregel som presenteres av Jacobsen (2015, s. 344) hvor under $0,30$ defineres som en svak korrelasjon, $0,30 - 0,50$ som middels korrelasjon og over $0,50$ som en sterk korrelasjon. Det er viktig å understreke at en samvariasjon ikke alene er tilstrekkelig til å konkludere med at det eksisterer en årsakssammenheng, så korrelasjon må ikke forveksles med kausalitet. (Johannessen et al., 2016, s. 308-310).

Korrelasjonskoeffisienter kan signifikanstestes i form av p -verdier, som uttrykker hvor stor sannsynligheten er for å forkaste nullhypotesen dersom den er sann. I denne studien brukes et signifikansnivå på 5 prosent, noe som betyr at vi kan akseptere at det er 5 prosent sannsynlighet for å forkaste en korrekt nullhypotese. Det oppgis p -verdier for å kunne konkludere med statistisk signifikans, og signifikansnivå på 5% angis ved at p -verdi $< .05$

(Johannessen et al., 2016, s. 371-386). Om ikke annet spesifiseres i teksten, vil signifikans i denne oppgaven merkes som i analyseprogrammet JASP, hvor $p < .05$ merkes med en stjerne *, $p < .01$ med to stjerner **, og $p < .001$ merkes med tre stjerner ***.

Pearsons r og signifikanssannsynlighet indikert ved p -verdi vil brukes både ved denne studiens korrelasjonsanalyse og regresjonsanalyser. Ved korrelasjonsanalysen er det et spørsmål om samvariasjon, mens det i regresjonsanalysen handler om hvorvidt forklaringsvariabelen påvirker den avhengige variabelen i populasjonen (Midtbø, 2016, s. 90)

3.5.4 Multivariat regresjonsanalyse

I denne studien gjennomføres tre multivariate regresjonsanalyser for å undersøke forholdet mellom variablene som presenteres i forskningsmodellen (figur 1), samt hypotesene som presenteres i forbindelse med denne i kapittel 2.4. R^2 brukes som et mål på modellenes forklaringskraft i studiens regresjonsanalyse.

Forskningsmodellen (se figur 1) for denne studien omhandler hvordan en avhengig variabel knyttes til flere uavhengige variabler, som også kalles forklaringsvariabler. Da kan multivariat regresjonsanalyse benyttes (Midtbø, 2016, s. 97). Regresjonsanalysen skiller mellom variabler som forklarer og variabler som blir forklart, samt ser på styrken på årsakseffekten. En regresjonsanalyse vil kunne si noe om hvor mye avhengig variabel (Y) øker eller avtar når uavhengig variabel (X) øker med én enhet. Foreldreinvolvering, som er avhengig variabel i denne studien, har som de fleste fenomener flere forklaringer og effektene kan være betinget av andre effekter. Når sammenhenger skal graves frem, kan korrelasjonsanalysen fungere som en inngangsport, og for å komme dypere ned i materien er regresjonsanalysen ifølge Midtbø (2016, s. 73) overlegen med tanke på tolkningsmuligheter, modellspesifikasjoner og typer av data som kan undersøkes. Multivariat regresjonsanalyse gir ikke bare svar på hvorvidt en forklaring er god eller ikke, men den sier også noe om hvor god denne forklaringen er i forhold til andre forklaringer. Slik kan den skille de viktige forklaringene fra de mindre viktige forklaringene med tanke på de ulike uavhengige variablene som i denne studiens forskningsmodell (figur 1) måler ulike sosioøkonomiske ressurser (Midtbø, 2016, s. 97).

I en multivariat analyse beregnes en koeffisient som viser effekten av en uavhengig variabel når de andre uavhengige variablene holdes på en fast verdi (Johannessen et al., 2016, s. 338). Koeffisientene kan identifisere og skille ut de viktigste variablene, og de ustandardiserte koeffisientene sier noe om én enhets økning i den uavhengige variabelen sin egen målestokk. Siden de uavhengige variablene i forskningsmodellen (figur 1) har ulik målestokk vil ikke ustandardiserte koeffisienter være direkte sammenlignbare, så standardiserte koeffisienter brukes også i denne studien til å undersøke endringen i standardavviket til den avhengige variabelen som følge av én enhets endring i standardavviket til de uavhengige variablene.

3.5.5 Regresjonsforutsetninger

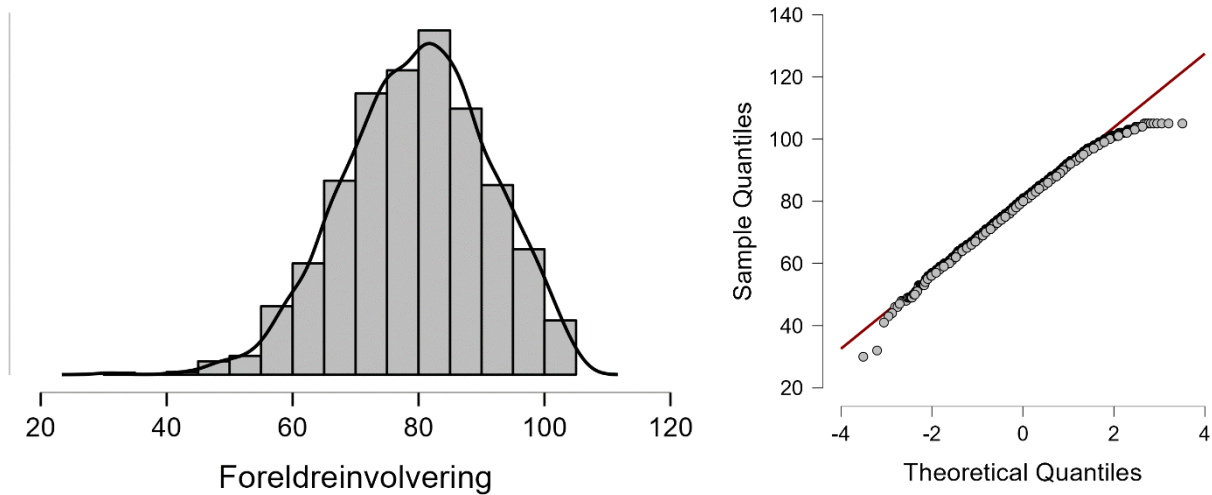
Før man kan foreta lineær regresjonsanalyse må man undersøke om regresjonsforutsetningene er oppfylt. Til sammen seks forutsetninger er undersøkt; normalfordeling hos avhengig variabel, om det er lineære sammenhenger mellom de uavhengige og den avhengige variabelen, om modellen har kolinearitetsproblemer, om residualene er normalfordelte, homoskedastisitet og avhengige observasjoner. Forutsetningene er undersøkt for tre ulike regresjonsmodeller, da jeg endte med å gjøre tre ulike regresjonsanalyser med variasjoner i avhengig variabel.

Normalfordeling hos avhengig variabel

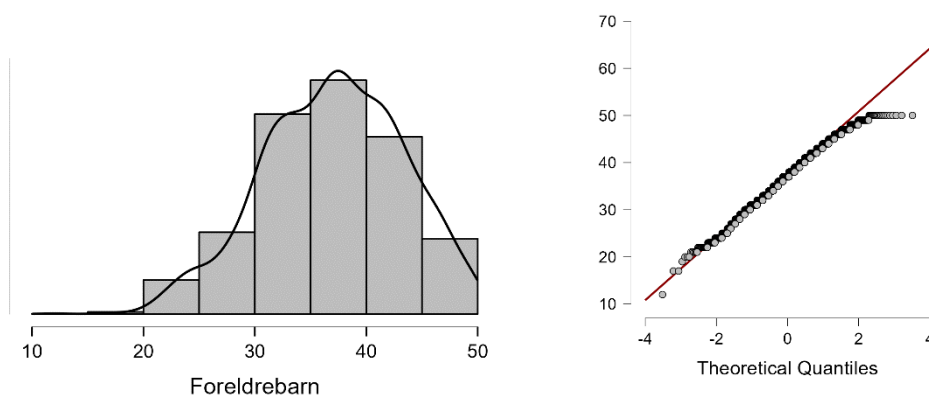
Normalfordeling hos avhengig variabel foreldreinvolvering, sjekkes her også i to underkategorier for måleapparatet som brukes for regresjonsanalyse, nemlig «foreldre-barn» og «foreldre-aktivitet».

	Z-verdi kurtosis	z-verdi skjevhet
Foreldreinvolvering	-0,644	4,88
Foreldreinvolvering (Foreldre – barn)	-3,04	4,47
Foreldreinvolvering (Foreldre – aktivitet)	1,83	7

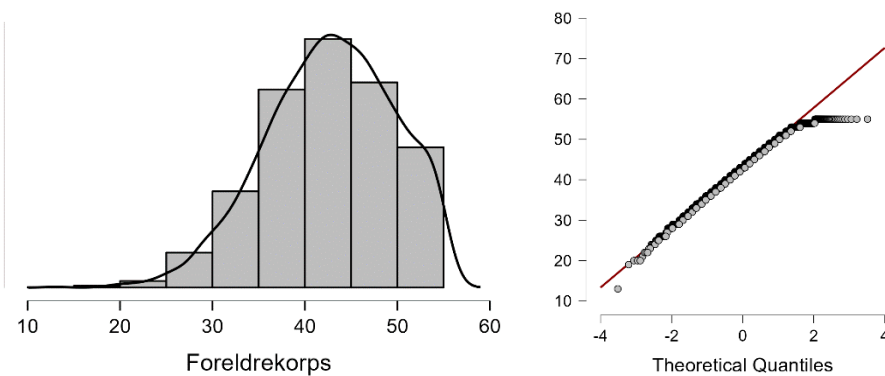
Siden kurtosis og skjevhet ikke er innenfor grenseverdiene $-1,96$ og $1,96$ gjøres en visuell granskning av variablenes histogram og Q-Q-plott. De viser at selv om halen til venstre er litt lengre enn halen til høyre, så er det en tilnærmet normalfordeling (Johannessen et al., 2016, s. 355-370).

Figur 2- Avhengig variabel foreldreinvolvering; histogram og Q-Q-plott

Figur 3- Avhengig variabel delt inn i "Foreldre-barn"; histogram og Q-Q-plott

Figur 4- Avhengig variabel delt inn i "Foreldre-aktivitet"; histogram og Q-Q-plott

Lineær sammenheng mellom uavhengige og avhengig variabel

En visuell sjekk av fordelingene ble gjort i JASP, hvor et jevnt stigende/fallende mønster kan observeres i avhengig variabel for hver av de metriske uavhengige variablene.

Normalfordeling av residualene

Det er sjelden vi finner perfekte lineære sammenhenger mellom sosiale fenomener, og ved visuell sjekk av residualene finner jeg variasjoner rundt regresjonslinjen, altså observasjoner som avviker fra linjen slik at residualene ikke er helt normalfordelt (Johannessen et al., 2016, s. 326-327). Ved å undersøke disse avvikene mellom predikert og observert verdi nærmere, finner jeg to uteliggere hvor respondenter skiller seg ut med lavere score enn resten. De har hhv 30 og 32, mot 40-105 på øvrige respondenter. Regresjonsanalyse ble gjennomført både med og uten disse to uteliggere for å sjekke om regresjonsanalysen var følsom for disse, men da resultatet ikke ble annerledes, presenterer jeg i oppgaven regresjonsanalyse inkludert uteliggere.

Ingen multikollinearitetsproblemer

Høyeste Variance Inflation Factor (VIF-verdi) for de uavhengige variablene er 1,235. Dermed har ingen av de uavhengige variablene en VIF-verdi på mer enn 10, og vi kan derfor gå ut fra at de uavhengige variablenes innbyrdes korrelasjon ikke er for høy. Dermed kan vi også anta at modellens forklaringskraft (R^2) og de ulike regresjonskoeffisientene er pålitelige.

Uavhengige observasjoner

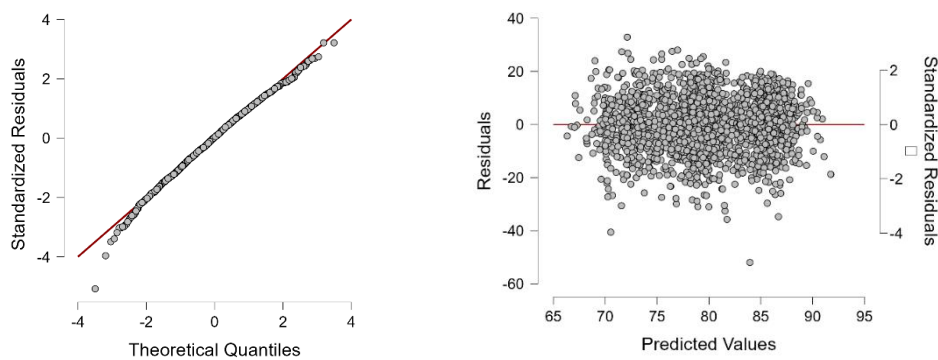
Durbin-Watson-testen i JASP viser følgende verdi for de tre regresjonsmodellene:

Foreldreinvolvering	1,91
Foreldreinvolvering (Foreldre – barn)	1,91
Foreldreinvolvering (Foreldre – aktivitet)	1,96

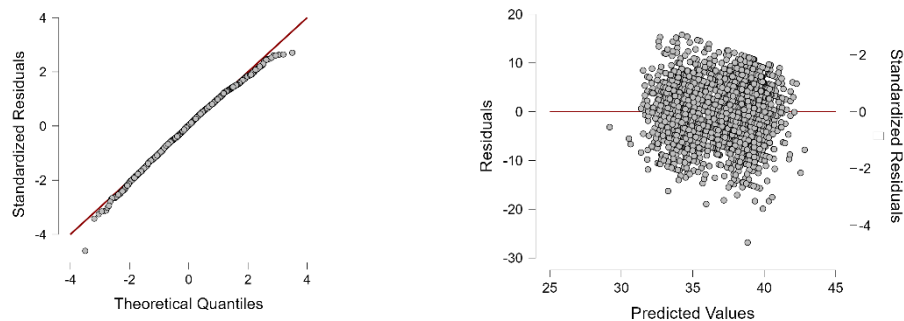
Dette er innenfor grenseverdier på 1 og 3, og konklusjonen er derfor at observasjonene er tilstrekkelig uavhengige.

Homoskedastisitet

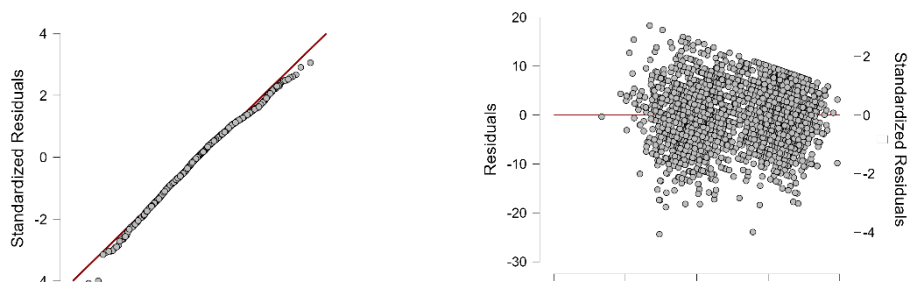
En visuell sjekk i JASP vises ved figur 5, 6 og 7, og residualenes avstand til regresjonslinjen er nesten helt symmetrisk. Q-Q-plottet for de standardiserte residualene viser at observasjonene ligger omtrent på rett linje, og vi har dermed liten heteroskedastisitet. Vi aksepterer derfor at dataene har tilstrekkelig homoskedastisitet.

Figur 5 - Foreldreinvolvering: Q-Q-plottet for standardiserte residualer og residualenes avstand til regresjonslinje

Figur 6 - Foreldreinvolvering (foreldre-barn): Q-Q-plottet for standardiserte residualer og residualenes avstand til regresjonslinje

Figur 7 - Foreldreinvolvering (foreldre - aktivitet): Q-Q-plottet for standardiserte residualer og residualenes avstand til regresjonslinje

Konklusjon om regresjonsforutsetningene

Samlet sett oppfyller dataene de fleste regresjonsforutsetningene. Jeg går derfor videre med analysene og gjennomfører tre multivariate regresjonsanalyser med en modell hvor Y er avhengig variabel, og x1, x2, x3 osv er uavhengige variabler.

3.6 Forskningsetiske og metodiske betraktninger

Forskning må underordne seg etiske prinsipper og juridiske retningslinjer. Forskningsetikk innebærer at forskeren må gjøre konkrete avveininger, og i dette studiet har jeg blant annet tenkt igjennom at respondentene skal ha rett til selvbestemmelse, at jeg som forsker har plikt til å respektere respondentenes privatliv, samt mitt ansvar for å unngå skade (Johannessen et al., 2016, s. 85). Med tanke på selvbestemmelse, så har alle respondenter fått gi uttrykkelig informert og frivillig samtykke til å delta. Dette gjelder også respondentenes privatliv, siden de har fått informasjon om hvordan opplysningene skal brukes, og de har blitt presentert at det er mulig å få innsyn i opplysningene som er samlet inn om dem. Med tanke på å unngå skade, gjelder det i samfunnsvitenskapelig forskning først og fremst at de som deltar i undersøkelser skal utsettes for minst mulig belastning. I denne undersøkelsen er respondentene voksne mennesker som er foresatte til en gitt målgruppe, så jeg har vurdert det til at det ikke er sårbare grupper og at spørsmålene som stilles ikke skal være vanskelige å bearbeide (Johannessen et al., 2016, s. 83-84) .

3.6.1 Meldeskjema til NSD

Forskning innebærer ofte at det samles inn informasjon om identifiserbare enkeltpersoner, og dette impliserer juridiske forhold som må avklares. Siden prosjektet mitt skulle samle inn og behandle personopplysninger, måtte jeg levere et meldeskjema til Norsk senter for forskningsdata – NSD. Personopplysninger er opplysninger og vurderinger som gjør det mulig å identifisere enkeltpersoner (Johannessen et al., 2016). I denne spørreundersøkelsen vil det være mulig å identifisere personer gjennom e-postadresser, altså alminnelige personopplysninger, da undersøkelsen gjennomføres elektronisk. I tillegg behandlet jeg

særlige kategorier av personopplysninger om helse siden jeg spør om arbeidsstatus i forbindelse med måling av sosioøkonomisk bakgrunn.

Jeg ble informert av NSD om at for alminnelige personopplysninger vil lovlig grunnlag for behandlingen være den registrertes samtykke, og for særlige kategorier av personopplysninger vil lovlig grunnlag for behandlingen være den registrertes uttrykkelige samtykke. Derfor bad jeg om samtykke fra respondenter i forkant av at de svarte på spørreundersøkelsen, hvor de samtykket til at de har mottatt og forstått informasjon om prosjektet, fått anledning til å stille spørsmål, samt samtykker til at opplysningene behandles frem til prosjektet er avsluttet.

For å informere respondenter om prosjektet i forkant av samtykke brukte jeg en mal fra NSD for informasjon til respondenter i invitasjons-eposten som ble sendt ut til aktuelle respondenter (Se vedlegg 2). Her informerte jeg blant annet om at deltakelse er frivillig, og at respondenter når som helst kan velge å trekke seg uten å oppgi noen grunn.

Prosjektet ble vurdert godkjent av NSD 17. mars 2022 (Se vedlegg 3).

3.6.2 Reliabilitet og validitet

Gode undersøkelser er gyldige (valide) og til å stole på (reliable). For at andre skal kunne sjekke pålitelighet og gyldighet, må det være mulig å se hvilke valg en forsker har tatt gjennom hele forskningsprosessen. Det må gå klart frem hvordan utvalg er trukket, hvilke operasjonaliseringer som er benyttet, hvilke analyseteknikker som er brukt osv. Derfor er det viktig at jeg i dette metodekapittelet er åpen om og avklarer de valg som er gjort, slik at det skal kunne skapes en god diskusjon omkring undersøkelsens gyldighet og pålitelighet (D. I. Jacobsen, 2015). Reliabilitet dreier seg altså om hvorvidt målingene er nøyaktige nok, og kan undersøkes i form av gjentatte målinger, mens validitet i bunn og grunn er et vurderingsspørsmål (Midtbø, 2016).

En god undersøkelse er til å stole på, og det handler om **reliabiliteten**. Det vil si at den ikke er beheftet med feil og mangler. For en studie med spørreskjema er det viktig med utformingen av selve spørsmålene. Jo flere feil det er i utformingen av spørreskjemaet, desto mindre kan vi stole på svarene. Man bør blant annet være bevisst på klare og tydelige

formuleringer i spørsmålstillingen, samt unngå ledende spørsmål. I tillegg er det lurt å tenke over om respondentene har en mening om det man spør om, og at de har kjennskap til det fenomenet som blir undersøkt, slik at svarene blir reflekterte og med den meningen eller kunnskapen som respondenten har. I tillegg er det viktig at dataene kodes uten feil, og analyseres ved hjelp av riktig analysemetode (D. I. Jacobsen, 2015, s. 378-385).

En god undersøkelse må også være gyldig, altså gjelder det **validiteten**. Gyldigheten kan deles inn i to typer, nemlig indre og ytre gyldighet. I kvantitative studier er den interne validiteten knyttet til om spørreskjemaet måler det man ønsker at det skal måle, og dette kaller vi for begrepsmessig gyldighet. Da er det viktig med en nøyaktig og kritisk operasjonalisering av begreper. Operasjonaliseringene i denne studien er gjort rede for tidligere i kapitlet under punkt 3.4, og med tanke på å kontrollere begrepsmessig gyldighet har jeg også gjennomført en Cronbach's alpha-test for måleapparatet for foreldreinvolvering. Like viktig er det å være klar over kausal gyldighet, som betyr hvorvidt vi kan tolke korrelasjoner (samvariasjon) som årsakssammenhenger. Hvis man ikke er kritisk til dette i analysen, kan det se ut som om to variabler henger sammen selv om de ikke gjør det, og man ender med en såkalt kausal feilslutning. (D. I. Jacobsen, 2015, s. 351-358). Den ytre validiteten er knyttet til i hvor stor grad funnene i undersøkelsen kan generaliseres fra utvalget til populasjonen. Refleksjoner knyttet til frafall av enheter og fare for systematisk skjevt utvalg i denne undersøkelsen, blir utdypet videre i bortfallsanalysen i kapittel 4 (D. I. Jacobsen, 2015, s. 351).

4 Resultater

I dette kapittelet presenteres funn som kom frem i gjennomførte tverrsnittsundersøkelse, samt resultatet fra de ulike analysene som er utført for å kunne besvare problemstillingen. Datagrunnlaget er hentet fra spørreskjemaet som ble distribuert gjennom Nettskjema. Dataene har så blitt overført til JASP for statistisk analyse. Innledningsvis presenteres respondentene gjennom beskrivende statistikk, som kalles deskriptiv statistikk, og så presenterer jeg en bortfallsanalyse. Deretter følger mer deskriptiv statistikk for å liste opp funn knyttet til studiens hypoteser og forskningsmodell (figur 1). Videre presenteres resultatene av de statistiske analysene med korrelasjonsanalyse og regresjonsanalyser.

4.4 Respondentene

Av de 2319 skolekorpsforeldrene som svarte på spørreundersøkelsen, var gjennomsnittsalderen 45 år. Kjønnfordelingen var 72 % kvinner og 27,7 % menn. 0,3 % oppga ikke kjønn som kvinne/mann. 91,3 % svarte at de har Norge som fødeland, mens 6,1 % er født i annet europeisk land og 2,6 % er født i et land utenfor Europa. Spørreundersøkelsen ble sendt ut til alle medlemmer på landsbasis, og alle fylker er godt representert.

50,7 prosent av respondentene har verv eller er medlemmer i komitéer i korpset, mens da 49,3 % svarte nei på dette spørsmålet. Ved å sjekke deskriptiv statistikk for kombinasjonen sosioøkonomiske ressurser og verv, fant jeg at av de med verv så var fordelingen 68,5 % med og 31,5 % uten egen korpsbakgrunn. Det var altså en høyere andel med korps erfaring blant de som har verv, da det for respondentene som ikke har verv var en fordeling med 57 % med korps erfaring og 43 % uten. Totalt 62,8 % av respondentene svarte ja på at noen av de foresatte spiller eller har spilt i korps selv.

Respondentene ble også spurt om kjønn og alder på skolekorpsmusikantene som de er foresatte til. Kjønnfordelingen er 57,7 % jente og 42 % gutt. 0,3 % oppgav ikke kjønn som jente/gutt. Fordelingen mellom gutt og jente ligger nær tallene for kjønnfordeling i skolekorps som blant medlemmer i Norges Musikkorps Forbund (NMF) er 59,4 % jenter og

40,6 % gutter. Snittalderen for musikanter i spørreundersøkelsen er 12,1 år, og dette er også nærliggende medlemstallene i NMF som viser at snittalderen på en skolekorpsmusikant på landsbasis er ca. 12,3 år (Norges Musikkorps Forbund, 2020).

Sosioøkonomisk bakgrunn utdypes i kapittel 4.6.1 ved beskrivelse av uavhengig variabel, men kort oppsummert viser svarene at et flertall av respondentene har høyere utdanning, middels eller høy inntekt, er i arbeid, har Norge som fødeland og at flertallet av familiene har korps erfaring hos en eller flere foresatte.

4.5 Bortfallsanalyse

Invitasjon til denne spørreundersøkelsen ble sendt ut per e-post til totalt 22.117 personer, som da er samtlige registrerte foresatte til skolekorpsmusikanter som er medlem i Norges Musikkorps Forbund. Totalt 2319 personer svarte på undersøkelsen, noe som gir en svarprosent på 10,5 prosent. Siden jeg ikke har direkte tilgang til bakgrunnsinformasjon om de inviterte, så vet jeg ikke hvem som ikke har svart, og heller ikke hvorfor de ikke har svart. Derfor får jeg heller ikke tatt noen sjekk i etterkant for å sammenligne det faktiske utvalget med det teoretiske utvalget. Siden jeg har tilgang til noe medlemsstatistikk for skolekorpsmusikantene, og også inkluderte musikanterens kjønn og alder i spørreundersøkelsen, kan jeg sammenligne og finne at snittalder og kjønnsfordeling på musikanter som respondentene er foresatte til, er nær tilsvarende tall fra Norges Musikkorps Forbund sitt medlemsregister. I tillegg har jeg oversikt over totalt antall skolekorpsmusikanter per fylke, og tabell 1 viser fordelingen i svarprosent og at alle fylker er noenlunde jevnt representert.

Tabell 1- Prosentvis svarprosent per fylke

	Antall skolekorps- musikanter i NMF	Antall respondenter	Prosent - antall respondenter / totalt antall respondenter	Prosent - antall respondenter / totalt antall musikanter
Innlandet	1593	151	6.511	9.479
Oslo	3327	386	16.645	11.602
Viken	4629	462	19.922	9.981
Vestfold og Telemark	1739	166	7.158	9.546
Agder	1104	92	3.967	8.333

Rogaland	2537	245	10.565	9.657
Vestland	3486	314	13.540	9.007
Møre og Romsdal	1587	108	4.657	6.805
Trøndelag	2535	267	11.514	10.533
Nordland	739	50	2.156	6.766
Troms og Finnmark	377	46	1.984	12.202

Styrker og svakheter ved web-baserte undersøkelser er presentert i kapittel 3.2, og som nevnt der, er svarprosent og representativitet blant de aller største utfordringene (D. I. Jacobsen, 2015, s. 280). Med tanke på frafall, ser det ut til å være spesielt stort i web-baserte undersøkelser, noe som gir betydelig lavere svarprosent enn for eksempel telefonintervjuer eller personlige intervjuer. Ifølge Jacobsen (2015, s. 280) er det ikke unormalt med en svarprosent på under 10 prosent i web-baserte spørreundersøkelser. Dette kan blant annet forklares ved at mange mottar mye e-post i løpet av en dag, og mange er også skeptiske til ukjente avsendere (D. I. Jacobsen, 2015). Noen tiltak jeg gjorde for å øke svarprosent var blant annet å skrive om formålet i starten av invitasjonen for å understreke undersøkelsens nytteverdi, samt å lage et kort og enkelt spørreskjema. Jeg forklarte også at samtykker og svar på spørreundersøkelsen ble lagret adskilt, men kan ikke vite om noen er redde for anonymiteten.

En annen svakhet med web-baserte spørreundersøkelser er at det generelt er stor fare for at de mest ressursvake faller fra, grunnet eksempelvis at man både må forstå selve undersøkelsen, forstå viktigheten av å svare og ha en interesse for spørsmålene. Enkelte hevder derfor ifølge Jacobsen (2015, s. 280) at denne formen for datainnsamling kun er god når respondentene består av ressurssterke personer. Med tanke på hvor representativt utvalget i denne studien er, kan det godt tenkes at vi har et systematisk skjevt frafall. Det kan for eksempel hende at de foreldrene som er mest involvert i skolekorpset, også er mest interessert i temaet foreldreinvolvering. Det kan også være forskjell mellom utdanningsgrupper, ved at høyere utdanning henger sammen med mer bruk av internett (D. I. Jacobsen, 2015). I denne undersøkelsen ser vi blant annet at et stort flertall av respondentene har høy utdanning fra universitet eller høyskole. I tillegg til at disse trolig bruker mer internett og har forutsetning for å forstå selve undersøkelsen, har mange av respondentene med høyere utdanning også fullført mastergrad. Da har de også skrevet

masteroppgave selv, og har gode forutsetninger for å forstå viktigheten av å svare, noe som kanskje også medfører en interesse for å delta.

Det er høyst sannsynlig en sammenheng mellom økt bruk av spørreskjemaundersøkelser og synkende svarprosent. Ifølge Jacobsen (2015, s. 311) bør forskere være forberedt på relativt lave svarprosent, samt ha fokus på frafallet og hvorvidt det er systematisk skjevt. Derfor er jeg i videre analyse av datamaterialet bevisst på at jeg ikke har noe oversikt over hvem som har falt fra, og vurderer derfor også den eksterne validiteten til undersøkelsen med utgangspunkt i at det kan være grupper som er overrepresentert blant respondentene i denne studien.

4.6 Deskriptiv statistikk

4.6.1 Sosioøkonomiske ressurser

De uavhengige variablene i forskningsmodellen (se figur 1) er ulike sosioøkonomiske ressurser. I denne studien er sosioøkonomisk status operasjonalisert slik at den måles av utdanning, inntekt, arbeidsstatus, fødeland og sosial arv gjennom foresattes korpsbakgrunn. Videre presenteres og beskrives respondentenes sosioøkonomiske bakgrunn. Fullstendig oversikt i tabellform over uavhengige variabler finnes i vedlegg 4.

Utdanningsbakgrunnen til respondentene viser at 87,5 % har høyere utdanning fra universitet eller høyskole. Av dem er det 61,4 % som har mastergrad eller høyere utdanning på 5 år eller mer. 11,5 % har videregående skole eller fagbrev, mens rundt 0,9 % har grunnskoleutdanning som høyeste fullførte utdanning. Ingen respondenter oppgav at de ikke har fullført noe skolegang, mens 3 ikke svarte på utdanningsnivå.

Med tanke på arbeidsstatus viser resultatene at 91 % av respondentene er i arbeid, hvorav 9 % er i deltidsarbeid. 4,4 % oppgir at de er langtidssykmeldt, ufør eller mottar andre trygdeytelser. 0,5 % er studenter og 1 % er arbeidssøkere. 0,65 % er sysselsatt med ulønnet arbeid, mens 0,3 % er pensjonister. Resterende 2,1 % svarer «annet» eller har ikke svart.

Når det gjelder inntekt, har respondentene oppgitt svar i et intervall på 200.000, fra «under 200.000» som laveste verdi, til «over 2 million» som høyeste mulige svaralternativ. Den største andelen svar på 18,4 % finner vi i svarkategorien som spenner mellom 1,2 og 1,4 millioner kroner. Denne svarkategorien er også medianen i svarene. 7,5 % har en husholdningsinntekt på under 600.000, mens 34,5 % har en husholdningsinntekt mellom 600.000 – 1.199.000 og 28,7 % har en husholdningsinntekt på mellom 1.400.000 – 1.999.999. 8,2 % tjener mer enn kr. 2 million i husstanden. Til sammenligning var medianinntekt for alle typer husholdninger i Norge kr. 546 700 i Statistisk sentralbyrå sin statistikk for 2020. For par med barn 7 – 17 år var medianinntekten kr. 977 300, og for enslige med barn 0 – 17 år var medianinntekten kr. 447 100 (Statistisk sentralbyrå, 2022). Denne studien undersøker ikke sivilstand eller husholdningstype, så resultatene viser samlet husholdningsinntekt hos respondentene.

Sosial arv ble målt i om noen av de foresatte spiller eller har spilt i korps selv, og resultatet for sosial arv viser at 62,8 % av respondentene svarte ja på at noen av de foresatte spiller eller har spilt i korps selv.

Respondentene ble også spurt om fødeland, og 91 % av respondentene er født i Norge. 6 % er født i et annet europeisk land, og 2,6 % er født i et ikke-europeisk land.

4.6.2 Sosioøkonomisk status og musikantenes ulike aldersgrupper

I denne studien er hypotese 1 knyttet til hvorvidt det er forskjell i sosioøkonomiske ressurser i hjemmet mellom de yngste og eldste musikantene, og derfor undersøkes og presenteres også deskriptiv statistikk for sosioøkonomisk status hos foresatte delt inn i to aldersgrupper etter hvem de er foresatte til; nemlig de yngste og de eldste musikantene. Siden snittalderen blant respondentene er 12,1 år, deles den deskriptive statistikken for sosioøkonomisk status inn de to aldersgruppene «5 – 12 år» og «13 – 21 år» i de følgende resultatene (Se vedlegg 4 for fullstendige tabeller). Her må det påpekes at det bare presenteres en sammenligning mellom ulike aldersgrupper i form av deskriptiv statistikk, og det er ikke kontrollert for andre variabler.

Resultatene viser at det er lite forskjell i foreldrenes utdanningsnivå i de to gruppene. Det er i utgangspunktet få av respondentene som kun har grunnskoleutdanning, men vi ser at i aldersgruppen 5-12 år er det 1 % mot 0,4 % i aldersgruppen 13 – 21 år. Det er også 1,2 prosentpoeng færre med høyere utdanning inntil to år i den yngste aldersgruppen. For videregående skole, og høyere utdanning fra 3 år og oppover er det relativt likt mellom aldersgruppene.

Med tanke på arbeidsstatus er det relativt likt mellom aldersgruppene hvor mange foresatte som er i arbeid, men med noe forskjell i fordelingen heltid og deltid. I gruppen 5 – 12 år er det noen flere som arbeider deltid, med 9,6 prosent mot 8,5 prosent i gruppen 13 – 21 år. Tilsvarende er det noen flere som jobber heltid blant foresatte for den eldste aldersgruppen. Det er en del flere arbeidssøkende foresatte i den yngste aldersgruppen, men denne gruppen utgjorde i utgangspunktet bare 1 prosent av totalt antall. Ellers er arbeidsstatus relativt likt mellom gruppene.

Det er flere foresatte som spiller eller har spilt i korps i gruppen 13 – 21 år. Totalt var det 62,8 % som svarte at enten respondent eller annen foresatt har egen korpsbakgrunn. I aldersgruppen 5 – 12 år er det 60,8 % som har korpserfaring, mens det i aldersgruppen 13-21 år er 65,9 % med korpserfaring.

Det er også noen flere i gruppen 5-12 år som har foresatte med annet fødeland enn Norge. Totalt var det 8,5 prosent foresatte med annet fødeland enn Norge. For aldersgruppen 5 – 12 år ser vi at det er 10,1 %, mens det for gruppen 13 – 21 år er 6,45 %. Den største forskjellen i prosentandel mellom aldersgruppene utgjør de som har fødeland utenfor Europa, selv om det totalt utgjør en liten prosentandel av respondentene.

Det er ikke noen store utslag mellom aldersgruppene når det gjelder respondentenes husholdningsinntekt. I inntektskategori 400.000 – 599.000 og 600.000 – 799.000 er det prosentvis en litt større andel respondenter med barn i alderen 5-12 år som oppgir disse to inntektsnivåene. Samla for kategoriene fra kr. 400.000-799.000 er det 13,4 % for dem med barn fra 5 – 12 år, og 11,3 % hos de med barn fra 13 – 21 år. Dette gir en forskjell på 2,1 prosentpoeng. I kategoriene «1.800.000-1.999.000» og «mer enn kr. 2 million» er det tilsvarende noen flere i gruppen som har barn i alderen 13 – 21 år. Samla for kategoriene

over kr. 1.800.000 i husholdningsinntekt er det 12 % hos dem med barn fra 5 – 12 år, mot 17 % hos de med barn fra 13 – 21 år. Dette gir en forskjell på 5 prosentpoeng.

4.6.3 Foreldreinvolvering

I denne studien er foreldreinvolvering den avhengige variabelen, og i spørreskjemaet ble det fremsatt 21 påstander for å måle grad av foreldreinvolvering. Operasjonaliseringen ble presentert i punkt 3.4.2, men siden det er gjort endringer i et allerede eksisterende spørreskjema for at det skulle passe i denne studien, så ønsket jeg å måle intern konsistens ved hjelp av Cronbach's alpha-test. Resultatet ble 0,845 og viser god intern konsistens.

De 21 påstandene som målte foreldreinvolvering, ble hver og en kodet fra 1-5, hvor 5 gir høyest score. Det var derfor mulig å få resultater fra 21 – 105, hvor 105 var høyest grad av foreldreinvolvering. Den laveste totalsummen hos respondentene i denne studien var 30, og den høyeste var 105. Standardavviket var 11.5, og gjennomsnittet 79,8.

I tillegg delte jeg i regresjonsanalysen opp foreldreinvolvering i to underkategorier; «Foreldre-barn» og «Foreldre-aktivitet». For underkategori Foreldre-barn ble følgende påstander fra spørreskjemaet inkludert i variabelen: 13, 14, 15, 17, 18, 19, 23, 26, 27 og 30. Cronbach's alpha ble målt til 0,764 for underkategori Foreldre-barn. For Foreldre-aktivitet ble følgende påstander inkludert i variabelen: 12, 16, 20, 21, 22, 24, 25, 28, 29, 31 og 32. Cronbach's alpha målt til 0,798 for underkategori Foreldre-aktivitet.

For Foreldre-aktivitet var det mulig å få resultater fra 11-55 (11 påstander kodet fra 1 til 5). Laveste sum hos respondentene i denne studien var 13 og høyeste 55. Standardavviket var 6,93 og gjennomsnittet 42,76. For Foreldre-barn var det mulig å få resultater fra 10-50 (10 påstander kodet fra 1 til 5). Laveste sum hos respondentene i denne studien var 12 og høyeste 50. Standardavviket var 6,29 og gjennomsnittet 37.

4.7 Korrelasjonsanalyse

Det er utført korrelasjonsanalyse mellom variablene i forskningsmodellen (se figur 1), noe som inkluderer avhengig variabel, kontrollvariabler og uavhengige variabler. Kontrollvariabel fylke og avhengige variabler arbeidsstatus og fødeland er ikke tatt med, da disse er nominalvariabler.

Tabell 2 - Korrelasjoner (Pearsons r) mellom variabler i forskningsmodellen (figur 1)

Variabel		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1. Foreldreinvolvering	Pearsons r	—							
	p-verdi	—							
2. Utdanning	Pearsons r	-0.007	—						
	p-verdi	0.732	—						
3. Inntekt	Pearsons r	-0.008	0.407***	—					
	p-verdi	0.719	< .001	—					
4. Sosial arv	Pearsons r	-0.302***	-0.035	-0.078***	—				
	p-verdi	< .001	0.097	< .001	—				
5. Kjønn	Pearsons r	0.015	0.086***	-0.113***	0.036	—			
	p-verdi	0.479	< .001	< .001	0.087	—			
6. Alder	Pearsons r	-0.017	0.030	0.123***	-0.002	-0.227***	—		
	p-verdi	0.435	0.144	< .001	0.940	< .001	—		
7. Mus. alder	Pearsons r	0.081***	-0.013	0.077***	-0.064**	-0.052*	0.460***	—	
	p-verdi	< .001	0.525	< .001	0.002	0.013	< .001	—	
8. Verv	Pearsons r	-0.337***	-0.019	-0.051*	0.117*	-0.035	-0.106***	-0.195*	—
	p-verdi	< .001	0.354	0.015	< .001	0.092	< .001	< .001	—

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

Korrelasjonsanalysen (tabell 2) viser at det er middels signifikant sammenheng mellom foreldreinvolvering og sosial arv, som her er målt i foresattes egen korpserfaring ($r = -.302$). Signifikansnivået er her likt eller mindre enn 1 prosent. I tillegg er det signifikant sammenheng mellom foreldreinvolvering og kontrollvariablene verv ($r = -.337$) og musikantens alder ($r = .081$).

Det er viktig å igjen understreke korrelasjonsanalysens begrensninger. En korrelasjon viser styrken på sammenhengen i form av statistiske mål, men betyr ikke at det er kausalitet. Derfor fungerer korrelasjonsanalysen i denne studien som en inngangsport til en regresjonsanalyse.

4.8 Multivariate regresjonsanalyser

4.8.1 Foreldreinvolvering og sosioøkonomiske ressurser

Tabell 3 – Betydningen av sosioøkonomiske ressurser for foreldreinvolvering (21-105, jo høyere, jo mer involvert), kontrollert for alder, musikantens alder, kjønn, fylke og om man har verv. Lineær regresjon. N=2220

Modell 1 - Foreldreinvolvering		R	R ²	Justert R ²	RMSE	
Nullmodell		0.000	0.000	0.000	11.462	
Modell 1		0.452	0.204	0.194	10.288	
Koeffisienter						
Modell		Ustandardisert	Standardfeil	Standardisert	t	p
0	(Intercept)	79.915	0.250		319.352	< .001
1	(Intercept)	105.357	2.981		35.340	< .001
	Kjønn	-0.236	0.250	-0.009	-0.440	0.660
	Alder	-0.129	2.981	-0.072	-3.034	0.002
	Utdanning	0.092	0.116	0.010	0.473	0.636
	Inntekt	-0.138	0.196	-0.027	-1.185	0.236
	Sosial arv (korpserfaring)	-5.913	0.481	-0.249	-12.290	< .001
	Musikantens alder	0.105	0.967	0.028	1.224	0.221
	Verv	-6.840	1.454	-0.298	-14.721	< .001
	Arbeidsstatus (I arbeid deltid)	0.875	0.816		1.072	0.284
	Arbeidsstatus (Student)	-2.057	2.237		-0.920	0.358
	Arbeidsstatus (Arbeidssøker)	-3.623	2.892		-1.253	0.210
	Arbeidsstatus (Syk/ufør/AAP)	2.071	1.160		1.786	0.074
	Arbeidsstatus (Ulønnet arbeid)	1.287	3.293		0.391	0.696
	Arbeidsstatus (Pensjonist)	8.125	4.354		1.866	0.062
	Arbeidsstatus (Annet)	4.837	2.397		2.018	0.044
	Fødeland (2 – utenfor Norge)	-1.848	0.537		-1.911	0.056
	Fødeland (3 – utenfor Europa)	-2.582	0.043		-1.775	0.076
	Fylke (Nordland)	1.075	2.177		0.494	0.621
	Fylke (Trøndelag)	-2.286	1.705		-1.341	0.180
	Fylke (Møre og Romsdal)	-1.307	1.879		-0.696	0.487
	Fylke (Vestland)	-0.833	1.690		-0.493	0.622
	Fylke (Rogaland)	-2.035	1.722		-1.182	0.237
	Fylke (Agder)	-3.042	1.947		-1.562	0.118
	Fylke (Vestfold og Telemark)	0.055	1.779		0.031	0.975
	Fylke (Viken)	-1.618	1.655		-0.978	0.328
	Fylke (Oslo)	-3.883	1.675		-2.318	0.021
	Fylke (Innlandet)	-1.841	1.801		-1.022	0.307
Standardiserte koeffisienter kan kun inkluderes for metriske variabler						
Referansekategori for arbeidsstatus er fullt arbeid, referansekategori for fødeland er født i Norge og referansekategori for fylke er Troms og Finnmark						

Tabell 3 viser resultatet fra første multivariate regresjonsanalyse som ved lineær multivariat regresjonsanalyse måler betydningen av sosioøkonomiske ressurser for foreldreinvolvering, kontrollert for alder, musikants alder, kjønn, fylke og om man har verv. R^2 er et mål på hvor mye av variasjonen i avhengig variabel foreldreinvolvering som er forklart ved hjelp av modellen. For forskningsmodellen (figur 1) som i regresjonsanalysen kalles modell 1 - Foreldreinvolvering er R^2 0,204. Dette betyr at modell 1 med både uavhengige variabler og kontrollvariabler forklarer 20,4 prosent av variasjonen i den avhengige variabelen. Med andre ord blir 79,6 prosent av variasjonen i foreldreinvolvering forklart av andre variabler enn de som inngår i modellen.

Modell 1 i tabell 3 viser betydningen av sosioøkonomiske ressurser for foreldreinvolvering gjennom multivariat lineær regresjonsanalyse. De uavhengige variablene som utgjør sosioøkonomiske ressursene er fødeland, inntekt, utdanning, arbeidsstatus og sosial arv. I redegjørelsen for resultater for tabell 3 brukes et signifikansnivå på 5 prosent.

Regresjonsmodellen har variabler på ulike målenivå, og det undersøkes derfor både standardiserte og ustandardiserte koeffisienter. Den standardiserte koeffisienten brukes til å sammenligne ulike målemetoder med hverandre for de metriske variablene, mens ustandardiserte koeffisienter viser effekten av en uavhengig variabel i sin egen målestokk.

Den uavhengige variabelen fødeland har en nesten statistisk signifikant negativ effekt på grad av foreldreinvolvering. Den ustandardiserte koeffisienten viser at hvis man har et annet europeisk fødeland enn Norge, så går graden av foreldreinvolvering ned med gjennomsnittlig 1.85 poeng på en totalskala for foreldreinvolvering som måles fra 21 – 105 poeng ($p=.056$). Hvis man har et annet fødeland utenfor Europa, så går graden av foreldreinvolvering ned med gjennomsnittlig 2,58 poeng ($p=.076$).

Arbeidsstatus måles i ordinal verdi, og modellen viser at hvorvidt man er i referansekategori fullt arbeid eller har annen arbeidsstatus ikke har noen signifikant effekt. Videre viser modellen at det heller ikke er signifikant effekt av inntekt ($p=.236$) eller utdanning ($p=.636$).

Den eneste uavhengige variabelen i tabell 14 som har signifikant effekt på foreldreinvolvering med mindre enn 1 promille, er sosial arv ($p<.001$). Variabelen måles gjennom om noen av foresatte har egen korpserfaring, og vi ser at sammenhengen er

negativ i denne modellen. Modellen predikerer altså at de foresatte som ikke har egen korpserfaring selv eller hos annen foresatt i husstanden, er mindre involvert enn de som har korpserfaring. Gjennomsnittet på skalaen foreldreinvolvering (fra 21 – 105) reduseres med 5,9 poeng for foresatte uten korpserfaring.

Siden de uavhengige variablene i forskningsmodellen (figur 1) har ulik målestokk vil ikke ustandardiserte koeffisienter være direkte sammenlignbare, så standardiserte koeffisienter brukes også i denne studien til å undersøke endringen i standardavviket til den avhengige variabelen som følge av én enhets endring i standardavviket til de uavhengige variablene. I tabell 3 vises de standardiserte koeffisientene for de metriske uavhengige variablene inntekt, utdanning og sosial arv. Regresjonsanalysen viser dermed at sosial arv i form av korpserfaring hos foresatte har sterkest effekt på foreldreinvolvering (standardisert regresjonskoeffisient $-.249$). Hvis vi også tar med kontrollvariabler i sammenligningen mellom standardiserte koeffisienter, ser vi at bare verv har større effekt på foreldreinvolvering (standardisert regresjonskoeffisient $-.298$).

Når det gjelder kontrollvariabler, viser tabell 3 at kontrollvariabelen alder ($p=.002$) har en signifikant negativ effekt på grad av foreldreinvolvering. Kjønn eller musikantens alder har derimot ingen signifikant effekt. Variabelen fylke viser at det å være bosatt i Oslo har noe negativ effekt på grad av foreldreinvolvering ($p=.021$) sammenlignet med referansekategoriene. Kontrollvariabelen verv har en sterk signifikant effekt ($p<.001$).

For å undersøke om effekten av sosioøkonomiske ressurser på foreldreinvolvering er ulik med tanke på om involveringen gjelder underkategoriene «Foreldre-barn» eller «Foreldre-aktivitet», har jeg gjennomført ytterligere to regresjonsanalyser hvor avhengig variabel foreldreinvolvering er delt inn i disse to underkategoriene.

4.8.2 Foreldre-barn og foreldre-aktivitet

Tabell 4 – Betydningen av sosioøkonomiske ressurser for foreldreinvolvering, delt inn i underkategorier Foreldre-barn og Foreldre – aktivitet. Kontrollert for alder, musikantens alder, kjønn, fylke og om man har verv. Lineær regresjon. N= 2220

	Modell 2: Foreldre-aktivitet Målt fra 11 – 55 (jo høyere, jo mer involvert)			Modell 3: Foreldre-barn Målt fra 10-50 (jo høyere, jo mer involvert)		
	R ² : 0.248			R ² : 0.147		
	Ustandardisert	Standardisert	p	Ustandardisert	Standardisert	p
Kjønn	-0.203	-0.013	0.514	-0.120	-0.009	0.692
Alder	-0.043	-0.040	0.083	-0.084	-0.085	< .001
Utdanning	-0.289	-0.054	0.011	0.344	0.071	0.002
Inntekt	0.038	0.012	0.573	-0.182	-0.066	0.005
Sosial arv (korpserfaring)	-1.661	-0.116	< .001	-4.185	-0.320	< .001
Musikantens alder	0.181	0.080	< .001	-0.074	-0.036	0.129
Verv	-5.710	-0.413	< .001	-1.123	-0.089	< .001
Arbeidsstatus (I arbeid deltid)	0.331		0.483	0.490		0.284
Arbeidsstatus (Student)	-1.712		0.182	-1.203		0.335
Arbeidsstatus (Arbeidssøker)	-2.332		0.169	-1.348		0.413
Arbeidsstatus (Syk/ufør/AAP)	0.731		0.271	1.379		0.036
Arbeidsstatus (Ulønnet arbeid)	0.971		0.598	0.885		0.606
Arbeidsstatus (Pensjonist)	4.160		0.103	3.782		0.127
Arbeidsstatus (Annet)	1.932		0.158	2.026		0.138
Fødeland (2 – utenfor Norge)	-1.259		0.025	-0.667		0.222
Fødeland (3 – utenfor Europa)	-1.376		0.103	-1.416		0.087
Fylke (Nordland)	0.692		0.585	0.333		0.788
Fylke (Trøndelag)	-1.282		0.199	-0.942		0.331
Fylke (Møre og Romsdal)	-0.895		0.415	-0.430		0.687
Fylke (Vestland)	-0.694		0.482	-0.146		0.879
Fylke (Rogaland)	-1.838		0.068	-0.158		0.872
Fylke (Agder)	-1.466		0.197	-1.576		0.153
Fylke (Vestfold og Telemark)	0.312		0.764	-0.211		0.834
Fylke (Viken)	-1.171		0.226	-0.490		0.603
Fylke (Oslo)	-2.355		0.016	-1.545		0.105
Fylke (Innlandet)	-0.870		0.408	-0.931		0.362

Standardiserte koeffisienter kan kun inkluderes for metriske variabler

Referansekategori for arbeidsstatus er fullt arbeid

Referansekategori for fødeland er født i Norge

Referansekategori for fylke er Troms og Finnmark

Tabell 4 viser resultatet fra regresjonsmodeller 2 og 3. Dette er andre og tredje gjennomførte multivariate regresjonsanalyser som ved lineær multivariat regresjonsanalyse måler betydningen av sosioøkonomiske ressurser for foreldreinvolvering inndelt i underkategoriene «Foreldre-barn» og «Foreldre-aktivitet», kontrollert for alder, musikants alder, kjønn, fylke og om man har verv. De uavhengige variablene som utgjør de sosioøkonomiske ressursene er fødeland, inntekt, utdanning, arbeidsstatus og sosial arv. R^2 er et mål på hvor mye av variasjonen i avhengig variabel foreldreinvolvering som er forklart ved hjelp av modellen. I redegjørelsen for resultater for tabell 4 brukes et signifikansnivå på 5 prosent. Regresjonsmodellen har variabler på ulike målenivå, og derfor undersøkes både standardiserte og ustandardiserte koeffisienter.

Foreldre-aktivitet

For modell 2, underkategori Foreldre-aktivitet, er R^2 målt til 0.248. Dette betyr at modell 2 med både uavhengige variabler og kontrollvariabler forklarer 24,8 prosent av variasjonen i den avhengige variabelen.

Den uavhengige variabelen utdanning har en statistisk signifikant negativ effekt på grad av foreldreinvolvering «Foreldre-aktivitet». Den ustandardiserte koeffisienten viser at hvis man har høyere grad av utdanning, så går graden av foreldreinvolvering i korpset ned ($p=.011$).

Den uavhengige variabelen fødeland har en statistisk signifikant negativ effekt på grad av involvering «Foreldre-aktivitet» Den ustandardiserte koeffisienten viser at hvis man har et annet europeisk fødeland enn Norge, så går graden av involvering «Foreldre-aktivitet» ned med gjennomsnittlig 1.26 poeng på en totalskala for involvering som måles fra 11 – 55 poeng ($p=.025$).

Videre viser tabell 4 at det ikke er signifikant effekt av inntekt eller arbeidsstatus.

Med tanke på kontrollvariabler viser tabell 4 at musikantens alder ($p< .001$) har en signifikant effekt på grad av involvering «Foreldre-aktivitet» noe som predikerer høyere involvering jo eldre barnet er. Respondentens kjønn eller alder har derimot ingen signifikant effekt. Variabelen fylke viser at det å være bosatt i Oslo har noe negativ effekt på grad av

involvering «Foreldre-aktivitet» sammenlignet med referansekategorien ($p=.016$).

Kontrollvariabelen verv har en sterk signifikant effekt ($p< .001$)

Med tanke på standardiserte koeffisienter viser resultatet fra regresjonsanalyse-modell 2 at sosial arv i form av korpserfaring hos foresatte har sterkest effekt på involvering «Foreldre-aktivitet» med standardisert regresjonskoeffisient $-.116$. Utdanning har standardisert regresjonskoeffisient $-.054$. Hvis vi også tar med kontrollvariabler i sammenligningen mellom standardiserte koeffisienter, ser vi at verv har størst effekt (standardisert regresjonskoeffisient $-.413$).

Foreldre-barn

For modell 3, underkategori Foreldre-barn, er R^2 målt til 0.147. Dette betyr at modell 3 med både uavhengige variabler og kontrollvariabler forklarer 14,7 prosent av variasjonen i den avhengige variabelen. Med andre ord blir 85,3 prosent av variasjonen i foreldreinvolvering målt i underkategorien Foreldre-barn, forklart av andre variabler enn de som inngår i modell 3.

Den uavhengige variabelen utdanning har en statistisk signifikant effekt på grad av involvering «Foreldre-barn» Den ustandardiserte koeffisienten viser at hvis man har høyere grad av utdanning, så går graden av foreldreinvolvering opp ($p=.002$). Med tanke på arbeidsstatus, så viser tabellen at langtidssykdom, uførhet og trygdeytelser har en signifikant positiv effekt mot referansegruppa i arbeid ($p=.036$).

Tabell 4 viser også at sosial arv har signifikant effekt på involvering «Foreldre-barn» ($p< .001$). Modellen predikerer altså at de foresatte som ikke har egen korpserfaring selv eller hos annen foresatt i husstanden, er mindre involvert enn de som har korpserfaring. For foresatte uten korpserfaring i hjemmet reduseres gjennomsnittet på skalaen foreldreinvolvering «Foreldre-barn» med 4,1 poeng på en skala fra 10-50.

Inntekt og fødeland viser ingen signifikant effekt.

Tabell 4 viser også at kontrollvariabelen alder ($p < .001$). har en signifikant negativ effekt, altså går grad av involvering «Foreldre-barn» ned jo eldre foresatte er. Kjønn, fylke eller musikantens alder har derimot ingen signifikant effekt. Kontrollvariabelen verv har en sterk signifikant effekt ($p < .001$)

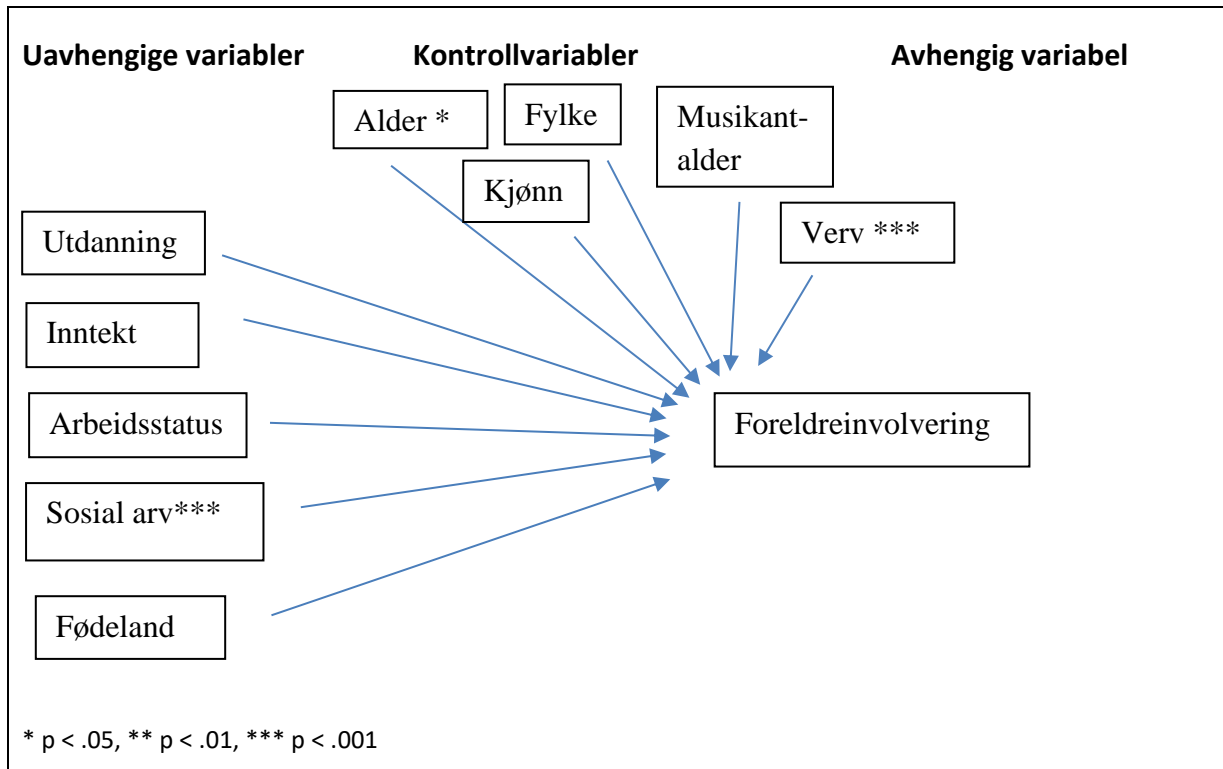
Siden de uavhengige variablene i forskningsmodellen (figur 1) har ulik målestokk vil ikke ustandardiserte koeffisienter være direkte sammenlignbare, og i tabell 4 vises de standardiserte koeffisientene for de metriske uavhengige variablene inntekt, utdanning og sosial arv i modellen for involvering «Foreldre-barn» Regresjonsanalysen viser dermed at snår man sammenligner standardiserte koeffisienter, så er det sosial arv i form av korpserfaring hos foresatte som har sterkest effekt på involvering «Foreldre-barn» med standardisert regresjonskoeffisient $-.320$. Utdanning har også positiv effekt (standardisert regresjonskoeffisient $.071$). Kontrollvariabel alder har standardisert regresjonskoeffisient $-.085$ og verv har $-.089$.

4.8.3 Oppsummering – resultater fra regresjonsanalyser

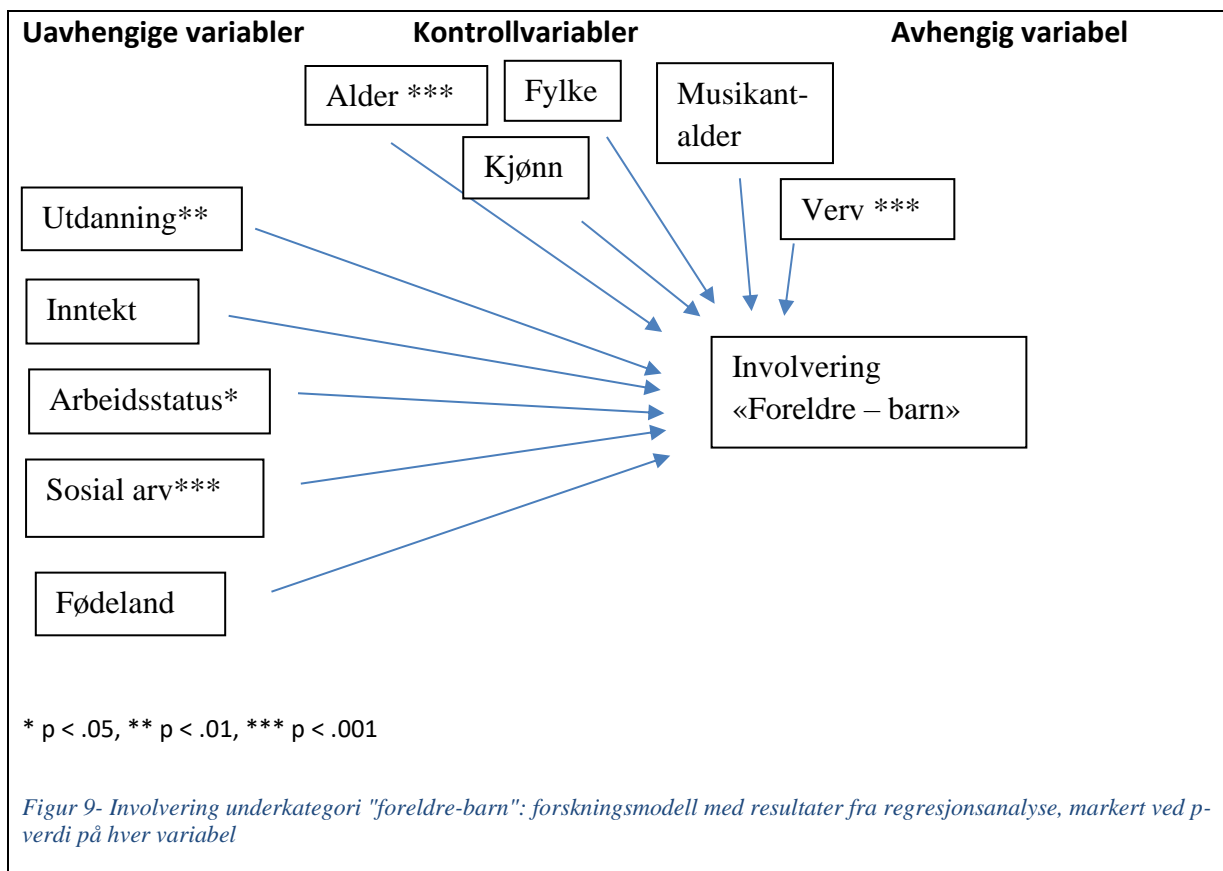
For regresjonsanalysen med foreldreinvolvering som avhengig variabel, viser sosial arv en signifikant effekt på foreldreinvolvering, mens fødeland har en nesten statistisk signifikant negativ effekt på grad av foreldreinvolvering.

Når vi deler opp avhengig variabel foreldreinvolvering i henholdsvis underkategori «Foreldre-barn» og underkategori «Foreldre-aktivitet», får vi noen andre utslag på effektene av sosioøkonomiske ressurser og kontrollvariabler. For involvering «Foreldre-barn» har respondentens egen alder negativ signifikant effekt. Utdanning viser signifikant positiv effekt, sammen med arbeidsstatus langtidssyk og trygdemottaker, når det gjelder involvering «Foreldre-barn». For involvering «Foreldre-aktivitet» har utdanning derimot signifikant negativ effekt. Fødeland utenfor Europa og bosted Oslo viser også signifikant negativ effekt i underkategori «Foreldre-aktivitet», mens musikantens alder viser signifikant positiv effekt.

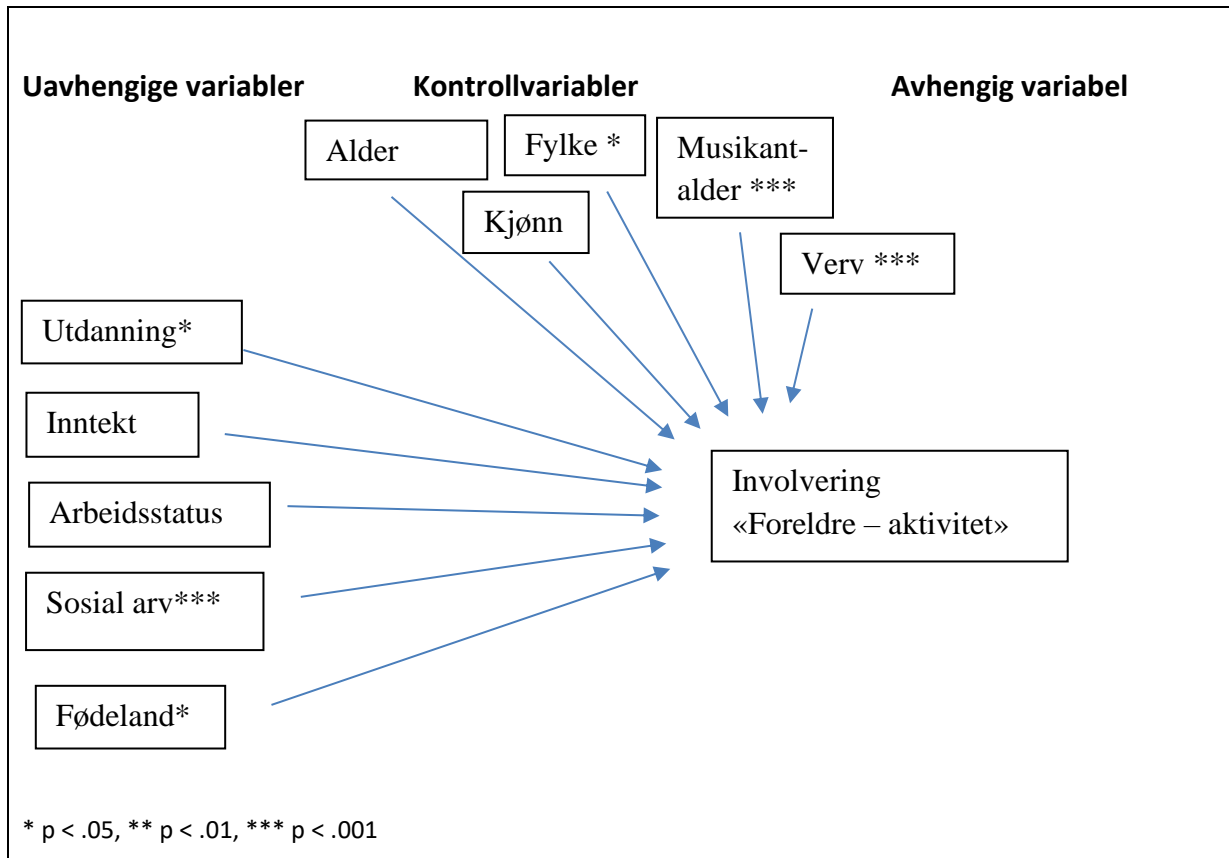
Foresatte som ikke har korpserfaring, har i både «Foreldre-barn» og «Foreldre-aktivitet» negativ effekt på grad av involvering. Verv viser også i begge modeller signifikant effekt.

Figur 8- Foreldreinvolvering: forskningsmodell med resultater fra regresjonsanalyse, markert ved p-verdi på hver variabel

Figur 9- Involvering underkategori "foreldre-barn": forskningsmodell med resultater fra regresjonsanalyse, markert ved p-verdi på hver variabel

Figur 10 - Involvering underkategori "Foreldre - aktivitet": forskningsmodell med resultater fra regresjonsanalyse, markert ved p-verdi på hver variabel

5 Diskusjon

I dette kapitlet blir resultatene diskutert med utgangspunkt i studiens problemstilling og hypoteser. Først vil jeg kort oppsummere hovedfunnene fra resultatkapitlet, før jeg drøfter resultatene knyttet til oppgavens teoretiske rammeverk og aktuell forskning. Sentrale styrker og svakheter i studien vil også diskuteres i dette kapitlet, og jeg vil deretter se på muligheter for videre forskning. Avslutningsvis vil jeg gi en konklusjon på oppgavens innhold og problemstilling.

5.1 Oppsummering av hovedfunn

Formålet med denne studien er å undersøke om og eventuelt i hvilken grad sosioøkonomiske ressurser i hjemmet kan forklare foreldrenes involvering i barn og unges deltakelse i fritidsaktivitet, og i denne undersøkelsen gjelder det foreldre i skolekorps.

Totalt 2319 skolekorpsforeldre svarte på spørreundersøkelsen, og disse representerte alle fylker i landet og alle aldersgrupper for musikanter. Kort oppsummert, viser svarene at et flertall av respondentene har høyere utdanning, middels eller høy inntekt, er i arbeid, har Norge som fødeland, har verv i korpset og at flertallet av familiene har korpserfaring hos en eller flere foresatte. Gjennom å undersøke deskriptiv statistikk kom det frem at det er flere foreldre med musikanter som er over 13 år som har egen korpserfaring, og noen færre med annet fødeland enn Norge hvis man sammenlignet prosentandelen med de som er foreldre for musikanter fra 12 år og yngre. Det var også en høyere andel med korpserfaring blant de foreldrene som har verv eller med i komitéer i korpset.

Resultatene fra analysene i denne undersøkelsen viser at sosial arv har en signifikant effekt på foreldreinvolvering, og predikerer altså at de foresatte som har egen korpserfaring selv eller hos annen foresatt i husstanden, er mer involvert i korpset enn de som ikke har korpserfaring. Fødeland utenfor Norge har en nesten statistisk signifikant negativ effekt på grad av foreldreinvolvering. Resultatene viser ikke signifikant effekt av inntekt i noen av analysene, mens hvorvidt man har verv eller er medlem i komitéer viser i alle regresjonsmodeller signifikant effekt.

Når vi deler opp avhengig variabel foreldreinvolvering i underkategoriene involvering «Foreldre-barn» og involvering «Foreldre-aktivitet», får vi noen andre utslag på effektene av sosioøkonomiske ressurser i gjennomførte regresjonsanalyser. For involvering «Foreldre-barn» har utdanning signifikant positiv effekt, mens for involvering «Foreldre-aktivitet» har utdanning derimot signifikant negativ effekt. Videre viser analysene at hvorvidt man er i fullt arbeid eller har annen arbeidsstatus ikke har noen signifikant effekt på foreldreinvolvering generelt eller involvering «Foreldre-aktivitet», mens for involvering «Foreldre-barn» er det positiv effekt for de som er langtidssyk eller trygdemottakere.

Med tanke på alder, viser respondentens egen alder negativ effekt på involvering «Foreldre-barn», mens barnets alder har positiv effekt på involvering «Foreldre-aktivitet». Fødeland utenfor Europa og bosted Oslo viser også signifikant negativ effekt på involvering «Foreldre-aktivitet».

5.2 Drøfting av resultater

Problemstillingen i denne oppgaven er altså:

«I hvilken grad kan sosioøkonomiske ressurser forklare foreldreinvolvering i barns organiserte fritidsaktiviteter?»

Ut fra problemstillingen laget jeg en forskningsmodell (se figur 1) hvor ulike uavhengige variabler som sier noe om sosioøkonomiske ressurser knyttes til foreldreinvolvering som er modellens avhengige variabel. Videre presenterte jeg seks hypoteser for studien, hvorav den første er knyttet til de uavhengige variablene, og de neste fem er direkte knyttet til forskningsmodellen. I den følgende delen vil jeg diskutere resultatene i lys av teoretisk rammeverk for oppgaven, med en struktur der jeg drøfter funnene for hver hypotese.

5.2.1 Hypotese 1

«Foreldrene til de eldste musikantene har mer sosiale, kulturelle og økonomiske ressurser enn foreldrene til de yngste musikantene»

I kapitlet med deskriptiv statistikk presenterte jeg i punkt 4.6.2 sosioøkonomiske ressurser hos respondentene, ut fra om de er foreldre til musikanter til og med 12 år eller fra 13 år og oppover. Resultatene viser at det er lite forskjell i foreldrenes utdanningsnivå, arbeidsstatus og inntektsnivå i de to gruppene. Det er noen flere i gruppen 5-12 år som har foresatte med annet fødeland enn Norge, mens det er flere foresatte som spiller eller har spilt i korps i gruppen som har musikanter 13 – 21 år. Det er viktig å understreke at dette er sammenligning av beskrivende statistikk for to ulike aldersgrupper, uten å kontrollere for andre variabler eller gjøre analyser. Det var uansett interessant å ha med seg informasjon om disse forskjellene videre i studien, og funnet med at det er flere foreldre som har egen korps erfaring for de eldste musikantene, er i tråd med forklaringen om at foreldre med erfaring fra frivillig organisasjonsliv sannsynligvis også har mer kompetanse når det gjelder å støtte opp under og følge opp barnas deltakelse. Særlig kan det siste bli viktig utover i ungdomsårene etter hvert som fritidsaktivitetene blir mer seriøse (Eimhjellen & Fladmoe, 2020).

5.2.2 Hypotese 2

«Jo høyere utdanning foreldre har, jo mer involvert er de i barnas korpsaktivitet»

Når det gjelder utdanning kan vi ikke bekrefte hypotesen. Det var uansett et interessant resultat at dette viste ulik effekt når vi delte foreldreinvolvering i to underkategorier, selv om det ikke hadde effekt på generell foreldreinvolvering. Utdanning viste nemlig negativ effekt med tanke på involvering i underkategori «Foreldre - aktivitet», mens det hadde positiv effekt med tanke på involvering «Foreldre – barn».

Eimhjellen og Fladmoe (2020) har undersøkt sammenhengen mellom sosial ulikhet og deltakelse i ulike former for frivillig arbeid, og fant at personer med høyere utdanning, gjerne også har større sannsynlighet for å delta i frivillig arbeid enn andre. Dette er ikke i tråd med funnet i denne studien, men med tanke på involvering i barnas aktivitet og frivillig innsats er det ikke alle foreldre som er like fleksible, for eksempel med hensyn til om arbeidssituasjonen gjør det krevende å stille opp (Saglie & Seggaard, 2013). Det kan derfor være en forklaring at høy utdanning fører til en jobbsituasjon som gjør det vanskelig å følge opp frivillig innsats utenfor hjemmet. Med tanke på hva utdanningsnivå har å si for hvordan

man følger opp barnet, er funnet om positiv effekt i tråd med Lareau (2011) sin argumentasjon om at foreldre fra høyere sosiale lag har et ideal om en foreldrestil hvor foreldrene ønsker å fostre barnas talenter ved å innlemme mye organiserte aktiviteter i barnas liv. Slik sett kan det tenkes at personer med høyere utdanning har større sannsynlighet for å oppfordre og støtte barnets utvikling.

5.2.3 Hypotese 3

«Jo høyere inntekt husholdningen har, jo mer involvert er foreldre i barnas korpaktivitet»

I denne studien var det ingen funn om at inntekt har effekt på foreldreinvolvering. Personer som tjener godt, har ifølge Eimhjellen og Fladmoe (2020) også større sannsynlighet for å delta i frivillig arbeid enn andre, men hypotesen om inntekt ble ikke bekreftet i dette datamaterialet.

En norsk rapport om frivillig foreldreinnsats viser en tendens til at foreldre med lav husholdningsinntekt i større grad opplever kostnader som barriere for deltakelse, enn de med høyere inntekt (Saglie & Seggaard, 2013). En svensk studie støtter derimot resultatet i denne studien, siden de heller ikke kunne vise signifikant sammenheng mellom deltakelse og foreldrenes økonomiske kapital. De fant derimot at ungdommer som fortsetter har spesifikke egenskaper og erfaringer som eksempelvis kulturell kapital og en særlig interesse for aktiviteten (Jakobsson et al., 2012). Dette taler imot mye tidligere forskning som vektlegger betydningen av familiens ressurser for deltakelse, og en tolkning av dette er at det er forsket på idrett som er lett å delta i for mange i Sverige, og i mange tilfeller koster det ikke så mye, slik at utslag av økonomisk kapital ikke er så stor. En annen måte å tolke dette på kan være at Sverige har en stor middelklasse som mange av deltakerne i studien kommer fra, slik at de som er i sosiale grupper med høyere eller lavere sosial status ikke gjør store utslag i resultatene (Jakobsson et al., 2012).

Dette kan også gjelde Norge, og i et land med relativt lav inntektsulikhet, slik som Norge, vil det være få personer med svært lave inntekter og få personer med veldig høye inntekter. De fleste befinner seg i midten av fordelingen med et relativt høyt inntektsnivå, noe som også viser seg i respondentenes inntekt i denne studien (Statistisk Sentralbyrå, 2019). Det er

derfor viktig å understreke at de sosiale ulikhetene generelt sett er relativt lave i Norge sammenlignet med de fleste andre land, særlig når vi snakker om økonomi (Eimhjellen & Fladmoe, 2020).

5.2.4 Hypotese 4

«Foreldre med Norge som fødeland, er mer involvert i barnas korpsaktivitet enn foreldre med annet fødeland enn Norge»

Data i denne studien viser at fødeland utenfor Norge hadde negativ effekt på foreldreinvolvering. Med tanke på involvering «Foreldre-barn» så var det ingen signifikant effekt av fødeland, og dette er i tråd med funn fra norske rapporter om at uansett hva slags bakgrunn ungdommer har, så opplever de fleste at foreldrene er positive, støttende og engasjerte (Bakken, 2019). Når det gjelder involvering «Foreldre-aktivitet» er det derimot funnet større negativ effekt av annet fødeland enn Norge, og dette støtter en antagelse fra Saglie & Segaaards rapport om frivillig foreldreinnsats (2013) om at den norske måten å gjøre frivillig innsats og dugnad på er særegen, og at også personer med familiebakgrunn fra land som på mange måter ligner Norge kan møte utfordringer med en ny kultur når det gjelder frivillig innsats og dugnad i praksis. Noen foreldre med innvandrerbakgrunn kan trolig også ha dårligere forutsetninger for å støtte opp under barnas organisasjonsdeltakelse, både ved at de mangler sosiale nettverk, og ved at de er mindre kjent med det norske organisatoriske landskapet så vel som det politiske systemet (S. E. Jacobsen et al., 2021)

5.2.5 Hypotese 5

«Foreldre som er i arbeid er mer involvert i barnas korpsaktivitet enn foreldre som ikke er i arbeid»

For arbeidsstatus var det ikke noe signifikante funn i denne studien, utenom at de som har oppgitt at de er langtidssyke eller trygdemottakere har en signifikant positiv effekt på involveringen som gjelder «foreldre-barn». Denne gruppen var i studien veldig liten, da 4,4 % av respondentene oppga at de er langtidssykmeldt, ufør eller mottar andre trygdeytelser. Hypotesen var bygget på en antagelse om at personer som er i arbeid, gjerne har større

sannsynlighet for å delta i frivillig arbeid enn andre (Eimhjellen & Fladmoe, 2020). Denne hypotesen kan derimot hverken bekreftes eller avkreftes i denne studiens datamateriale. Foreldre i såkalt middelklasse kan typisk finne organiserte aktiviteter som viktigere, men på den annen side kan også en hverdag i full jobb føre til begrenset kontroll over arbeidstid og fritid (Sjödín & Roman, 2018). Det kan også ifølge Saglie og Seegard (2013) være at en krevende arbeidssituasjon gjør det vanskelig å stille opp på frivillig arbeid, noe som kan være med å forklare at det å være ute av arbeidslivet grunnet sykdom eller skade i denne studien viser en positiv effekt på oppfølging av barnet hjemme.

5.2.6 Hypotese 6

«Foreldre med korpserfaring in ad i husstanden er mer involvert i barnas korpssaktivitet enn foreldre som ikke har erfaring fra korps selv»

Dette er det funnet i denne studien som har størst signifikant effekt. Foreldre som enten har egen korpserfaring eller en annen foresatt i hjemmet med korpserfaring, er mer involvert i både barnet og korpset.

Størst effekt har korpserfaring på involvering i underkategori «Foreldre-barn». Davidson (1996) slår fast at støtte fra foreldre er viktig for at barna blir værende og utvikler seg i musikkaktiviteten, men foreslår at støtte og oppmuntring fra foreldrene er viktigere enn foreldres musikalske kunnskaper. Involveringen skulle dermed ikke kunne forklares kun av egen korpserfaring, da man også uten korpserfaring selv kan tilrettelegge for noen suksessfaktorer som hjemmeøving, kommunikasjon med læreren og å være interessert (Creech, 2010). Likevel kan det tenkes at egen korpserfaring og musikkompetanse er nyttig for en forelder som for eksempel skal hjelpe barnet sitt med å øve til korpset, selv om det ikke er en forutsetning for å klare å hjelpe og støtte (Bachmann, 2020).

Effekten av sosial arv i form av egen erfaring fra aktiviteten, kan også forklares av at foreldre med erfaring fra frivillig organisasjonsliv sannsynligvis også har mer kompetanse når det gjelder å støtte opp under og følge opp barnas deltakelse (Eimhjellen & Fladmoe, 2020). I tillegg har sosiale kontakter og nettverk en avgjørende rolle med tanke på tilknytning til

kultur- og fritidsaktiviteter, noe som gjør at sosiale relasjoner er svært viktig for rekruttering til denne organisasjonstypen (Musick & Wilson, 2008; Wollebæk et al., 2015). Dette kan også være med på å forklare hvorfor erfaring med samme organisasjon innenfor familien fører til høyere involvering. I tillegg tyder det på at personer med like verdier eller sosial status også har en tendens til å knytte sosiale bånd oftere enn personer med ulik bakgrunn. Slik kan grupper som allerede er overrepresentert i organisasjonen i større grad få forespørsler om å bidra enn personer med lavere eller annen sosial status (Wollebæk et al., 2015).

5.3 Konklusjon

I denne studien ble det undersøkt i hvilken grad sosioøkonomiske ressurser i hjemmet kan forklare foreldreinvolvering i barn og unges fritidsaktiviteter, og det er undersøkt ved å gjennomføre en spørreundersøkelse blant skolekorpforeldre. Studiens hovedfunn ble presentert i kapittel 5.1, med både funn fra deskriptiv statistikk, samt resultater fra analyser av både uavhengige variabler og kontrollvariabler. I denne konklusjonen vil jeg derfor svare på problemstillingen ved å oppsummere de resultatene som er direkte knyttet til studiens forskningsmodell (figur 1), og kun de sosioøkonomiske ressursene som viste effekt på grad av foreldreinvolvering vil bli trukket frem her.

Denne studien viser at foreldre med egen korpserfaring in ad i husstanden er mer involverte i korpaktiviteten enn andre foreldre. Sosial arv målt i korpserfaring, er den eneste sosioøkonomiske ressursen i denne studiens data som har signifikant effekt på foreldreinvolvering. Fødeland utenfor Norge har en nesten statistisk signifikant negativ effekt på grad av foreldreinvolvering.

Foreldreinvolvering ble også undersøkt gjennom to underkategorier, nemlig involvering «Foreldre-barn» og involvering «Foreldre-aktivitet». Når man tar med resultatene fra disse to underkategoriene, viser resultatene at flere av de sosioøkonomiske ressursene som ble undersøkt, har en effekt på grad av foreldreinvolvering. For involvering «Foreldre-barn» har utdanning signifikant positiv effekt, mens for involvering «Foreldre-aktivitet» har utdanning derimot signifikant negativ effekt. Videre viser analysene at den eneste effekten vi kan se av arbeidsstatus, er en positiv effekt for de som er langtidssyk eller trygdemottakere når man

sammenligner med referansegruppa foreldre i arbeid. Dette gjelder kun underkategori involvering «Foreldre-barn». Fødeland utenfor Europa viser signifikant negativ effekt på involvering «Foreldre-aktivitet».

5.4 Refleksjon over studiens begrensninger

Resultatene fra denne oppgaven bør sees i lys av studiets styrker og svakheter.

Den første begrensningen er at ved å velge tverrsnittsundersøkelse så er dataene samlet inn på ett tidspunkt, og jeg har blant annet begrenset muligheten for å avdekke årsakssammenhenger mellom fenomener, og kan heller ikke si noe om utvikling over tid (Johannessen et al., 2016).

Som allerede nevnt i bortfallsanalysen, så er svarprosent og representativitet blant de aller største utfordringene for spørreundersøkelser (D. I. Jacobsen, 2015, s. 280). Totalt 2319 personer svarte på denne undersøkelsen, noe som gir en svarprosent på 10,5 prosent. Det er dermed et relativt høyt antall respondenter i utvalget for studien, noe som kan være en styrke for de gjennomførte analysene. Siden jeg ikke har noe mulighet til å sammenligne respondentene med det teoretiske utvalget av skolekorpsforeldre, så blir det likevel en svakhet ved denne studien at vi kan ha et systematisk skjevt frafall. Det er blant annet stor fare for at de mest ressursvake har falt fra, så jeg må ha fokus på frafallet og vurdere den eksterne validiteten til undersøkelsen med utgangspunkt i at det kan være grupper som er overrepresentert blant respondentene i denne studien. Derfor kan jeg ikke generalisere funnene fra denne studien.

En annen begrensning ved studien er utvalg av forklaringsvariabler til regresjonsanalysen. Forklaringskraften til de ulike regresjonsmodellene er ikke veldig høy, så det kan godt tenkes at viktige forklaringsvariabler er utelatt. I tillegg måtte jeg gjøre et valg av hvilke spørsmål som skulle måle sosioøkonomiske ressurser. En av grunnene bak mitt valg av kvantitativ metode er at jeg ville standardisere informasjonen, men når jeg nå sitter med fasiten, ser jeg at jeg godt kunne tenke meg å ta med flere og andre spørsmål i spørreskjemaet, samt også kode noen av verdiene annerledes. En av svakhetene ved spørreskjema er at det er små

muligheter for å justere opplegget når man først har sendt det ut (D. I. Jacobsen, 2015). I og med at Oslo som fylke viste en effekt, ser jeg nå at det kunne være interessant å ta med forskjeller mellom å være bosatt i henholdsvis by og land, fremfor å spørre etter fylke. Fylke ble en kategorisk variabel som tok stor plass i tabellen med resultater fra regresjonsanalysene, uten å bringe frem særlig relevante eller interessante resultater. I tillegg viste det seg at de ulike typer arbeidsstatus som ble målt som kategorisk variabel, heller ikke var avgjørende for å kunne bekrefte eller avkrefte hypotesen om hvorvidt det var effekt av at foresatte var i arbeid eller ikke.

Det var også noe utelatt bakgrunnsinformasjon som jeg i ettertid ser at likevel kunne være interessant å ha med i studien. Dette gjelder for eksempel sivilstand og husholdningstype hos respondentene, særlig med tanke på at det var husholdningsinntekt og ikke personlig inntekt som var målt. Det kunne også være relevant å vite mer om familiens situasjon, som for eksempel om det er flere barn i husstanden og om det er flere søsken som også er med i korpsaktiviteten. Ellers kunne også annen organisasjonserfaring hos respondentene enn korpsaktiviteten, vært interessant å ha med.

5.5 Anbefalinger for fremtidig forskning

Underveis i arbeidet med denne oppgaven var det flere temaer som interesserte meg utover det som undersøkes i studiens problemstilling. I tillegg gjorde refleksjoner over denne studiens begrensninger at jeg så muligheter for videre forskning.

I denne oppgaven undersøker jeg sammenhengen mellom sosial ulikhet og foreldreinvolvering i korps, så det er altså foreldrene som er undersøkt og ikke barna. Noe som kunne være interessant å forske på, er om foreldrenes sosioøkonomiske ressurser og grad av foreldreinvolvering også har sammenheng med motivasjon og utvikling hos musikantene i korpset. Dersom det hadde vært tid og ressurser for denne oppgaven, kunne det vært spennende å gjøre en longitudinell studie for å undersøke musikantene som ble værende i aktiviteten, og om dette eventuelt hadde sammenheng med ressurser i hjemmet. I presentasjonen av deskriptiv statistikk merket jeg meg at det i denne undersøkelsen er flere foreldre med musikanter som er over 13 år som har egen korps erfaring og noen færre

med annet fødeland enn Norge, hvis man sammenlignet dataene med de som er foreldre for musikanter fra 12 år og yngre.

Videre så merket jeg meg kontrollvariabelen «verv». Selv om kontrollvariabler i utgangspunktet var av underordnet betydning i denne studien, så kom det frem i deskriptiv statistikk at det var en høyere andel med korpserfaring blant de foreldrene som har verv eller er med i komitéer i korpset. Derfor kunne det være interessant å forske videre på hvem som har verv, med tanke på sosioøkonomiske ressurser og kanskje da særlig egen korpserfaring hos foresatte. Det er ikke unaturlig å tenke at de som har verv er mer involvert, men det kan også tenkes at de mer involverte også oftere tar på seg verv. Hvis de som har verv legger premisset for eksempelvis type og grad av dugnad, så kan det være interessant å finne ut om foreldre med annen sosial status enn de med verv sjeldnere blir oppfordret til å engasjere seg. Særlig interessant blir dette i lys av at det tyder på at grupper som allerede er overrepresentert innenfor frivillig arbeid, i større grad får forespørsler om å bidra enn andre (Wollebæk et al., 2015).

Denne studien har undersøkt de som allerede er korpsforeldre, og dermed med i aktiviteten. Det kunne også være interessant å forske mer på de som ikke er med, da enten fordi de har falt fra, eller rett og slett fordi de aldri har funnet veien til korpset eller annen fritidsaktivitet. Siden det ser ut til å være en kanalisering av ungdom med ulike ressurstyper inn i ulike fritidsaktiviteter, kunne det være interessant å finne ut mer om i hvilken grad korpsforeldre har mer kulturelle ressurser enn andre foreldre (S. E. Jacobsen et al., 2021). Siden denne studien også viste generelt høy sosioøkonomisk status blant respondentene, vekket det min interesse for å kunne finne ut om det betyr at det generelt er høy sosioøkonomisk status blant korpsforeldre, eller om det bare gjelder respondentene som faktisk svarte på denne undersøkelsen.

Til slutt vil jeg også peke på forskning som tyder på en endring i sivilsamfunnet, med det at frivilligheten i større grad ser ut til å individualiseres. Det kan være en utfordring for ledere og andre engasjerte i frivilligheten hva dette har å si for foreldreinvolvering i familier med ulike ressurser. Det kan for eksempel være nyttig å undersøke hva som motiverer til rekruttering av frivillige med ulike sosioøkonomiske ressurser, både for å sikre bred rekruttering av frivillige og for å forhindre frafall og gjennomtrekk i frivillige organisasjoner.

Litteraturliste

- Andersen, P. L. & Bakken, A. (2018). Social class differences in youths' participation in organized sports: What are the mechanisms? *International Review for the Sociology of Sport*.
- Bachmann, T. E. (2020). *Å finne en balanse. En kvalitativ intervjustudie om foreldremedvirkning og foreldresamarbeid i begynneropplæringen i skolekorps*. (Masteroppgave.). Høgskulen på Vestlandet. Fakultet for lærerutdanning, kultur og idrett.
- Bakken, A. (2019). *Idrettens posisjon i ungdomstida. Hvem deltar og hvem slutter i ungdomsidretten?* NOVA, OsloMet.
- Bakken, A., Frøyland, L. R. & Sletten, M. A. (2016). *Sosiale forskjeller i unges liv. Hva sier Ungdata-undersøkelsene?* Oslo Metropolitan University - OsloMet: NOVA.
- Christensen, K., Nilsen, A. & Grønmo, S. (2021). *Ulikhet : sosiologiske perspektiver og analyser* (1. utgave. utg.). Bergen: Fagbokforlaget.
- Creech, A. (2010). Learning a musical instrument: the case for parental support. *Music education research*, 12(1), 13-32. <https://doi.org/10.1080/14613800903569237>
- Davidson, J. W. (1996). The Role of Parents and Teachers in the Success and Failure of Instrumental Learners. *Bulletin of the Council for Research in Music Education*, 40-44.
- Dishion, T. J. & McMahon, R. J. (1998). Parental Monitoring and the Prevention of Child and Adolescent Problem Behavior: A Conceptual and Empirical Formulation. *Clin Child Fam Psychol Rev*, 1(1), 61-75. <https://doi.org/10.1023/A:1021800432380>
- Eimhjellen, I. & Fladmoe, A. (2020). Frivillighet, klasse og sosial ulikhet: Norsk frivillighet i et klasseperspektiv. *Rapport fra Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor*.
- Enjolras, B., Steen-Johnsen, K. & Ødegård, G. (2012). Deltagelse i frivillige organisasjoner: Forutsetninger og effekter.
- Epstein, J. L. (2010). School/Family/Community Partnerships: Caring for the Children We Share. *Phi Delta Kappan*, 92(3), 81-96. <https://doi.org/10.1177/003172171009200326>
- Fors, E. S. (2014). «Jeg skal aldri slutte!»: En undersøkelse av prosjektet *Ungdom og medbestemmelse, mestring og motivasjon – et nasjonalt samarbeidsprosjekt mellom Norges Musikkorps Forbund og Norsk kulturskoleråd* (Masteroppgave). Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, Det humanistiske fakultet, Institutt for musikk. Hentet fra <http://hdl.handle.net/11250/243667>
- Frivillighet Norge. (2022). Hentet fra <https://frivillighetensar.no/omorganiseringen>
- Hjelmbrekke, S. & Berge, O. K. (2010). Når hornet er lagt på hylla: fråfall av tenåringer frå musikkorps.
- Institutt for samfunnsforskning. (2022). Inkludering av barn og unge i frivilligheten. Hentet 24.03.2022 2022 fra <https://www.samfunnsforskning.no/prosjekter/inkludering-av-barn-og-unge-i-frivilligheten/index.html>
- Jacobsen, D. I. (2015). *Hvordan gjennomføre undersøkelser? : innføring i samfunnsvitenskapelig metode* (3. utg. utg.). Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Jacobsen, D. I. & Thorsvik, J. (2013). *Hvordan organisasjoner fungerer* (4. utg. utg.). Bergen: Fagbokforl.
- Jacobsen, S. E., Andersen, P. L., Nordø, Å. D., Sletten, M. A. & Arnesen, D. (2021). Sosial ulikhet i barn og unges deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter. *Rapport fra Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor*.

- Jakobsson, B. T., Lundvall, S., Redelius, K. & Engström, L.-M. (2012). Almost all start but who continue?: A longitudinal study of youth participation in Swedish club sports. *European physical education review*, 18(1), 3-18. <https://doi.org/10.1177/1356336X11430660>
- Johannessen, A., Christoffersen, L. & Tufte, P. A. (2016). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* (5. utg. utg.). Oslo: Abstrakt.
- Lareau, A. (2011). *Unequal childhoods : class, race, and family life* (2nd ed., with an update a decade later. utg.). Berkeley: University of California Press.
- Mahoney, J. L., Eccles, J. S. & Larson, R. W. (2004). Processes of adjustment in organized out-of-school activities: Opportunities and risks. *New Directions for Youth Development*, 2004(101), 115-144. <https://doi.org/10.1002/yd.74>
- Matthew, C. R., Vanessa, F., Kacy, M., Amy, W. & Jessica, K. (2005). The Test-Retest Reliability of the Parent And School Survey (PASS). *The School community journal*, 15(2), 121.
- McPherson, G. E. (2009). The role of parents in children's musical development. *Psychology of music*, 37(1), 91-110. <https://doi.org/10.1177/0305735607086049>
- Midtbø, T. (2016). *Regresjonsanalyse for samfunnsvitere : med eksempler i Stata*. Oslo: Universitetsforl.
- Morris, S. (2000). Defining the Nonprofit Sector: Some Lessons from History. *Voluntas (Manchester, England)*, 11(1), 25-43. <https://doi.org/10.1023/A:1008950915555>
- Musick, M. A. & Wilson, J. (2008). *Volunteers: A Social Profile*. Bloomington: Bloomington: Indiana University Press.
- Norges Musikkorps Forbund. (2020). *Årsrapport 2020*. <https://musikkorps.no/wp-content/uploads/2021/09/Arsrapport-2020-endelig.pdf>.
- Norges Musikkorps Forbund. (2022a). Brosjyrer om korps. Hentet fra <https://musikkorps.no/inkludering/materiell/brosjyrer-om-korps/>
- Norges Musikkorps Forbund. (2022b). En inkluderende korpsbevegelse. Hentet 19.02.2022 fra <https://musikkorps.no/inkludering/bakgrunn/>
- Norges Musikkorps Forbund. (2022c). Organisasjonen. Hentet fra <https://musikkorps.no/om-nmf-2/organisasjonen/>
- Oksfjellelv, A. (2015). *Skolekorps - en inkluderende fritidsaktivitet? En casestudie med mål om å belyse hvordan et skolekorps kan legge til rette for inkludering av barn, unge og foreldre med innvandrerbakgrunn*. (Masteroppgave). Universitetet i Oslo, DUO Vitenarkiv. Hentet fra <http://urn.nb.no/URN:NBN:no-49040>
- Putnam, R. D. (2015). *Our kids : the American dream in crisis*. New York: Simon & Schuster.
- Putnam, R. D., Leonardi, R. & Nanetti, R. (1993). *Making democracy work : civic traditions in modern Italy*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Ry Nielsen, J. C. & Repstad, P. (1993). Fra nærhet til distanse og tilbake igjen : om å analysere sin egen organisasjon. I(bd. 12, s. 347-368). Oslo: TANO.
- Saglie, J. & Seggaard, S. B. (2013). *Grenseløs frivillig foreldreinnsats? En dokumentasjonsrapport* Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor.
- Salamon, L. M. & Anheier, H. K. (1992). In search of the non-profit sector. I: The question of definitions. *Voluntas (Manchester, England)*, 3(2), 125-151. <https://doi.org/10.1007/BF01397770>
- Selle, P. (2008). Forståinga av sivilsamfunnet. Er det berre opp til augo som ser? *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 49(4), 613-624. <https://doi.org/10.18261/ISSN1504-291X-2008-04-07>

- Selle, P. & Wollebæk, D. (2005). Hvorfor studere sosial kapital i Norge? *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 46(2), 221-235. <https://doi.org/10.18261/ISSN1504-291X-2005-02-05>
- Selznick, P., Smith, J.-A. & Smith, J.-H. (1997). *Lederskap*. Oslo: Tano Aschehoug.
- Sjödén, D. & Roman, C. (2018). Family practices among Swedish parents: extracurricular activities and social class. *European societies*, 20(5), 764-784. <https://doi.org/10.1080/14616696.2018.1473622>
- Snyder, E. A. (2014). *A study of band parents' and band directors' perceptions of parental involvement in three central Buskerud school bands* (Masteroppgave). Norges musikkhøgskole, NMH Brage.
- Statistisk Sentralbyrå. (2019). Slik måler SSB ulikhet. Hentet 2022 fra <https://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/inntekt-og-formue/statistikk/inntekts-og-formuesstatistikk-for-husholdninger/artikler/slik-maler-ssb-ulikhet>
- Statistisk sentralbyrå. (2022). Inntekts- og formuesstatistikk for husholdninger. Hentet 14.04 2022 fra <https://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/inntekt-og-formue/statistikk/inntekts-og-formuesstatistikk-for-husholdninger>
- Store norske leksikon. (2022). Autoritær. I. Hentet 26.03.2022 fra <https://snl.no/autorit%C3%A6r>
- Strandbu, Å., Stefansen, K., Smette, I. & Sandvik, M. R. (2017). Young people's experiences of parental involvement in youth sport. *Sport, Education and Society*.
- Svenning, T. O. (2020). *Sosial ulikhet i deltakelse i ferdighetsutviklende organiserte fritidsaktiviteter. Betydningen av familiens sosioøkonomiske status for deltakelse blant ungdom* (Masteroppgave). UiT Norges arktiske universitet, UiT Munin.
- Wollebæk, D. & Sivesind, K. H. (2010). Fra folkebevegelse til filantropi? Frivillig innsats i Norge 1997-2009.
- Wollebæk, D., Sætrang, S. & Fladmoe, A. (2015). Betingelser for frivillig innsats: Motivasjon og kontekst. *Rapport fra Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor*.
- Zilibotti, M. D. F. (2019). *Love, money and parenting: How economics explains the way we raise our kids*. Princeton and Oxford: Princeton university press.
- Aadland, E. & Askeland, H. (2017). *Verdibevisst ledelse*. Oslo: Cappelen Damm akademisk.

Vedlegg

Vedlegg 1: Mal for spørreskjema

DEL 1: BAKGRUNNSINFORMASJON

- Foresattes kjønn: Kvinne/mann
- Foresattes alder: Antall år
- Musikantens kjønn: Jente/gutt
- Musikantens alder: Antall år
- Bosted: Fylke

- Utdanning: Antall års utdanning
  1. Ingen
  2. Grunnskoleutdanning
  3. Videregående skole/fagbrev
  4. Universitets- og høyskoleutdanning, grunnfag eller annet inntil 2 år
  5. Universitets- og høyskoleutdanning, bachelorgrad eller annet inntil 3 år
  6. Universitets- og høyskoleutdanning, mastergrad eller annet inntil 5 år
  7. Universitets- og høyskoleutdanning, forskerutdanning eller annet over 5 år

- Husholdningens samlede bruttoinntekt (før skatt):
  - 1 Under kr. 200.000
  - 2 200.000 - 400.000
  - 3 400.000 - 600.000
  - 4 600.000 -800.000
  - 5 800.000 – 1.000.000
  - 6 1.000.000 – 1.200.000
  - 7 1.200.000 – 1.400.000
  - 8 1.400.000 – 1.600.000
  - 9 1.600.000 – 1.800.000
  - 10 1.800.000 – 2.000.000
  - 11 Mer enn kr. 2 million

- Fødeland:
  1. Norge
  2. Annet Europeisk land
  3. Land utenfor Europa

- Arbeidsstatus:
  1. I arbeid fulltid
  2. I arbeid deltid
  3. Arbeidssøker
  4. Student
  5. Langtidssyk/ufør/AAP
  6. Ulønnet arbeid (eks hjemme)
  7. Pensjonist
  8. Annet: .....

- Er det noen av musikantens foresatte som spiller/har spilt i korps selv: Ja/nei
- Har du styreverv eller er med i komitèer i korpset? Ja/nei

DEL 2: FORELDREINVOLVERING I KORPSAKTIVITETEN

	Sterkt uenig	Uenig	Verken enig eller uenig	Enig	Sterkt enig
Det er naturlig for meg å være til stede på korpsøvelser					
Jeg vet hva barnet mitt har i lekser fra spillelærer/instruktør					
Jeg forklarer ofte til barnet mitt hjemme hvis det er noe med notene eller musikken det ikke forstår					
Jeg skryter ofte til barnet mitt om god innsats i korpset					
Jeg er komfortabel med å snakke med styrelederen i skolekorpset					
Jeg vet ikke om barnet mitt klarer seg godt faglig i skolekorpset					
Jeg vet alltid om barnet mitt trives på skolekorpsøvelsene					
Vi har musikk i hjemmet hver dag					
Jeg snakker jevnlig med andre foreldre i skolekorpset					
Jeg har vært til stede på korpsøvelser flere ganger det siste halvåret					
Jeg har snakket med dirigent/instruktør det siste året om mitt barns fremgang i skolekorpset					

Vi har ikke andre instrumenter i hjemmet utenom barnets korpsinstrument					
Det siste året har jeg vært med på flere aktiviteter i regi av skolekorpset (konserter, seminarer, loppemarked etc)					
Barnet mitt er borte fra korpsøvelser flere ganger i halvåret (<i>sett bort fra koronarelatert fravær</i>)					
Jeg forstår ikke notene og spilleleksene som barnet mitt har med hjem					
Vi synger eller spiller jevnlig sammen i hjemmet					
Jeg vet hvem som er i styret i skolekorpset					
Jeg har vært på foreldremøte/årsmøte i skolekorpset det siste året					
Jeg oppfordrer barnet mitt jevnlig til å øve hjemme					
Hvis barnet mitt har sosiale utfordringer i skolekorpset så vet jeg ikke hvem jeg skal snakke med					
Hvis barnet mitt har musikkfaglige spørsmål som jeg ikke kan svare på, så vet jeg hvem i korpset jeg kan spørre					

Vedlegg 2: Informasjon og invitasjon til respondenter

Dette er en invitasjon til å delta i forskningsprosjektet "Korps for alle?" Formålet med denne spørreundersøkelsen er å finne ut i hvilken grad sosioøkonomiske ressurser i hjemmet spiller inn på foreldrenes involvering i barn og unges skolekorpsaktivitet.

Denne invitasjonen sendes ut av Norges Musikkorps Forbund på vegne av mastergradsstudent Ragnhild S. Nordberg, som gjennomfører forskningsprosjektet som en del av en mastergrad i Verdibasert ledelse ved VID Vitenskapelige høyskole i Oslo.

For å samtykke til å delta og besvare spørreundersøkelsen, trykker du på denne linken.

Videre i e-posten vil du få informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Formålet med undersøkelsen er å finne ut i hvilken grad familiens sosioøkonomiske bakgrunn spiller inn på foreldrenes involvering i skolekorps. Målet er å undersøke om det er sosial ulikhet i norske skolekorps, og hva foreldrenes bakgrunn har å si for involvering i korpsaktiviteten. Jeg ønsker med dette å bidra med mer kunnskap om i hvilken grad ulikhet i samfunnet påvirker foreldres involvering for barn i det organiserte fritidstilbudet.

Hvem er ansvarlig?

Forskningsprosjektet er en del av en mastergrad i Verdibasert ledelse som gjennomføres på VID Vitenskapelige høyskole i Oslo.

- Mastergradsstudenten er Ragnhild Sandbakk Nordberg
- Veileder fra VID Vitenskapelige høyskole er professor Arild Wæraas

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Invitasjon til denne spørreundersøkelsen sendes ut til foresatte til musikanter i skolekorps som er medlem i Norges Musikkorps Forbund.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det at du fyller ut et spørreskjema som tar ca. 3-5 minutter å besvare. Linken finner du øverst i denne e-posten. Spørreskjemaet inneholder spørsmål om bakgrunn som alder, kjønn, utdanning og ansettelsesforhold. Videre stilles det spørsmål om foreldreinvolvering i korpset.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst kontakte undertegnede for å trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Informasjonen som samles inn, vil kun være tilgjengelig for undertegnede student og veileder ved VID Vitenskapelige Høyskole. Den tekniske gjennomføringen av spørreundersøkelsen foretas av Nettskjema. Nettskjema lagrer e-post/IP-adresse som en del av det skriftlige samtykke du kan gi før du starter selve besvarelsen i spørreskjemaet. Opplysningene som samles inn vil bli anonymisert ved at informasjonen fra spørreskjemaet lagres og analyseres adskilt fra e-postadresser og samtykker. All informasjon blir lagret forsvarlig, og kun undertegnede og veileder kan logge inn for å få tilgang til innsamlet datamateriale.

Deltakere vil på ingen måte kunne gjenkjennes i studiet når dette blir publisert. Prosjektet avsluttes etter planen i juni 2022. Ved prosjektslutt vil personopplysninger bli slettet.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke. På oppdrag fra VID vitenskapelige høyskole har NSD - Norsk senter for forskningsdata vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om deg
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, ta kontakt med:

- Ragnhild Sandbakk Nordberg – Student: ragnhildsn@outlook.com Tlf: 959 954 62
- Arild Wæraas – Veileder: arild.waeraas@vid.no Tlf: 22963885

Hvis du har spørsmål knyttet til NSD sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS på epost (personverntjenester@nsd.no) eller på telefon: 55 58 21 17.

Vedlegg 3: Godkjenning fra NSD

Vurdering

Referansenummer

929603

Prosjekttittel

Korps for alle?

Behandlingsansvarlig institusjon

VID vitenskapelige høyskole / Fakultet for teologi, diakoni og ledelsesfag / Fakultet for teologi, diakoni og ledelsesfag Oslo

Prosjektansvarlig (vitenskapelig ansatt/veileder eller stipendiat)

Arild Wæraas, arild.waeraas@vid.no, tlf: 22963885

Type prosjekt

Studentprosjekt, masterstudium

Kontaktinformasjon, student

Ragnhild S. Nordberg, r_sandbakk@hotmail.com, tlf: 95995462

Prosjektperiode

03.01.2022 - 30.06.2022

Vurdering (1)

17.03.2022 - Vurdert

OM VURDERINGEN

Personverntjenester har en avtale med institusjonen du forsker eller studerer ved. Denne avtalen innebærer at vi skal gi deg råd slik at behandlingen av personopplysninger i prosjektet ditt er lovlig etter personvernregelverket.

Personverntjenester har nå vurdert den planlagte behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at behandlingen er lovlig, hvis den gjennomføres slik den er beskrevet i meldeskjemaet med dialog og vedlegg.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle alminnelige personopplysninger og særlige kategorier av personopplysninger om helse frem til 30.6.2022.

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 nr. 11 og 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse, som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake.

For alminnelige personopplysninger vil lovlig grunnlag for behandlingen være den registrertes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 a.

For særlige kategorier av personopplysninger vil lovlig grunnlag for behandlingen være den registrertes uttrykkelige samtykke, jf. personvernforordningen art. 9 nr. 2 bokstav a, jf. personopplysningsloven § 10, jf. § 9 (2).

PERSONVERNPRINSIPPER

Personverntjenester vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen:

om lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen

formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke viderebehandles til nye uforenlige formål

dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet.

DE REGISTRERTES RETTIGHETER

Vi vurderer at informasjonen om behandlingen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13.

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18) og dataportabilitet (art. 20).

Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

Personverntjenester legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1 f) og sikkerhet (art. 32).

Nettskjema (UiO) er databehandler i prosjektet. Vi legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene til bruk av databehandler, jf. art 28 og 29.

For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må prosjektansvarlig følge interne retningslinjer/rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til oss ved å oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilken type endringer det er nødvendig å melde: <https://www.nsd.no/personverntjenester/fulle-ut-meldeskjema-for-personopplysninger/melde-endringer-imeldeskjema>

Du må vente på svar fra oss før endringen gjennomføres.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

Vi vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet. Kontaktperson hos oss: Lisa Lie Bjordal

Lykke til med prosjektet!

Vedlegg 4: Deskriptiv statistikk – tabeller

Kategorier - husholdningsinntekt	Alle		5 – 12 år		13 – 21 år	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent
Under kr. 200.000	3	0.129	2	0.145	1	0.108
200.000 - 399.000	45	1.940	27	1.951	18	1.935
400.000 - 599.000	127	5.476	84	6.069	43	4.624
600.000 -799.000	164	7.072	101	7.298	62	6.667
800.000 – 999.000	256	11.039	163	11.777	92	9.892
1.000.000 – 1.199.000	379	16.343	236	17.052	143	15.376
1.200.000 – 1.399.000	427	18.413	261	18.858	166	17.849
1.400.000 – 1.599.000	301	12.980	176	12.717	125	13.441
1.600.000 – 1.799.000	232	10.004	133	9.610	98	10.538
1.800.000 – 1.999.000	134	5.778	64	4.624	70	7.527
Mer enn kr. 2 million	191	8.236	102	7.370	88	9.462
Ikke svart	60	2.587	35	2.529	24	2.581
Total	2319	100.000	1384	100.000	930	100.000

Tabell 5 - Respondentenes husholdningsinntekt, delt etter barnas alder

Utdanning	Alle		5 – 12 år		13 – 21 år	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent
Ingen	0		0	-	0	-
Grunnskoleutdanning	20	0.862	15	1.084	4	0.430
Videregående skole/fagbrev	266	11.470	155	11.199	110	11.828
Universitets- og høyskoleutdanning, grunnfag eller annet inntil 2 år	130	5.606	71	5.130	59	6.344
Universitets- og høyskoleutdanning, bachelorgrad eller annet inntil 3 år	477	20.56	287	20.737	189	20.323
Universitets- og høyskoleutdanning, mastergrad eller annet inntil 5 år	785	33.851	486	35.116	299	32.151
Universitets- og høyskoleutdanning, forskerutdanning eller annet over 5 år	638	27.512	368	26.590	269	28.925
Ikke svart	3	0.129	2	0.145	0	-
Totalt	2319	100.000	1384	100.000	930	100.000

Tabell 6 - Respondentenes utdanningsnivå, delt etter barnas aldersgruppe

Arbeidsstatus	Alle		5 – 12 år		13 – 21 år	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent
I arbeid fulltid	1896	81.759	1129	81.575	764	82.151
I arbeid deltid	212	9.142	133	9.610	79	8.495
Arbeidssøker	25	1.078	19	1.373	5	0.538
Student	13	0.561	8	0.578	5	0.538
Langtidssyk/ufør/AAP	102	4.398	56	4.046	46	4.946
Ulønnet arbeid (eks	15	0.647	9	0.650	6	0.645
Pensjonist	6	0.259	3	0.217	3	0.323
Annet	23	0.992	15	1.084	8	0.860
Ikke svart	27	1.164	12	0.867	14	1.505
Totalt	2319	100.000	1384	100.000	930	100.000

Tabell 7- Respondentenes arbeidsstatus, delt etter barnas aldersgruppe

Sosial arv: Korpserfaring	Alle		5 – 12 år		13 – 21 år	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent
Ja	1456	62.786	841	60.766	613	65.914
Nei	860	37.085	542	39.162	316	33.978
Ikke svart	3	0.129	1	0.072	1	0.108
Total	2319	100.000	1384	100.000	930	100.000

Tabell 8 - Sosial arv: Respondent eller annen foresattes egen korpserfaring, delt etter barnas aldersgruppe

Fødeland	Alle		5 – 12 år		13 – 21 år	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent
Norge	2110	90.987	1239	89.523	867	93.226
Annet europeisk land	140	6.037	93	6.720	47	5.054
Ikke-europeisk land	60	2.587	47	3.396	13	1.398
Ikke svart	9	0.388	5	0.361	3	0.323
Total	2319	100.000	1384	100.000	930	100.000

Tabell 9 - Respondentenes fødeland, delt etter barnas aldersgruppe